

ZAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY NR
RADY GMINY DRUŻBICE
Z DNIA

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DRUŻBICE
NA LATA 2024-2029

2024

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII.....	5
1. PODSTAWY PRAWNE	5
2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE	6
II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	16
III. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE. OBSZARY PROBLEMOWE	17
1. UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE	17
2. POTENCJAŁ GOSPODARCZY I PROBLEM BEZROBOCIA	24
3. PRZEZWYCIĘŻANIE TRUDNYCH SYTUACJI ŻYCIOWYCH I WSPIERANIE RODZIN... ..	29
4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROCES STARZENIA SIĘ	39
5. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.....	43
6. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC DOMOWA	48
7. EDUKACJA I WYCHOWANIE, OPIEKA NAD DZIEĆMI DO LAT 3.	54
8. KULTURA, SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA	55
9. EKONOMIA SPOŁECZNA I SOLIDARNA	58
10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	61
11. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”	62
12. ANALIZA SWOT	77
13. WNIOSKI Z DIAGNOZY	81
IV. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	84
V. PROGRAMY I PROJEKTY.....	96
VI. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII.....	96
SPIS TABEL I WYKRESÓW.....	100

WPROWADZENIE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest jednym z podstawowych narzędzi służących na poziomie lokalnym realizacji polityki społecznej. Przedstawia koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji tej polityki, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Drużbice została przygotowana na lata 2024-2029. Powstała w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Drużbicach w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, poza przedstawicielami sektora pomocy społecznej, przedstawiciele oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy gminy.

Strategia ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie globalnym, europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z sześciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje ogólną charakterystykę gminy, z kolei trzecia część zawiera diagnozę sytuacji społecznej na jej terenie, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym przedstawicieli samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: *Ubóstwo i wykluczenie społeczne;*

Potencjał gospodarczy i problem bezrobocia; Przewyciężanie trudnych sytuacji życiowych i wspieranie rodzin, Sytuacja demograficzna i Proces starzenia się, Zdrowie i problem niepełnosprawności; Uzależnienia i przemoc domowa; Edukacja i Wychowanie, Opieka nad dziećmi do lat 3.; Kultura, Sport, Rekreacja i Turystyka; Ekonomia społeczna i solidarna; Bezpieczeństwo publiczne.

W czwartej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W piątej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Szósta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Istniejące obecnie ogromne zapotrzebowanie na myślenie i działanie strategiczne wymaga podkreślenia, że przygotowanie strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Za jego skuteczność odpowiedzialni są lokalni politycy, działacze, przedstawiciele instytucji gminnych współpracujący z administracją rządową i samorządową szczebla ponadgminnego, a także z przedstawicielami sektora prywatnego (tzw. „drugiego sektora”) oraz sektora ekonomii społecznej i solidarnej (tzw. „trzeciego sektora”). Tylko bowiem skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Drużbice na lata 2024-2029 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,

- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe,
- ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Drużbice na lata 2024-2029 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu globalnym, europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027,
- Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027,
- Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030,

- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- Strategia w zakresie polityki społecznej województwa łódzkiego do 2030 roku
- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Bełchatowskiego na lata 2020-2026,
- Strategia Rozwoju Gminy Drużbice na lata 2016-2025.

Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju jest przyjętym przez Organizację Narodów Zjednoczonych programem działań, definiującym model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

Dokument obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju oraz powiązanych z nimi 169 zadań. Cele te są następujące: 1. Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie, 2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo, 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt, 4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie, 5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt, 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi, 7. Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie, 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi, 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność, 10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami, 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu, 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji, 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom, 14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony, 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów

ładowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej, 16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu, 17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Polska perspektywa działań na rzecz Agendy 2030 została sformułowana w **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju**, która stanowi instrument elastycznego zarządzania głównymi procesami rozwojowymi kraju, wskazując cele i niezbędne działania, instrumenty realizacyjne i kluczowe projekty zapewniające jej wdrożenie. Dokument ustala także system koordynacji, wyznaczając role poszczególnym podmiotom publicznym oraz sposoby współpracy ze światem biznesu, nauki i społeczeństwem.

Strategia przedstawia nowy model rozwoju, tj. rozwój odpowiedzialny, czyli taki, który budując siłę konkurencyjną z wykorzystaniem nowych czynników wzrostu, zapewnia udział i korzyści wszystkim grupom społecznym zamieszkującym różne miejsca naszego kraju. Jednocześnie w nowym modelu potrzeby obecnego pokolenia będą realizowane bez umniejszania szans przyszłych pokoleń.

Głównym celem wszystkich działań i przedsięwzięć przewidzianych w dokumencie jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Oczekiwany efektem realizacji strategii będzie zwiększenie zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat.

Celem głównym dokumentu Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięcie tego celu uzależniono od podjęcia działań w trzech obszarach strategicznych:

konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji) oraz efektywności i sprawności państwa. W każdym z tych obszarów strategicznych zostały określone strategiczne cele rozwojowe, które uzupełniono sprecyzowanymi kierunkami interwencji.

Do celów rozwojowych zaliczono następujące cele: 1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji, 2. Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym, 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki, 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki, 5. Stworzenie Polski Cyfrowej, 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”, 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska, 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, 9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego, 10. Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej, 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 roku, w którym odzwierciedlenie znajdują określone w filarze „rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony” postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Strategia jest punktem odniesienia dla Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, będąc zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej, zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie podejście ma się przełożyć na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji

(np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.

Jednym z celów dokumentu jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo; wskazano w nim obszary strategicznej interwencji, które otrzymają szczególne wsparcie (tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej).

Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. Istotny nacisk położono w niej również na rozwijanie kompetencji administracji publicznej w zakresie prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspierania powiązań pomiędzy lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki. W tym kontekście zakładając zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej, stworzono w dokumencie warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027 określa strategię wykorzystania funduszy europejskich w ramach polityk unijnych: polityki spójności i wspólnej polityki rybołówstwa w Polsce w latach 2021-2027. Budżet dla Polski wynosi 76 mld euro.

Polityka spójności na lata 2021-2027 ma obejmować następujące fundusze: Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) i Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Około 60% funduszy z polityki spójności przekazanych zostanie do programów krajowych, m.in. z obszaru infrastruktury i środowiska, badań i wsparcia innowacyjności, rozwoju cyfrowego. Pozostałe 40% otrzymają programy regionalne w poszczególnych województwach.

Umowa Partnerstwa zakłada kontynuację realizacji dotychczasowych programów krajowych, szesnastu programów regionalnych oraz programów współpracy transgranicznej i transnarodowej.

Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027

stanowi kolejny etap do dalszego rozwoju społecznego i gospodarczego kraju. Program służy realizacji wsparcia na rzecz m.in. poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

Cele Programu zakładają: wsparcie samozatrudnienia poprzez udzielanie preferencyjnych pożyczek na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, rozwój potencjału instytucji i służb rynku pracy, wpieranie przedsiębiorców, innych pracodawców oraz ich pracowników w obszarach kluczowych dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, poprawę jakości systemów kształcenia oraz rozwój edukacji włączającej, wspieranie procesu uczenia się przez całe życie, w tym kompetencji cyfrowych osób dorosłych, wsparcie systemu szkolnictwa wyższego, w tym w dostosowaniu oferty do wyzwań związanych z cyfrową i zieloną transformacją, wspieranie instytucji odpowiedzialnych za integrację społeczno-zawodową migrantów, rozwój potencjału instytucji działających w sferze integracji społecznej, usług społecznych i ekonomii społecznej, rozwój opieki nad najmłodszymi dziećmi m.in. poprzez tworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. i podnoszenie kompetencji kadr w tym obszarze zapewnienie równych szans dla osób z niepełnosprawnościami, wsparcie systemu ochrony zdrowia, w tym kształcenie podyplomowe lekarzy, pielęgniarek, położnych oraz innych zawodów związanych z ochroną zdrowia, budowanie potencjału partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, rozwój innowacji społecznych i upowszechnianie przetestowanych rozwiązań. Planowany budżet Programu wynosi 21,7 mld zł, a wkład Unii Europejskiej: 18 mld zł.

Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 to program, który obejmuje pomoc żywnościową w formie paczek żywnościowych lub posiłków oraz realizację działań towarzyszących (np. warsztaty, doradztwo), które mają na celu poprawę sytuacji osób potrzebujących i najuboższych. Budżet całego programu wynosi 2,7 mld zł, a wkład Unii Europejskiej 2,4 mld zł.

Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 jest jednym z szesnastu programów regionalnych, służących finansowaniu na terenie województw inwestycji w zakresie wspierania przedsiębiorczości, technologii cyfrowych, energetyki i transportu, zapewnienia dostępu do edukacji, ochrony zdrowia, kultury, rozwoju infrastruktury społecznej dbałości o środowisko.

Kwota będąca w dyspozycji Łódzkiego wynosi 76 miliardów euro, w tym 72,2 mld euro z polityki spójności oraz 3,8 mld euro z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Środki zostaną przeznaczone na realizację inwestycji w innowacje, przedsiębiorczość, cyfryzację, infrastrukturę, ochronę środowiska, energetykę, edukację i sprawy społeczne.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030 jest dokumentem, który określa ramy strategiczne dla działań służących dalszemu ograniczaniu ubóstwa, rozwijaniu usług społecznych oraz wspieraniu integracji społecznej.

Głównym celem przyjętej polityki publicznej jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Określone w dokumencie priorytety i działania koncentrują się na następujących obszarach: przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie bezdomności, rozwijanie usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, wspieranie osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej oraz wspieranie integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Dokument ustanawiając ramy strategiczne tak dla działań ogólnokrajowych, jak i regionalnych, umożliwia planowanie i realizację przedsięwzięć w obszarze przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, finansowanych zarówno ze środków krajowych, jak i z funduszy europejskich, przewidzianych w perspektywie finansowej na lata 2021-2027.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku.

Ekonomia Solidarności Społecznej jest dokumentem służącym realizacji celów dotyczących rozwoju ekonomii społecznej wyznaczonych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz w strategiach zintegrowanych. Dokument porządkuje kierunki interwencji publicznej i działań wpływających na możliwości wykorzystania aktywności podmiotów sektora ekonomii społecznej, w tym spółdzielni, jako instrumentu aktywnej polityki społecznej oraz polityki rozwoju społecznego i lokalnego.

W programie przedstawiono przede wszystkim plany i działania realizowane przez administrację rządową na szczeblu krajowym oraz kompleksową strukturę systemu wsparcia ekonomii społecznej na poziomie regionalnym, z uwzględnieniem roli innych przedstawicieli sektora administracji rządowej, a także jednostek samorządu terytorialnego i sektora ekonomii społecznej i solidarnej.

Działania przewidziane w dokumencie ujęto w czterech obszarach tematycznych: 1. Solidarna wspólnota lokalna (obejmuje priorytety dotyczące rozwoju usług społecznych i włączenie podmiotów ekonomii społecznej w rozwój lokalny), 2. Solidarny rynek pracy (zawiera priorytety dotyczące wspierania reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w jednostkach reintegracyjnych, aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych i starszych w podmiotach ekonomii społecznej oraz tworzenie miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w przedsiębiorstwach społecznych), 3. Konkurencyjna przedsiębiorczość społeczna (obejmuje priorytety zakładające zwiększenie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej oraz wsparcie w rozwoju profesjonalizacji i współdziałania podmiotów ekonomii społecznej współpracę międzysektorową), 4. Solidarne społeczeństwo (zawiera priorytety obejmujące kształtowanie wśród młodzieży pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej i budowę marki ekonomii społecznej).

Strategia w zakresie polityki społecznej województwa łódzkiego do 2030 roku jest dokumentem, który stanowi podstawę polityki społecznej województwa.

Cel główny dokumentu zakłada poprawę jakości życia w regionie i równy dostęp mieszkańców do szans na rozwój w różnych sferach życia, a kierunki jego realizacji przewidują w ramach wyznaczonych celów: budowę silnych społeczności lokalnych opartych na współpracy i zaufaniu, prowadzenie działań o charakterze

profilaktycznym i wspierającym na rzecz dzieci i rodzin, poprawę jakości i dostępności systemu pieczy zastępczej i adopcji, kompleksowe wsparcie dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej i placówek całodobowego pobytu, zapewnienie równego dostępu do opieki i edukacji włączającej jako wysokiej jakości edukacji dla wszystkich w całym województwie, poczynając od opieki żłobkowej, a kończąc na edukacji dorosłych, jak również dostosowanie systemu kształcenia, zwłaszcza zawodowego, do potrzeb rynku pracy, wzmocnianie spójności społecznej oraz rozwijanie kapitału kreatywnego w województwie poprzez wspieranie działań z obszaru kultury i edukacji kulturalnej, poprawę sytuacji materialnej mieszkańców województwa, ograniczenie okresu pozostawania bez pracy oraz wydłużenie okresu aktywności zawodowej, zapewnienie dobrego standardu mieszkań dla słabiej uposażonych oraz młodych mieszkańców województwa, promocję i wspieranie aktywnego stylu życia mieszkańców, a przez to poprawę stanu zdrowia.

Za ważne uznano również rozwój działań profilaktycznych oraz wsparcia zdrowotnego dla osób z niepełnosprawnościami, integrację społeczną i zawodową ww. osób, wsparcie dla osób z ograniczeniami w codziennym funkcjonowaniu, spójną politykę społeczną na rzecz osób z niepełnosprawnościami, włączenie społeczne, aktywność i wsparcie zdrowotne dla osób starszych, podniesienie świadomości społecznej poprzez edukację zdrowotną i profilaktykę uzależnień, wzrost skuteczności w obszarze redukcji szkód, rehabilitacji i reintegracji społecznej osób uzależnionych oraz ich bliskich, ograniczenie skali bezdomności, poprawę jakości życia osób doświadczających bezdomności (szczególnie w zakresie opieki zdrowotnej), zwiększenie poziomu integracji cudzoziemców, zwiększenie dostępności transportowej, architektonicznej, cyfrowej, dostępności informacyjno-komunikacyjnej, z uwzględnieniem grup mieszkańców o szczególnych potrzebach (np. starszych i z niepełnosprawnością), rozwój aktywności społecznej i lokalnej, wzmocnienie podmiotów ekonomii społecznej w regionie i zwiększenie ich roli jako dostawcy usług i produktów odpowiadających lokalnym potrzebom oraz zwiększenie roli i jakości usług społecznych świadczonych w regionie.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Bełchatowskiego na lata 2020-2026 jest dokumentem, w którym na podstawie diagnozy sytuacji społecznej w powiecie, wyznaczono cele i kierunki działań służące rozwiązywaniu problemów społecznych na jego terenie.

Wyznaczone cele operacyjne zakładają: pomoc rodzinom w wypełnianiu podstawowych funkcji, zapobieganie kryzysom rodziny, zapewnienie opieki dzieciom jej pozbawionym, wspieranie dzieci i młodzieży w procesie kształcenia i wszechstronnym rozwoju, pomoc wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze, przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie, aktywizację zawodową osób bezrobotnych poprzez realizację usług i instrumentów rynku pracy oraz zwiększenie dostępności osób niepełnosprawnych do zasobów rynku pracy, promocję przedsiębiorczości i zwiększanie dostępności rynku pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, Zwiększenie aktywności społecznej i przeciwdziałanie marginalizacji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych, Rehabilitację osób niepełnosprawnych, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatu, promocję zdrowia i rozwój opieki medycznej oraz wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego i rozwijanie dialogu społecznego.

Strategia Rozwoju Gminy Drużbice na lata 2016-2025 jest podstawowym dokumentem strategicznym wyznaczającym kierunki rozwoju gminy. W oparciu o diagnozę stanu gminy, określono obszary priorytetowe i cele rozwoju gminy oraz działania i zadania.

Do działań istotnych z punktu widzenia niniejszego dokumentu zaliczono m.in.: wzrost efektywności w rozwiązywaniu problemów społecznych (pomoc społeczna i przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym, organizacja i wspieranie akcji oraz programów profilaktycznych i konsultacji medycznych dla mieszkańców gminy, wsparcie opieki nad osobami starszymi i chorymi (formy instytucjonalne, np. dom dziennej lub całodobowej opieki, opieka półstacjonarna, pomoc sąsiedzka), utworzenie systemu opieki nad małym dzieckiem – żłobki, punkty żłobkowe), zwiększenie dostępu do usług medycznych wysokiej jakości, przeciwdziałanie rozwarstwieniu lokalnego społeczeństwa, umocnienie wielokulturowego bogactwa oraz tożsamości regionalnej, rozwijanie i poszerzenie funkcji obiektów dydaktycznych, kulturalnych oraz sportowo-rekreacyjnych, budowanie i rozpowszechnianie społeczeństwa informacyjnego, zagwarantowanie bezpieczeństwa mieszkańców, stymulowanie rozwoju wyspecjalizowanego rolnictwa, rozwijanie gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych, przygotowanie i wdrażanie systemu promocji gospodarczej i inwestycyjnej oraz poprawę standardów lokalnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.

II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Drużbice jest gminą wiejską, położoną w województwie łódzkim, w powiecie bełchatowskim. W obrębie powiatu bełchatowskiego sąsiadują z gminą wiejską Bełchatów oraz gminą Zelów, od północy z gminą Dłutów w powiecie pabianickim, a od wschodu z gminami Grabica i Wola Krzysztoporska w powiecie piotrkowskim.

Gmina zajmuje powierzchnię 113,33 km², co stanowi 11,71% powierzchni powiatu. W jej skład wchodzi 47 wsi skupionych w 32 sołectwach: Brzezcie, Bukowie Dolne, Bukowie Górne, Chynów, Drużbice-Kolonia, Drużbice, Głupice, Józefów, Gręboszów, Hucisko, Kazimierzów, Kącik, Kobyłki, Łęczyca, Nowa Wieś, Patok, Podstola, Rasy, Rawicz, Roźniatowice, Skrajne, Stefanów, Stoki, Suchcice, Teofilów, Teresin, Wadlew, Wdowin-Kolonia, Wdowin, Wola Roźniatowska, Zabięłów i Zwierzyniec. Siedziba gminy znajduje się w Drużbicach.

Gmina Drużbice położona jest w południowo-wschodniej części Wysoczyzny Łaskiej, na pograniczu z Wysoczyzną Bełchatowską. Główną rzeką jest Grabia z prawobrzeżnymi dopływami: Brzezią i Małą Widawką. W północnej części gminy znajdują się kompleksy leśne wchodzące w obręb Tuszyńsko-Dłutowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Drużbice położone są nieco ponad 20 km od Pabianic i Piotrkowa Trybunalskiego, a 45 km dzieli je od stolicy województwa – Łodzi. Gmina charakteryzuje się bardzo dobrym układem komunikacyjnym, na szlaku dróg tranzytowych północ – południe i wschód – zachód. Przez jej obszar przebiega droga wojewódzka nr 473 relacji Łask – Piotrków Trybunalski, stanowiąca dawną drogę krajową nr 12 oraz droga wojewódzka nr 485. System komunikacyjny gminy uzupełniają sieci dróg powiatowych oraz gminnych.

Pierwsze wzmianki o obszarze, na którym położona jest gmina Drużbice, pochodzą z początków XIV w. W 1336 r. wzmiankowana jest osada rolnicza Suchcice – obecnie wieś sołecka w gminie. Do najciekawszych historycznie obiektów zabytkowych w gminie należą: kościół Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. św. Ignacego Loyoli w Suchcicach z II połowy XVIII w. oraz sąsiadujący z nim park dworski, klasycystyczny dwór murowany w zespole dworsko-parkowym w Bukowiu Dolnym, wzniesiony w pierwszej połowie XIX w., dwór i park w zespole dworsko-parkowym we Wrzosach z ok. 1920 r., nawiązujący do klasycyzmu oraz park w zespole dworsko-parkowym w Głupicach z XVIII/XIX w.

III. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE.

OBSZARY PROBLEMOWE

1. UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

Ubóstwo odnosi się do osób, rodzin lub grup, których zasoby – materialne, kulturowe i społeczne są ograniczone w stopniu wykluczającym je z normalnego sposobu życia w kraju, w którym mieszkają. Wyróżnia się dwie postaci ubóstwa: absolutne i relatywne. Ubóstwo absolutne definiowane jest jako niemożność zaspokojenia potrzeb uznawanych za podstawowe, natomiast ubóstwo relatywne jest przedstawiane jako forma nadmiernej nierówności społecznej.

Wykluczenie jest sytuacją oznaczającą niemożność uczestnictwa w życiu społecznym na jego wielu płaszczyznach – w życiu gospodarczym, politycznym i kulturowym poprzez brak dostępu do zasobów, dóbr i instytucji lub ograniczenie praw. Wykluczenie dotyka i może dotyczyć m.in. osoby w kryzysie bezdomności, starsze, samotne, z niepełnosprawnościami, w konflikcie z prawem, naruszające normy społeczne, ubogie, o ograniczonym dostępie do informacji.

Działania przeciwdziałające ubóstwu i wykluczeniu zawarte są m.in. w Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030”. Głównym ich założeniem jest tworzenie dla ludzi borykających się z ubóstwem i wykluczeniem perspektyw, szans i sposobności oraz zasobów, które przywrócą im możliwości pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Dla efektywnego podjęcia działań zaradczych istotne jest ustalenie źródeł problemu, a te w przypadku ubóstwa znajdują się zarówno w czynnikach ekonomicznych, jak i pozaekonomicznych. W literaturze przedmiotu przyczyny ubóstwa są podzielone na trzy grupy: osobowe, subiektywne oraz obiektywno-strukturalne. Przyczyny należące do pierwszej grupy są niezależne od jednostki i zalicza się do nich kalectwo, niepełnosprawność umysłową i fizyczną, choroby długotrwałe czy podeszły wiek. Osoby znajdujące się w tej grupie trafiły tam m.in. poprzez wady wrodzone, choroby czy w wyniku tragicznych zdarzeń losowych i nie są w stanie zapewnić sobie minimum egzystencji oraz brać swobodnego udziału w życiu społecznym. Druga grupa to obszar czynników subiektywnych, do której należą przyczyny zależne od jednostki. Zaliczamy do niej postawy i cechy charakteru osób dotkniętych przez ubóstwo, a są to m.in.: odmienny system

wartości od powszechnie obowiązującego w danej społeczności, brak zasad, niechęć do pracy, a także do nauki, nieuczciwość, niezaradność i niegospodarność, lenistwo. Grupa trzecia to przyczyny obiektywno-strukturalne – niezależne od woli jednostki czy grupy. Zalicza się do niej pomoc udzielaną przez państwo, gdyż poprzez świadczenia socjalne lub inne działania społeczeństwo może także utracić motywację do pracy i kształcenia się.

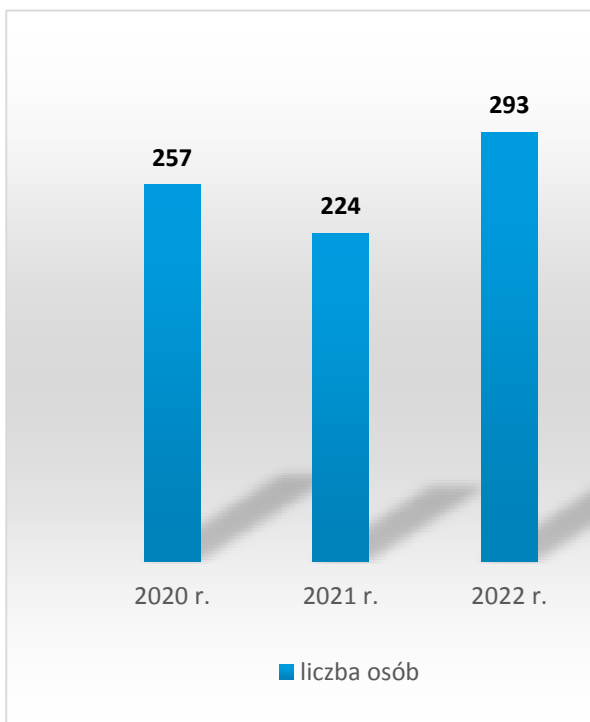
Ubóstwo i wykluczenie mogą mieć podobne przyczyny, zwykle różnorodne występujące na poziomie bliższym jednostce i rodzinie oraz odnoszące się do całych społeczeństw. Zagrożeniami są m.in.: starość, niepełnosprawność, choroby, śmierć w rodzinie, rozwód, konflikt z prawem, wychowanie się w rodzinie dysfunkcyjnej, z niskimi zasobami materialnymi i kulturowymi; dyskryminujące zachowania w miejscu pracy, zderzenie z negatywnymi stereotypami (z uwagi na płeć, pochodzenie, religię, kolor skóry)

Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2020 r. poniżej minimum egzystencji żyło prawie 2 mln Polaków. Zasięg skrajnego ubóstwa wzrósł w 2020 r. do poziomu 5,2% z 4,2% w 2019 r. Biorąc pod uwagę liczbę ludności Polski w 2019 i 2020 r., wspomniane wskaźniki przekładają się na wzrost liczby osób objętych skrajnym ubóstwem o około 377 tys. W grupie wiekowej 0-17 lat, której liczebność w 2020 r. wyniosła 6.954.000, liczba osób objętych skrajnym ubóstwem była równa 410.286 (wskaźnik 5,9%). Populacja Polaków w wieku 18-64 lata wyniosła 22.771.000 – wśród nich ubóstwo skrajne dotyczyło 1.161.321 osób (wskaźnik 5,1%). Liczba ludności po 65. roku życia wyniosła 7.120.000, co przełożyło się na 313.280 seniorów żyjących w skrajnym ubóstwie (wskaźnik 4,4%). Z uwagi na obecną sytuację geopolityczną i spodziewaną recesję można przypuszczać, że wzrośnie zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej.

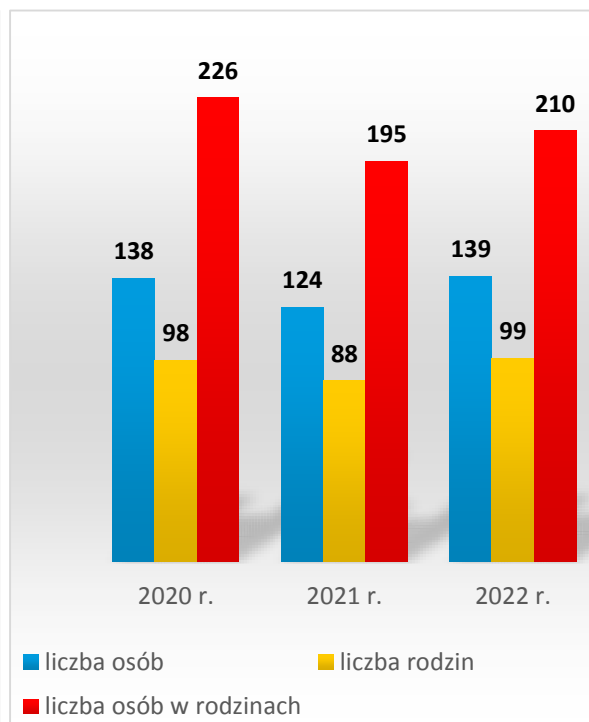
Po spadku w 2021 r., rok później liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w gminie Drużbice, wzrosła (257 w 2020 r., 224 w 2021 r., 293 w 2022 r.). podobnie jak liczba osób w rodzinach, które otrzymały świadczenie (226 w 2020 r., 195 w 2021 r., 210 w 2022 r.) i świadczenie niepieniężne (122 w 2020 r., 101 w 2021 r., 119 w 2022 r.).

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w gminie.

Wykres 1. Osoby w gminie, którym w latach 2020-2022 udzielono pomocy i wsparcia

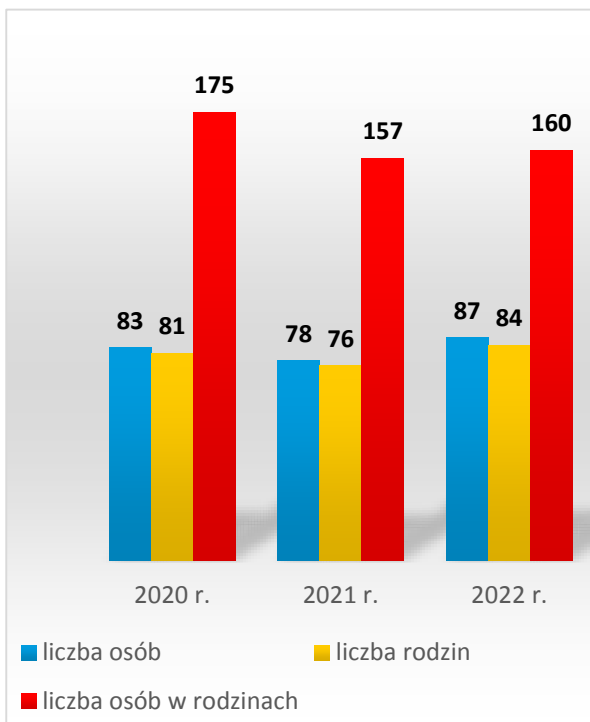

Wykres 2. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2020-2022 przyznano świadczenie

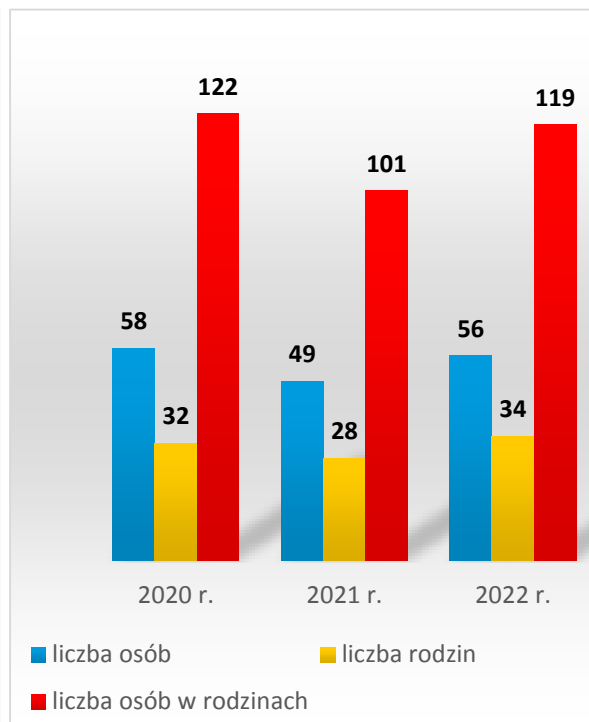

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach.

Wykres 3. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2020-2022 przyznano świadczenie pieniężne

Wykres 4. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2020-2022 przyznano świadczenie niepieniężne

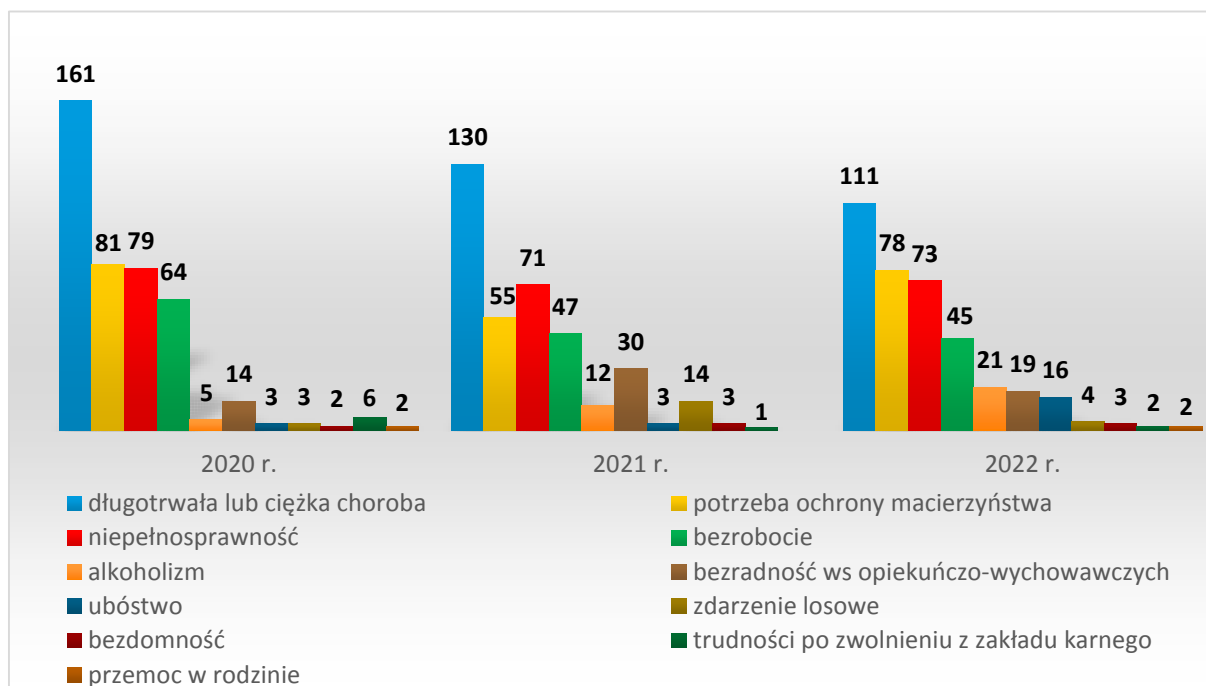

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w latach 2020-2022 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny zmagające się z długotrwałą lub ciężką chorobą, wymagające ochrony macierzyństwa i wielodzietności oraz dotknięte niepełnosprawnością i bezrobociem.

Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2020-2022 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach.

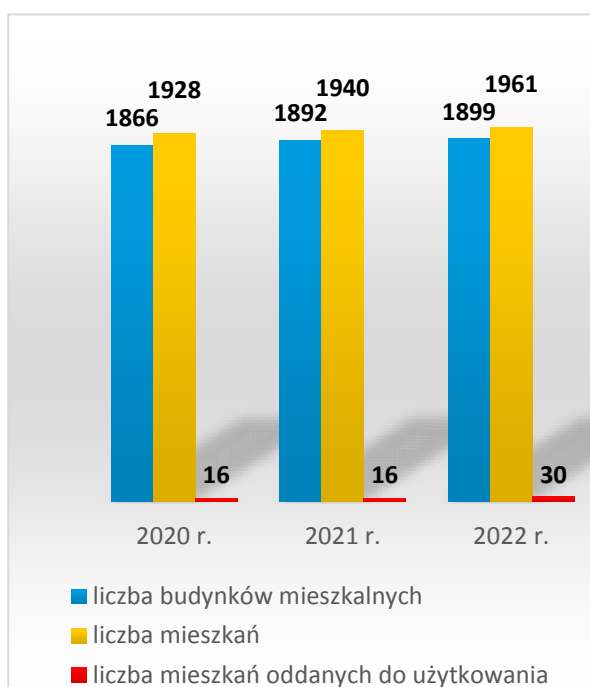
W latach 2020-2022 systematycznie spadała liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (ze 161 w 2020 r. do 111 w 2022 r.) i bezrobocia (z 64 w 2020 r. do 45 w 2022 r.). Po spadku w 2021 r., rok później wzrosła liczba odbiorców wsparcia wymagających ochrony macierzyństwa i wielodzietności (81 w 2020 r., 55 w 2021 r., 78 w 2022 r.) oraz dotkniętych niepełnosprawnością (79 w 2020 r., 71 w 2021 r., 73 w 2022 r.). Według badań Głównego Urzędu Statystycznego, w 2021 r. 20% Polaków żyło poniżej relatywnej granicy ubóstwa; znaczna większość z nich to osoby starsze i rodziny wielodzietne. Skala ta sprawia, że wiele rodzin nie jest w stanie samodzielnie zabezpieczyć swoich potrzeb mieszkaniowych na odpowiednim poziomie – Polska ma jeden z najniższych wskaźników liczby mieszkań na 1.000 mieszkańców (392) wśród krajów Unii Europejskiej. Z danych Eurostatu wynika z kolei, że na każdego mieszkańca Polski przypada 1,2 pokoju – to jeden

z najgorszych wyników wśród krajów Wspólnoty. Blisko 37% Polaków mieszka w przeludnionych mieszkaniach.

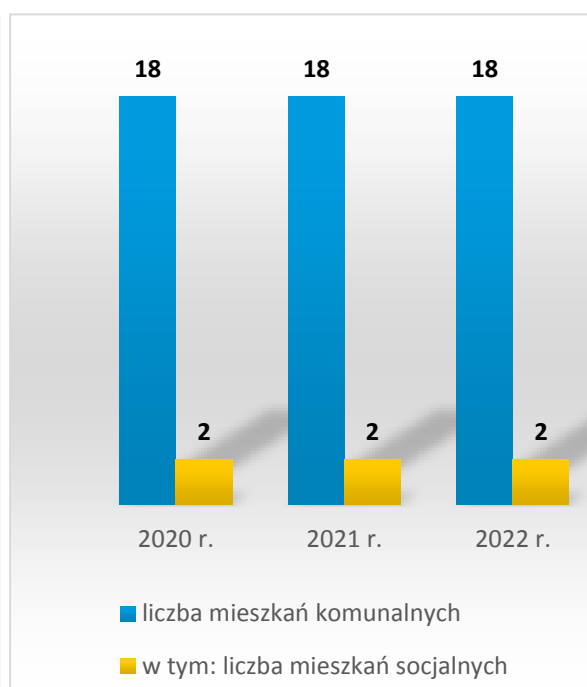
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2020-2022 liczba mieszkań w gminie stale zwiększała się (z 1.928 w 2020 r. do 1.961 w 2022 r.). W 2022 r. oddano do użytkowania blisko dwukrotnie więcej mieszkań niż w 2020 i 2021 r. (po 16 w latach 2020-2021, 30 w 2022 r.). Z kolei z informacji Urzędu Gminy Drużbice wynika, że w analizowanym okresie liczba mieszkań komunalnych, w tym lokali socjalnych, pozostających w zasobach gminy była na tym samym poziomie (odpowiednio po 18 i 2 w każdym roku). Były one zlokalizowane w miejscowościach Zwierzyniec, Wadlew i Drużbice Kolonia.

Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 6. Mieszkania w gminie w latach 2020-2022

Wykres 7. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2020-2022

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny oraz Urząd Gminy Drużbice.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2022 r. większość mieszkań w gminie była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, ustępu spłukiwanego, łazienki i centralnego ogrzewania. Do sieci wodociągowej podłączonych było 92% mieszkań, ustęp spłukiwany i łazienkę posiadało odpowiednio 80,3% i 75,4%, a centralne ogrzewanie 70,7% mieszkań.

Z kolei do sieci gazowej podłączonych było jedynie 0,3% mieszkań na terenie gminy.

Problem ubóstwa i wykluczenia w szczególności dotyczy osoby będące w kryzysie bezdomności. Bezdomność wynika z wielu, często nakładających się na siebie przyczyn – zwykle jest to rozpad rodziny, uzależnienia, brak pracy, przemoc domowa, zadłużenia i eksmisja, nierzadko zaburzenia osobowości.

Z „Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych”, które odbyło się w nocy z 13 na 14 lutego 2019 r., wynika, że w Polsce z problemem bezdomności zmagają się ok. 30,3 tys. osób – 82,1% stanowią mężczyźni, 14,6% kobiety, a pozostałe 3,3% dzieci. Zdecydowana większość z nich – 80% – przebywa w różnego rodzaju placówkach, a blisko 20% w miejscach niemieszkalnych, czyli np. w pustostanach, altanach działkowych, garażach. Ostatnie badania wykazały, że coraz częściej bezdomnością zagrożeni są młodzi ludzie opuszczający placówki instytucjonalnej pieczy zastępczej, młodzieżowe ośrodki wychowawcze oraz młodzież z rodzin defaworyzowanych.

Udzielanie schronienia, zapewnianie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom w kryzysie bezdomności to zadanie własne gmin. Zapobieganie bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób w kryzysie bezdomności i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

W gminie Drużbice zjawisko bezdomności występuje, a pomoc osobom nim zagrożonym i dotkniętym świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach. Osobom w kryzysie bezdomności udzielane są świadczenia pomocy społecznej w formie zasiłków celowych, okresowych i stałych, a także są one kierowane do placówek zapewniających schronienie.

W 2021-2022 liczba osób objętych pomocą społeczną w gminie z powodu bezdomności była nieznacznie wyższa niż w 2020 r. (2 w 2020 r., po 3 w latach 2021-2022). Pomoc w formie schronienia była udzielana 2 osobom w 2021 r. i 3 osobom w 2022 r. Koszt utrzymania osób bezdomnych w 2021 r. wyniósł 5.249 zł dla 1 osoby w schronisku dla osób bezdomnych oraz 17.875 zł dla 1 osoby w schronisku z usługami opiekuńczymi, natomiast w 2022 r. koszt utrzymania 2 osób w schronisku dla osób bezdomnych wyniósł 6.904 zł, a 1 osoby w schronisku z usługami opiekuńczymi – 23.725 zł.

Mieszkańcy gminy w kryzysie bezdomności kierowani są do: Schroniska dla Osób Bezdomnych MARKOT w Malenii (Malenia 1, 98-113 Buczek), prowadzonego przez Stowarzyszenie Monar, oraz zapewniającego usługi opiekuńcze Schroniska dla Osób Bezdomnych w Biłgoraju (97-410 Biłgoraj 1), prowadzonego przez Stowarzyszenie Centrum Wsparcia Społecznego.

Jedną z form wykluczenia jest wykluczenie komunikacyjne. Jest ono przeszkodą w realizacji konstytucyjnych praw i wolności obywatelskich, przy czym określanie potrzeb w zakresie komunikacji i zaspokajanie ich leży obecnie w gestii samorządów. Warto wyjaśnić, iż problem definiowany jako prawa i wolności obywatelskie ma bardzo przyziemny aspekt, a mianowicie są to utrudnienia w dojeździe do pracy, niemożność dotarcia do placówki służby zdrowia w razie choroby, do instytucji gminnych w razie potrzeby skorzystania z jakiejś formy pomocy, do placówek wsparcia dziennego i samopomocy (np. dziennego domu pobytu, klubu seniora, klub AA, placówek kulturalnych, jak np. biblioteka). Problem dotyka szczególnie mieszkańców mniejszych miejscowości a nasilił się w okresie pandemii Covid-19 wobec bankructw części przewoźników i zmniejszenia liczby tras, przystanków oraz częstotliwości kursów.

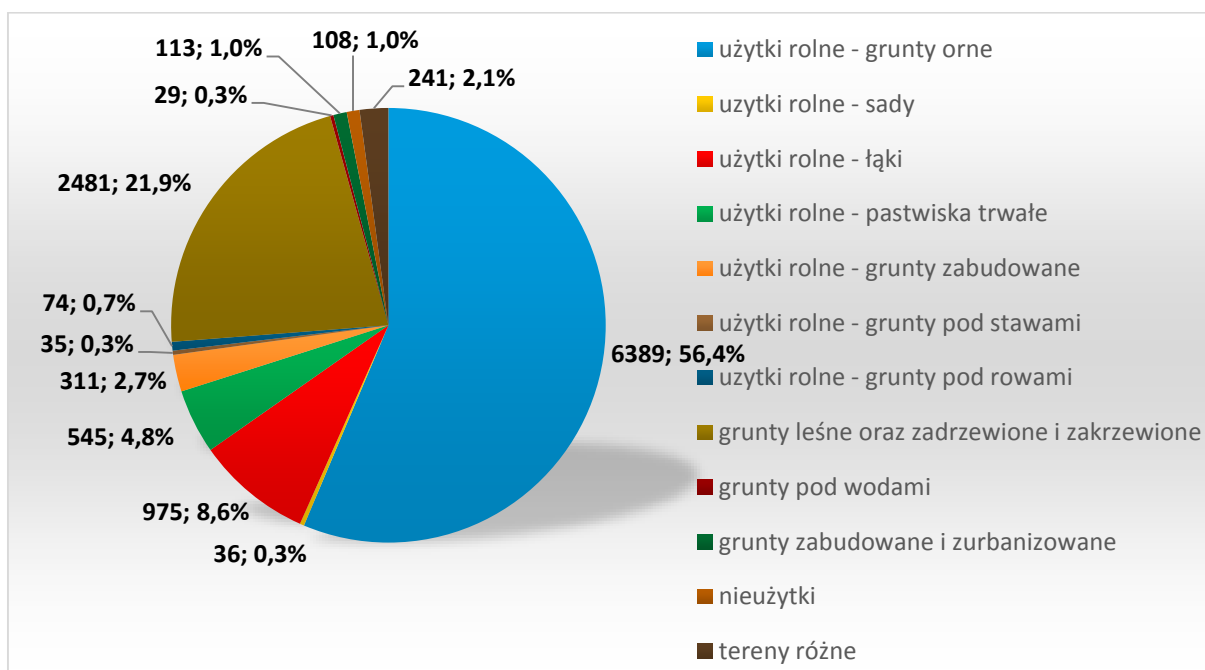
Do 2019 r. w Polsce dominowały przewozy uruchamiane przez przewoźników komercyjnych. Jednostki samorządu terytorialnego nie podejmowały się organizacji przewozów o charakterze użyteczności publicznej, argumentując swoje decyzje brakiem wsparcia finansowego na uruchomienie takich przewozów. W celu zachęcenia samorządów do organizacji połączeń autobusowych, resort infrastruktury przygotował mechanizmy wsparcia finansowego, które zawarte są w ustawie z dnia 16 maja 2019 r. o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej. Przepisy ustawy weszły w życie z dniem 18 lipca 2019 r. Fundusz jest pierwszym na tak dużą skalę narzędziem wsparcia finansowego jednostek samorządu terytorialnego w organizacji publicznego transportu zbiorowego, choć nie ma obecnie danych, na ile realnie przełożyło się to na likwidację wykluczenia komunikacyjnego.

W gminie Drużbice usługi w zakresie lokalnego transportu zbiorowego świadczy Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej Sp. z o. o. w Bełchatowie. Z trudnościami komunikacyjnymi borykają się użytkownicy nieutwardzonych dróg gminnych, głównie mieszkańcy miejscowości Pieńki Głupickie, Marki, Depczyk, Łazy, częściowo Rawicz, Podlas i Zabięłków.

2. POTENCJAŁ GOSPODARCZY I PROBLEM BEZROBOCIA

Gmina Drużbice jest gminą o charakterze rolniczym, a pewne znaczenie w jej gospodarce odgrywa turystyka. W strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne (73,8%), w tym grunty orne (56,4%) oraz łąki i pastwiska (13,4%). Znaczną część obszaru zajmują grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione (21,9%). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty (w ha) w gminie

Źródło danych: Urząd Gminy Drużbice.

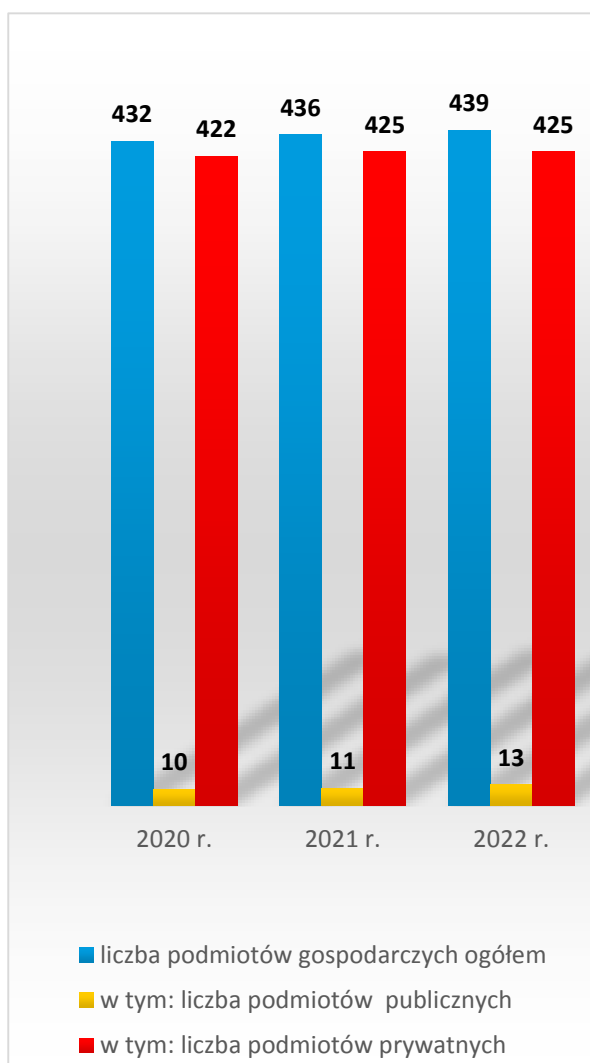
W gminie dominują mało urodzajne gleby przeważnie V i VI klasy bonitacyjnej (zajmują ponad 60% gruntów ornych), grunty dobre (klasy III) zajmują około 9% powierzchni gruntów ornych, a grunty klasy IV o przeciętnych warunkach plonotwórczych zajmują ok. 30% powierzchni gruntów ornych gminy. W strukturze hodowli zwierząt przeważa hodowla trzody chlewnej, bydła i drobiu.

Z danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020 wynika, że w gminie Drużbice znajdowało się 720 gospodarstw rolnych (wszystkie to gospodarstwa indywidualne). Przeważały gospodarstwa małe o powierzchni 1-5 ha (296) oraz nieco większe o powierzchni 5-10 ha (248). Spośród gospodarstw rolnych w gminie, 585 prowadziło sprzedaż swoich produktów, natomiast 77 działało wyłącznie na własne potrzeby.

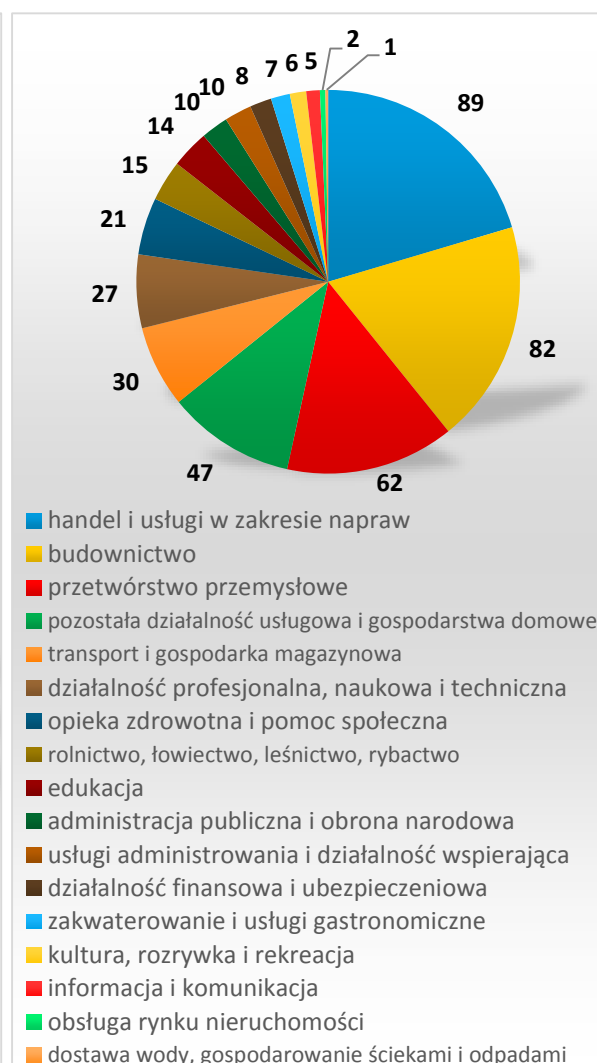
W latach 2020-2022 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie zwiększała się z roku na rok (z 432 w 2020 r. do 439 w 2022 r.). Zdecydowana większość z nich znajdowała się w rękach prywatnych (422 w 2020 r., 425 w 2021 r., 425 w 2022 r.). W 2022 r. najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie działało w takich branżach, jak: handel i usługi w zakresie napraw (89 podmiotów), budownictwo (82) oraz przetwórstwo przemysłowe (62).

Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2020-2022

Wykres 10. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2022 r.

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Zasoby podmiotów gospodarczych na terenie gminy tworzą przede wszystkim jednoosobowe działalności gospodarcze oraz firmy mikro, tj. podmioty zatrudniające do 9 pracowników. W ostatnich latach coraz większe znaczenie w gospodarce gminy zyskują handel i usługi budowlane oraz transportowe.

Sytuacja gospodarcza w gminie wpływa na kondycję lokalnego rynku pracy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2022 r. liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców gminy Drużbice wyniosła 2.260 osób, w tym 1.027 kobiet. Średnia wieku pracujących to 41,8 lat.

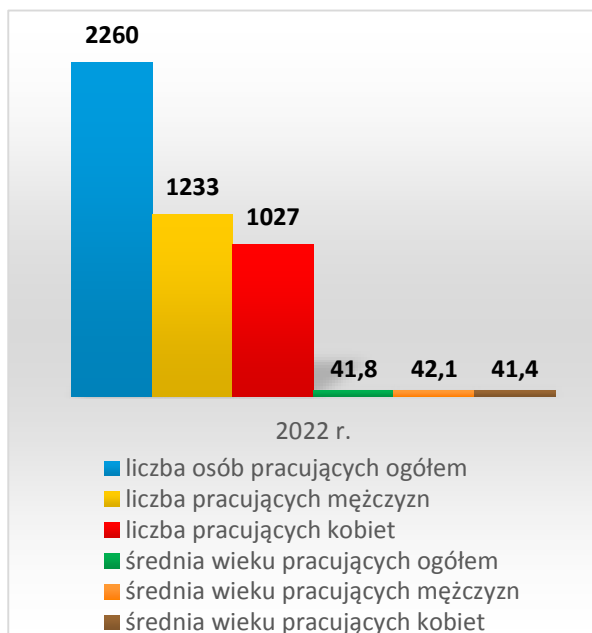
Szacuje się, że liczba miejsc pracy w gminie nie jest wystarczająca, a jej mieszkańcy często podejmują zatrudnienie w Bełchatowie i Łodzi, pracując głównie w Elektrowni i Kopalni Bełchatów, Szpitalu Wojewódzkim w Bełchatowie, Straży Pożarnej w Bełchatowie, placówkach medycznych w Łodzi. Miejscem pracy mieszkańców Drużbic jest także Centrum Logistyczne Amazon w Pawlikowicach oraz placówki handlowe w Bełchatowie i Pabianicach.

Do największych pracodawców na terenie gminy należą: Grupa Producentów Rolnych „Suflidowo” Sp. z o.o. z Teresina, „Stolmar” producent mebli z Wadlewa, Firma Handlowa Rafał Stępczyński z Drużbic, Stacja Paliw-Handel Stanisław Simiński z Drużbic-Kolonii, Firma Handlowo-Usługowa Joanna Grudzińska z Drużbic, Dino Polska S.A., Zakład Usługowo-Produkcyjny Tadeusz Wilczyński z Huciska, firma „Slogger” świadcząca usługi elektroinstalacyjne z Patoka, szkoły podstawowe, a także Urząd Gminy i jednostki organizacyjne gminy.

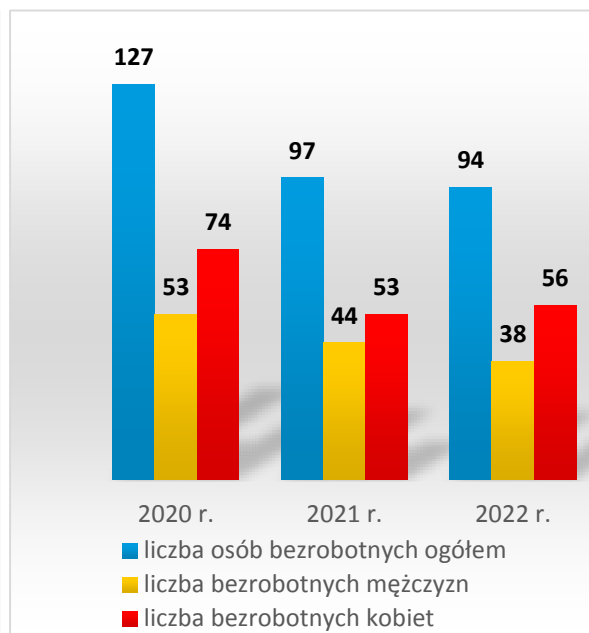
Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w latach 2020-2022 liczba osób bezrobotnych w gminie spadała z roku na rok (z 127 w 2020 r. do 94 w 2022 r.). Wśród osób pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety (74 w 2020 r., 53 w 2021 r., 56 w 2022 r.). Udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym zmniejszył się (z 4,1% w 2020 r. do 3,1% w 2022 r.).

Dane szczegółowe na temat pracujących i bezrobotnych mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 11. Mieszkańcy gminy pracujący w gospodarce narodowej w 2022 r.

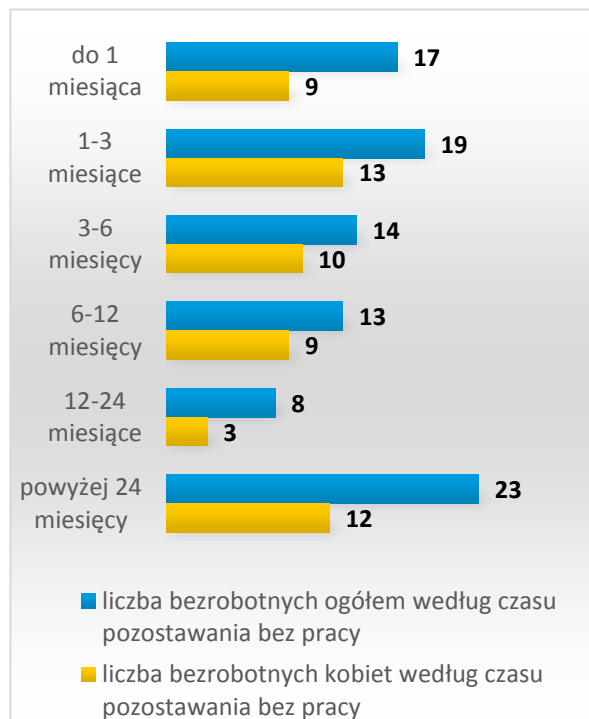
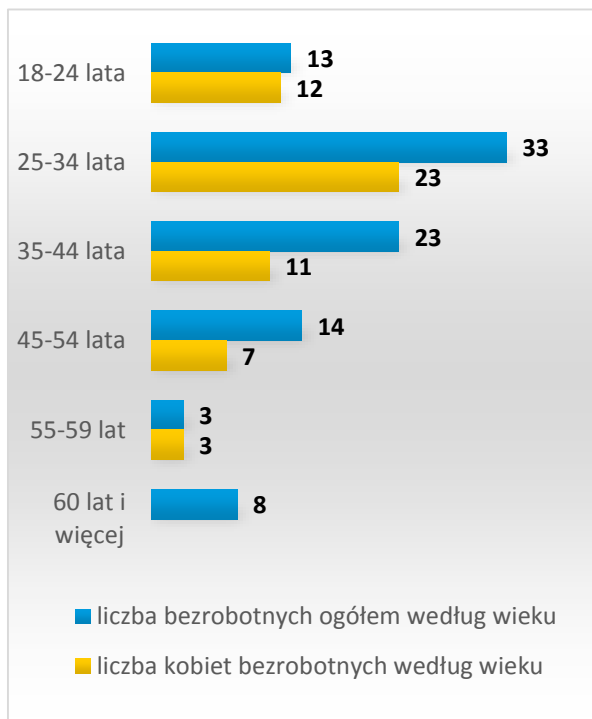
Wykres 12. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2020-2022

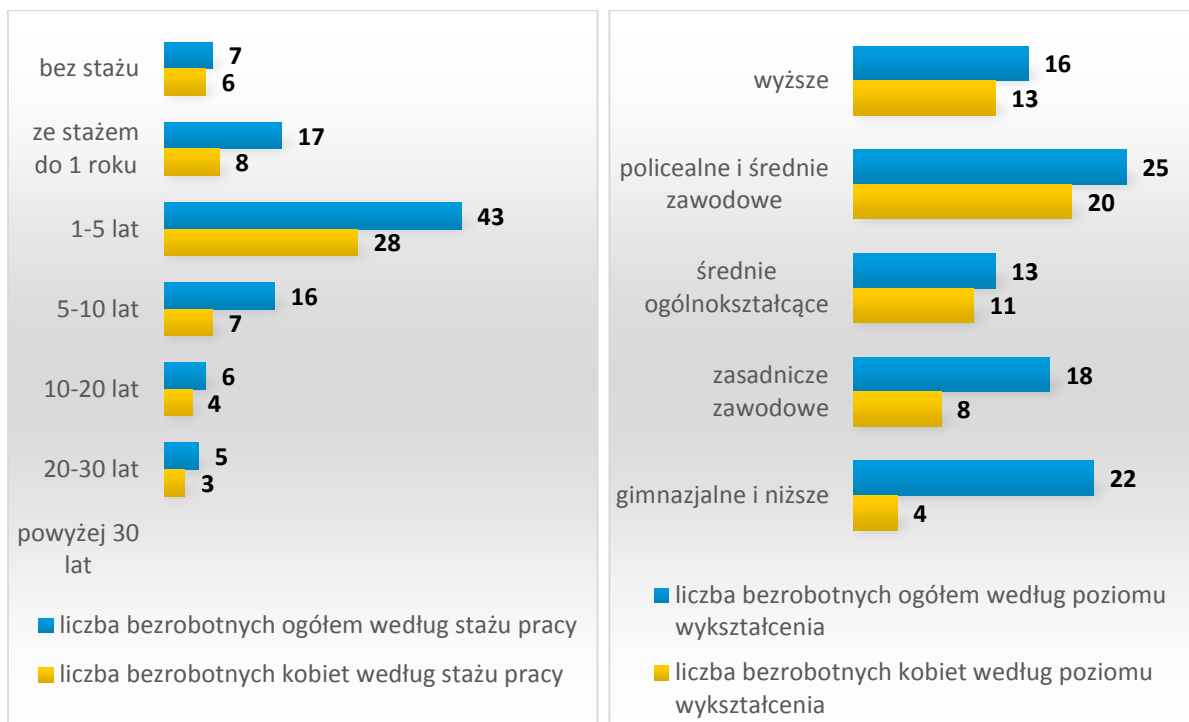

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe uwzględniające podział bezrobotnych w gminie według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia.

Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2022 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia

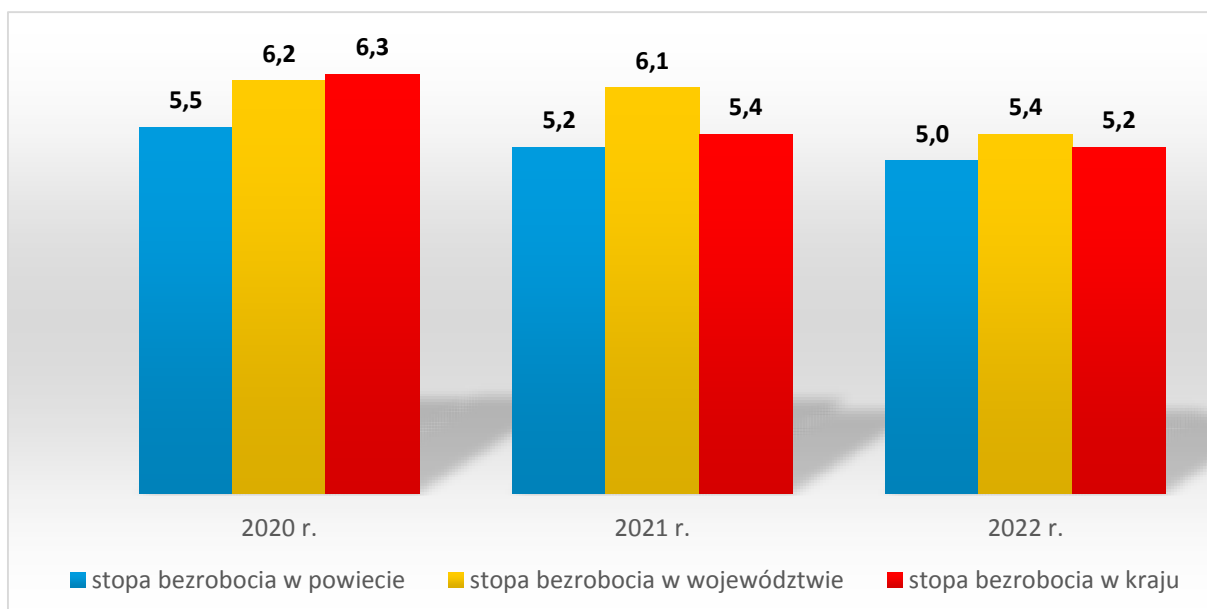

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Bełchatowie.

W latach 2020-2022 stopa bezrobocia w powiecie bełchatowskim była niższa niż w województwie łódzkim i w kraju. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 17. Stopa bezrobocia w powiecie bełchatowskim, w województwie łódzkim i w kraju w latach 2020-2022 (w %)

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Analizując dobre i bardzo dobre informacje o malejących wskaźnikach bezrobocia w całym kraju warto zwrócić uwagę, iż o rzeczywistej kondycji rynku pracy świadczy stan zatrudnienia i bierności zawodowej. Bierni zawodowo to osoby, które nie miały zatrudnienia, nie szukały go i nie były gotowe do podjęcia żadnej zawodowej aktywności.

Powodów bierności zawodowej jest kilka, przy czym ekonomiści i eksperci najczęściej wymieniają wyższe świadczenia socjalne jako element, który wiele osób zdolnych do podjęcia pracy zniechęca do jakiegokolwiek aktywności; obniżenie wieku emerytalnego, które zdezaktywowało dużą grupę osób oraz przyczyny kulturowe – w Polsce dla znacznej grupy obywateli praca nie jest wartością, pracują tylko ci, którzy muszą, by przeżyć.

Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) w 2021 r. wykazało, że biernych zawodowo w Polsce było ponad 13 mln obywateli (przy ok. 17 mln aktywnych), w tym ponad 1/3 jest w wieku produkcyjnym. Poważnym problemem jawi się również zjawisko zwane NEET (ang. not in employment education or training), określające młodzież pozostającą poza sferą zatrudnienia i edukacji, czyli tych, którzy nie uczą się i nie pracują. Według danych Eurostatu młodzi ludzie w wieku 20-34 lata niepracujący i nieuczący się stanowią ponad 16% swojej grupy wiekowej. Osobnym zagadnieniem jest tzw. „szara strefa” – osoby pracujące bez rejestracji, często za granicą. Według szacunków Głównego Urzędu Statystycznego, w szarej strefie pracuje ok. 900 tys. osób, czyli ponad 5% aktywnych zawodowo. Możliwe jednak, że jest to liczba mocno niedoszacowana.

3. PRZEWYCIĘŻANIE TRUDNYCH SYTUACJI ŻYCIOWYCH I WSPIERANIE RODZIN

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przewyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej). Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to z kolei zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji (art. 2 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

W gminie Drużbice zadania z zakresu pomocy społecznej i wspierania rodziny wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o Karcie Dużej Rodziny, ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci i ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W 2022 r. kadre GOPS-u stanowiło 7 osób, w tym 1 osoba kadry kierowniczej, 2 pracowników socjalnych oraz 4 pozostałych pracowników. Wśród zatrudnionych pracowników socjalnych, 1 osoba posiadała specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego.

W analizowanym roku Ośrodek nie spełniał wynikającego z art. 110 ust. 11-12 ustawy o pomocy społecznej obowiązku zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców lub 50 rodzin na 1 pracownika socjalnego, nie mniej niż 3 pracowników.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w GOPS-ie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Kadra GOPS-u w 2022 r.

	liczba osób
kadra kierownicza	1
pracownicy socjalni	2
pozostali pracownicy	4

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach.

W latach 2020-2022 wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie rosły z roku na rok (8 773 944 zł w 2020 r., 10 191 760 zł w 2021 r., 12 194 617 zł w 2022 r.). Zasadniczy wpływ na wzrost wydatków w 2022 r. miała realizacja dodatkowych zadań w zakresie polityki społecznej – wypłat dodatku węglowego i dodatków z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła. Warto również wyjaśnić, że zmniejszenie w 2022 r. wydatków na świadczenie wychowawcze wynikało z przeniesienia realizacji tego zadania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Tabela 2. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2020-2022

rozdziały	wysokość wydatków (w zł)		
	w 2020 r.	w 2021 r.	w 2022 r.
ogółem	8.773.944	10.191.760	12.194.617
w tym w budżecie GOPS-u	8.614.784	8.572.792	11.145.316
ochrona zdrowia			
przeciwdziałanie narkomanii	2.000	2.000	1.500
przeciwdziałanie alkoholizmowi	56.553	63.232	108.592
pomoc społeczna			
domy pomocy społecznej	252.326	247.419	245.276
składki na ubezpieczenia zdrowotne	11.566	13.225	13.480
zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	52.120	73.117	57.514
zasiłki stałe	144.447	162.114	169.176
Ośrodek Pomocy Społecznej	361.883	406.151	430.362
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	55.920	78.336	74.533
pomoc w zakresie dożywiania	79.171	80.833	91.519
pozostała działalność	16.188	121.800	817.310
pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej			
pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	0	0	5.345 808
edukacyjna opieka wychowawcza			
pomoc materialna dla uczniów	69.363	62.752	57.357
rodzina			
świadczenie wychowawcze	5.673.650	5.627.995	2.339.730
świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	1.711.811	1.712.310	1.608.036
wspieranie rodziny	238.361	22.065	18.298
tworzenie i funkcjonowanie żłobków	13.000	1.497.129	805.095
rodziny zastępcze	31.313	14.226	0
składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne	4.272	7.056	11.031

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach.

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez GOPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2020-2022 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez OPS w latach 2020-2022

formy świadczeń	liczba osób, którym przyznano świadczenie			kwota świadczeń			
	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	
pieniężne	zasiłek stały	25	27	27	144.447	162.415	169.176
	zasiłek okresowy	29	24	28	40.203	37.604	46.184
	zasiłek celowy	71	59	65	77.436	92.113	77.060
niepieniężne	posiłek	46	40	46	7.801	11.487	18.600
	schronienie	1	2	3	10.614	28.460	36.885
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	1	0	0	2.200	0	0
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	10	9	7	252.326	247.419	245.276
usługi	usługi opiekuńcze	9	7	7	32.919	36.445	43.249
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0
	poradnictwo specjalistyczne	0*	0*	0*	X	X	X
	praca socjalna	75*	71*	88*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	0*	0*	0*	X	X	X
	kontrakt socjalny	10	9	1	X	X	X
	projekt socjalny	0	0	0	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2020-2022 był zasiłek celowy. Jest on przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, dopłat za gaz, energię, wodę i czynsz, a także kosztów pogrzebu. Po spadku w 2021 r., rok później liczba osób objętych zasiłkiem celowym wzrosła (71 w 2020 r., 59 w 2021 r., 65 w 2022 r.). Były to przede wszystkim zasiłki celowe na zakup żywności przyznawane w ramach rządowego wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu”.

Program na lata 2019-2023 zakłada wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Program „Posiłek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. Liczba osób objętych posiłkiem w latach 2020-2022 ulegała nieznacznym wahaniom (40 w 2020 r., 46 w 2021 r., 40 w 2022 r.).

Warto dodać, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach współpracował z Bankiem Żywności w Łodzi w realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Pomoc w formie żywności kierowana była do osób i rodzin o niskich dochodach. W 2022 r. objęto nią 1.027 osób, potrzebującym wydano 25 ton żywności i 2.000 paczek żywnościowych. W ramach działań towarzyszących przeprowadzono także warsztaty żywieniowo-dietetyczne dla 23 osób.

Wśród usług kluczową rolę odgrywała praca socjalna, mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych i tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. W 2022 r. liczba rodzin objętych pracą socjalną była wyższa niż w latach 2020-2021 (75 w 2020 r., 71 w 2021 r., 88 w 2022 r.).

Realizując zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, GOPS zapewniał pomoc asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W latach 2020-2022 pracował 1 asystent rodziny, pod którego opieką pozostawało kilka rodzin w każdym roku (7 w 2020 r., 4 w 2021 r., 5 w 2022 r.).

Rodziny objęte wsparciem asystenta to rodziny wieloprotymowe, w których poza problemami opiekuńczo wychowawczymi występowały również niepełnosprawność, długotrwała choroba, choroba alkoholowa, bezrobocie, bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

W latach 2020-2021 gmina ponosiła również odpłatność za pobyt 1 dziecka w pieczy zastępczej.

Dane szczegółowe na temat rodzin objętych wsparciem przez asystenta rodziny oraz dzieci z gminy w pieczy zastępczej przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 4. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w gminie w latach 2020-2022

	2020 r.	2021 r.	2022 r.
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem przez asystenta rodziny	7	4	5

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach.

Tabela 5. Dzieci z gminy w pieczy zastępczej w latach 2020-2022

	2020 r.	2021 r.	2022 r.
liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej ogółem	1	1	0
liczba dzieci w rodzinie zastępczej	1	0	0
w tym: liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	1	0
odpłatność gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej (w zł)	31.313	14.226	0

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach.

W analizowanym okresie GOPS wypłacał świadczenia wychowawcze. Ich liczba w 2022 r. była niższa niż w latach 2020-2021 (11.279 w 2020 r., 11.211 w 2021 r., 4.680 w 2022 r.), co miało związek ze zmianami przepisów prawa i przekazaniem realizacji tego zadania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Świadczenia wychowawcze przyznane w gminie w latach 2020-2022

świadczenia wychowawcze	2020 r.	2021 r.	2022 r.
liczba przyznanych świadczeń	11.279	11.211	4.680
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	592	627	573
kwota przyznanych świadczeń (w zł)	5.617.820	5.574.159	2.330.145

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach.

W latach 2020-2022 Ośrodek zajmował się także przyznawaniem i wypłacaniem świadczeń rodzinnych, których ogólna liczba w 2020 r. była znacznie mniejsza niż w latach 2020-2021 (7.763 w 2020 r., 7.239 w 2021 r., 5.950 w 2022 r.), podobnie jak liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków (6.016 w 2020 r., 5.483 w 2021 r., 4.304 w 2022 r.). Jednocześnie systematycznie rosła liczba wypłaconych świadczeń pielęgnacyjnych (ze 163 w 2020 r. do 230 w 2022 r.).

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Świadczenia rodzinne wypłacone w gminie w latach 2020-2022

	2020 r.	2021 r.	2022 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	6.016	5.483	4.304
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	1.363	1.340	1.302
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	163	187	230
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	38	26	12
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	33	40	22
świadczenie rodzicielskie			
liczba świadczeń	150	163	80
ogółem			
liczba świadczeń	7.763	7.239	5.950

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach.

W analizowanym okresie Ośrodek przyznawał także zasiłek dla opiekuna osoby z niepełnosprawnością. Przysługuje on osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 roku w związku z wygaśnięciem z mocy prawa (na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 roku o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r., poz. 1548) decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. W latach 2020-2022 GOPS wypłacił po 24 zasiłki dla opiekuna na łączną kwotę po 14.880 zł w każdym roku.

W 2022 r. Ośrodek przyznał także 1 jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przyznawane jest w oparciu o art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, wynosi 4.000 zł i jest finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa.

Kolejną formę pomocy udzielanej przez GOPS stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej

sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2020-2022 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, stale zmniejszała się (z 15 w 2020 r. do 13 w 2022 r.), podobnie jak liczba udzielonych świadczeń (287 w 2020 r., 266 w 2021 r., 208 w 2022 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacone w gminie w latach 2020-2022

	2020 r.	2021 r.	2022 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	15	14	13
liczba wypłaconych świadczeń	287	266	208
łączna kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	116.580	105.927	97.319

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach.

Realizując zapisy ustawy o Karcie Dużej Rodziny, stanowiącej system zniżek dla rodzin wielodzietnych, w latach 2020-2022 w gminie wydawano Karty Dużej Rodziny. Liczba rodzin, które w analizowanym okresie otrzymały karty, ulegała wahaniom (88 w 2020 r., 28 w 2021 r., 114 w 2022 r.). Karta Dużej Rodziny w gminie Drużbice uprawnia m.in. do zniżek w opłatach za pobór wody i odprowadzanie odbiór ścieków oraz za pobyt dziecka w przedszkolu.

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie Kart Dużej Rodziny oraz rodzin, które skorzystały z gminnych ulg przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Karty Dużej Rodziny i ulgi dla rodzin w gminie w latach 2020-2022

	2020 r.	2021 r.	2022 r.
liczba przyznanych Kart Dużej Rodziny	88	28	114
liczba rodzin, które skorzystały z ulgi w opłatach za wodę i ścieki	32	9	19
liczba rodzin, które skorzystały ze zniżek w opłatach za przedszkole	4	7	0

Źródło danych: Urząd Gminy Drużbice.

W analizowanym okresie GOPS realizował również zadania z zakresu przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, świadcząc pracę socjalną wobec osób doznających przemocy i stosujących przemoc, zapewniając rodzinom wsparcie oraz będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Drużbice.

W latach 2020-2022 odbyły się odpowiednio 2, 4 i 4 posiedzenia Zespołu oraz odpowiednio 38, 36 i 26 posiedzeń grup roboczych, wszczęto odpowiednio 15, 12

i 7 nowych procedur „Niebieskie Karty”. W 2022 r. łącznie z kontynuowanymi z lat poprzednich prowadzono 14 ww. procedur.

Pomoc społeczna polega również na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Na terenie gminy Drużbice, poza Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, funkcjonuje Rodzinny Dom Pomocy „Magnolia” w Teresinie (Teresin 1b, 97-403 Drużbice) – placówka całodobowej opieki świadcząca kompleksowe usługi opiekuńcze dla osób przewlekle chorych i w podeszłym wieku.

Mieszkańcy gminy mają również możliwość korzystania z oferty instytucji wsparcia poza gminą. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Podmioty udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bełchatowie ul. Czaplinska 66, 97-400 Bełchatów	Zakres oferowanych usług: realizacja zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy domowej, rehabilitacji społecznej oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej Kategoria klienta: mieszkańcy powiatu
Dom Pomocy Społecznej w Bełchatowie ul. Dąbrowskiego 2, 97-400 Bełchatów	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców Kategoria klienta: osoby przewlekle somatycznie chore
Dom Pomocy Społecznej w Zabłotach Zabłoty 19, 97-425 Zelów,	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców Kategoria klienta: osoby przewlekle psychicznie chore
Dom Pomocy Społecznej „HELP-MED” w Raciborowicach Raciborowice 66, 97-310 Moszczenica	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców Kategoria klienta: osoby przewlekle somatycznie chore
Dom Pomocy Społecznej w Przatówku Przatówek 1, 98-240 Przatówek	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców Kategoria klienta: osoby dorosłe niepełnosprawne intelektualnie
Dom Pomocy Społecznej w Pabianicach, ul. Wiejska 55/61, ul. Łaska 86, 95-200 Pabianice	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców Kategoria klienta: osoby starsze chore i z niepełnosprawnością

**Dom Dziecka
w Bełchatowie**
ul. Czaplinska 94,
97-400 Bełchatów

**Młodzieżowy Ośrodek
Socjoterapii**
Łękawa 9, 97-400 Bełchatów

**Ośrodek Interwencyjno-
Socjalizacyjny**
ul. Czaplinska 66,
97-400 Bełchatów

**Ośrodek Interwencji
Kryzysowej
w Bełchatowie**
ul. Czaplinska 66,
97-400 Bełchatów

**Specjalistyczny Ośrodek
Wsparcia dla Ofiar
Przemocy w Rodzinie
w Łodzi,**
ul. Franciszkańska 85,
91-837 Łódź

**Warsztat Terapii
Zajęciowej w Dąbrowie
Rusieckiej**
Dąbrowa Rusiecka 51,
97-438 Rusiec

**Warsztat Terapii
Zajęciowej w Bełchatowie**
ul. Targowa 20A,
97-400 Bełchatów

**Specjalny Ośrodek
Szkolno-Wychowawczy
im. gen. Janusza
Głuchowskiego
w Bełchatowie**
ul. Targowa 20,
97-400 Bełchatów

**Schronisko dla Osób
Bezdomnych w Biłgoraju**
97-410 Biłgoraj 1

**Poradnia Psychologiczno-
Pedagogiczna
w Bełchatowie**
ul. Czaplinska 96,
97-400 Bełchatów

Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka i wychowanie zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
Kategoria klienta: dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej

Zakres oferowanych usług: nauka, wychowanie i socjoterapia zgodnie z indywidualnymi potrzebami wychowanków
Kategoria klienta: dzieci i młodzież zagrożone niedostosowaniem społecznym

Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka i wychowanie zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
Kategoria klienta: dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej

Zakres oferowanych usług: poradnictwo prawne, psychologiczne, rodzinne, terapia psychologiczna z możliwością udzielenia schronienia
Kategoria klienta: osoby i rodziny dotknięte przemocą i uzależnieniami, znajdujące się w sytuacji kryzysowej

Zakres oferowanych usług: wsparcie socjalne, psychologiczne, emocjonalne, poradnictwo prawne, schronienie, udzielanie informacji
Kategoria klienta: osoby i rodziny w sytuacji kryzysowej

Zakres oferowanych usług: rehabilitacja społeczna i zawodowa, terapia
Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnością intelektualną i chorobami psychicznymi

Zakres oferowanych usług: rehabilitacja społeczna i zawodowa, terapia.
Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnością intelektualną i chorobami psychicznymi

Zakres oferowanych usług: edukacja, terapia, wspomaganie rozwoju, nauka zawodu, rozwijanie zainteresowań
Kategoria klienta: dzieci i młodzież z niepełnosprawnością intelektualną oraz sprzężoną

Zakres oferowanych usług: całodobowe schronienie z wyżywieniem; usługi opiekuńcze
Kategoria klienta: osoby w kryzysie bezdomności

Zakres oferowanych usług: udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, logopedycznej, pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia oraz udzielanie rodzicom i nauczycielom porad związanych z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży
Kategoria klienta: dzieci, młodzież, pedagodzy, nauczyciele i rodzice

Źródło danych: Starostwo Powiatowe i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bełchatowie.

4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROCES STARZENIA SIĘ

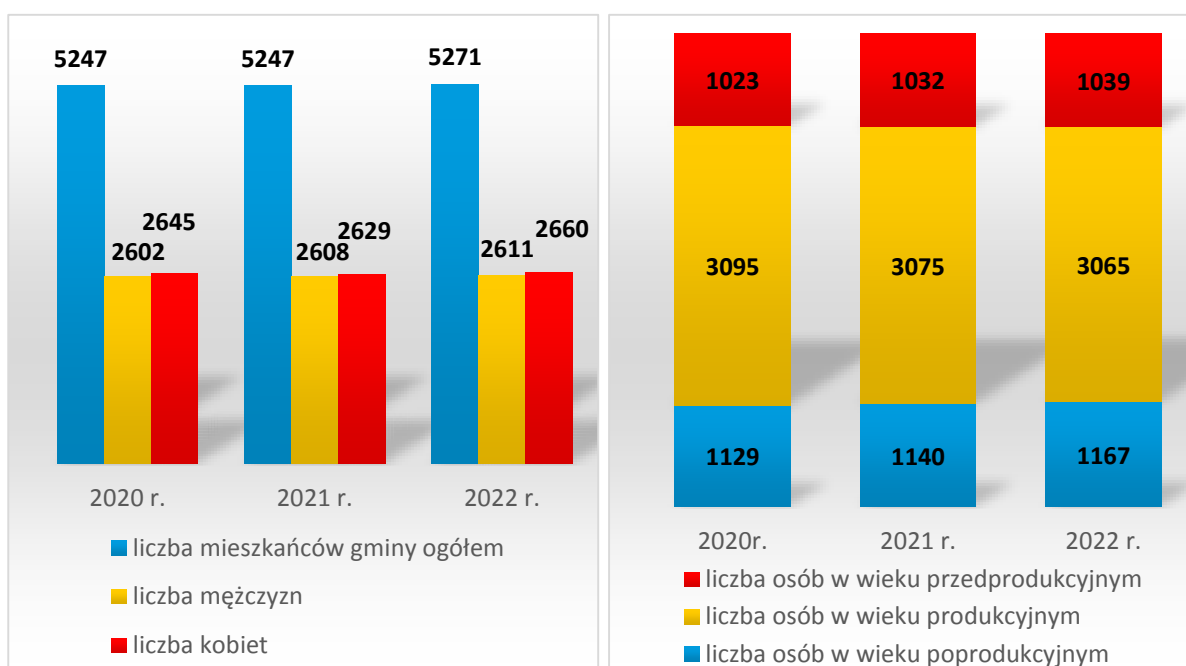
Z danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 wynika, że w Polsce mieszka 38.036 tys. osób (48,3% populacji stanowią mężczyźni, a 51,7% kobiety). W ciągu dekady liczba ludności kraju zmniejszyła się o 476 tys. osób.

Liczba ludności Polski spada systematycznie od 2013 r., a demografowie prognozują, że trend spadkowy utrzyma się przez wiele następnych lat i prawdopodobne, że w 2035 r. Polska liczyć będzie już tylko ok. 36 mln mieszkańców. Jako możliwe przyczyny wskazywane są uwarunkowania ekonomiczne, demograficzne i kulturowe. Przy czym procesy nie przebiegają jednakowo dla każdego regionu.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2022 r. liczba ludności gminy Drużbice była wyższa niż w latach 2020-2021 (po 5.247 w latach 2020-2021, 5.271 w 2022 r.). Na koniec kolejnych lat większość wśród mieszkańców stanowiły kobiety.

W analizowanym okresie systematycznie rosła liczba dzieci i młodzieży oraz osób starszych, stale spadała natomiast liczba osób w wieku produkcyjnym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 18-19. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2020-2022

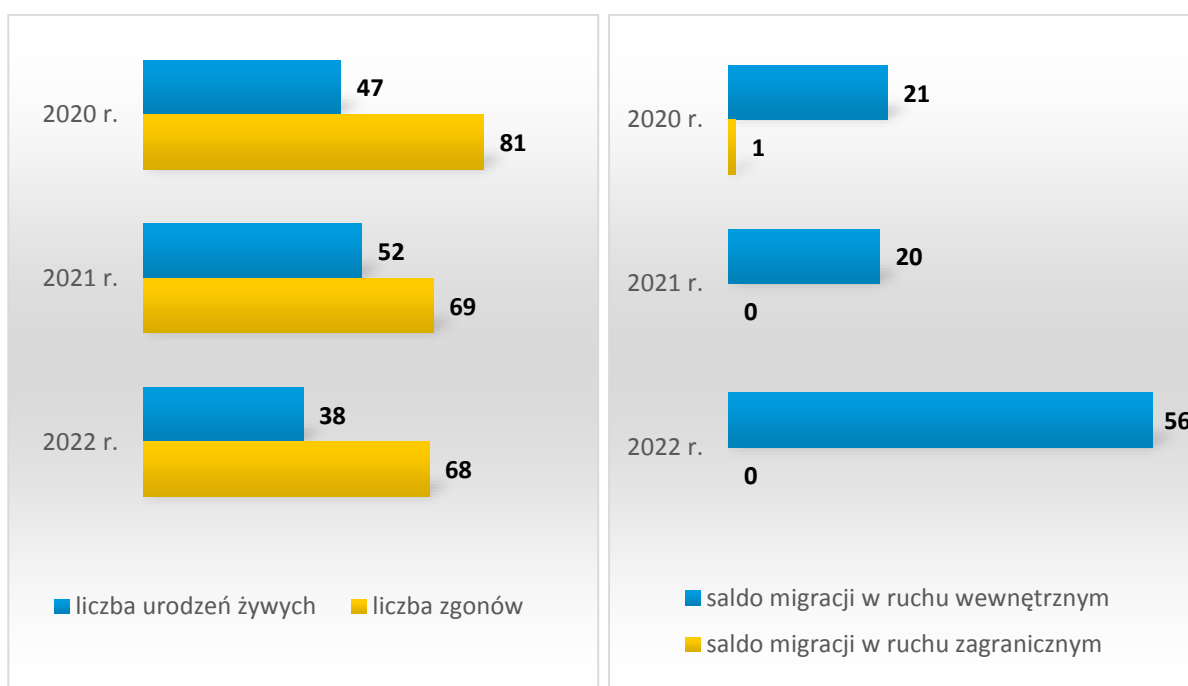

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2020-2022 przyrost naturalny w gminie był ujemny (-34 w 2020 r., -17 w 2021 r., -30 w 2022 r.), natomiast saldo migracji dodatnie (+22 w 2020 r., +20 w 2021 r., +56 w 2022 r.) w efekcie osiedlenia się na terenie gminy ludności z innych jednostek w kraju – na teren gminy chętnie przeprowadzają się mieszkańcy m.in. Łodzi, Bełchatowa i Pabianic.

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat ruchu naturalnego i salda migracji mieszkańców gminy.

Wykresy 20-21. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2020-2022

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Analizując sytuację demograficzną w gminie, należy zwrócić uwagę na systematycznie rosnący udział osób starszych w populacji gminy. W latach 2020-2022 współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi był wysoki i stale zwiększał się (z 26,9 w 2020 r. do 28,9 w 2022 r.), podobnie jak odsetek osób w wieku 65+ wśród ogółu mieszkańców gminy (17,6 w 2020 r., 18,1 w 2021 r., 18,7 w 2022 r.) Na tej podstawie przypuszczać należy, że gmina doświadcza postępującego procesu starzenia się społeczności lokalnej.

Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego 2021 wskazują na duże zmiany w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku w całym kraju. W okresie międzypisowym zmniejszył się odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym

– z 18,7% w 2011 r. do 18,4% w 2021 r., a także w wieku produkcyjnym – z 64,4% w 2011 r. do 59,3% w 2021 r. Wyraźnie zwiększył się natomiast udział ludności w wieku poprodukcyjnym – z 16,9% do 22,3%, co oznacza, że w ciągu dekady przybyło blisko 2 miliony osób w grupie wieku 60/65 lat i więcej, a tym samym już więcej niż co 5 mieszkańców Polski ma ponad 60 lat.

Mający obecnie miejsce dynamiczny proces starzenia się społeczeństw postępuje wskutek nakładania się spadku liczby urodzeń przy jednoczesnym wydłużaniu średniej długości życia. Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego do 2025 r. będzie wzrastał udział „młodszej” subpopulacji, tj. osób w wieku 65-79 lat, bowiem tę grupę będą sukcesywnie zasilały osoby urodzone w latach 1949-1965, a jednocześnie będzie ubywało osób w wieku 80 lat i więcej urodzonych w latach 1934-1945. Po 2025 r. znacząco wzrośnie odsetek osiemdziesięciolatków i osób starszych z uwagi na fakt, że ten wiek – w kolejnych latach – osiągną osoby urodzone w czasie powojennego boomu urodzeń. Szacuje się, że w 2040 r. osoby w zaawansowanej starości (ponad osiemdziesięcioletnie) będą stanowiły aż 36% zbiorowości osób starszych.

Systematyczne postępowanie zjawiska starzenia się wymaga podjęcia z wyprzedzeniem, działań zmierzających do stworzenia nowoczesnego systemu polityki społecznej ukierunkowanej na zaspokajanie specyficznych potrzeb osób starszych. Starzenie się i starość jawią się jednym z kluczowych problemów zarówno w aspekcie ekonomicznym i medycznym, jak i etycznym.

Postępujący proces starzenia się lokalnej społeczności staje się nowym wyzwaniem dla pomocy społecznej. Należy przy tym pamiętać, że w najbliższej perspektywie – do 2025 r. będziemy mieć do czynienia z 2. grupami seniorów – młodszą (do 79 lat) i starszą (80 lat i więcej). Istnieje więc potrzeba podjęcia działań adresowanych do obu grup – prewencyjnych, zapobiegających chorobom i niedołęstwu, umożliwiających podnoszenie jakości życia i wykorzystanie potencjału młodszych oraz opiekuńczych wobec starszych.

Mając na uwadze zróżnicowanie grupy seniorów nie można postrzegać ich potrzeb i potencjału w jednakowy sposób. W tej grupie znajdują się zarówno osoby aktywne fizycznie i społecznie, samodzielne, utrzymujące satysfakcjonujące relacje z bliskimi i przyjaciółmi; osoby samodzielne, które mają potencjał i chęć rozwoju, ale potrzebują zachęty, informacji i wskazówek do aktywnego udziału w życiu społecznym; osoby częściowo zależne, które potrzebują czasowego wsparcia i opieki, jak również osoby niesamodzielne, całkowicie zależne od pomocy

innych. Planując i realizując działania na rzecz seniorów należy więc uwzględnić potrzeby każdej z tych grup.

W gminie Drużbice obserwuje się wzrost liczby osób starszych, samotnych, o niskich dochodach, które nie mogą liczyć na pomoc najbliższej rodziny. Do największych problemów, jakich doświadczają seniorzy w gminie należą samotność i niepełnosprawność. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach wspiera osoby starsze, m.in. poprzez pracę socjalną, usługi opiekuńcze, pomoc finansową i kierowanie do domów pomocy społecznej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Formy świadczeń udzielonych seniorom w gminie w latach 2020-2022

formy świadczeń	liczba osób, którym przyznano świadczenie			liczba i kwota świadczeń		
	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
zasilek stały	7	6	8	79 36.826	72 36.062	96 54.482
schronienie osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi	1	1	1	12 10.614	12 10.585	12 12.410
usługi opiekuńcze	8	6	6	738 13.801	1.466 29.511	1.924 41.624
zasilek celowy i w naturze	6	4	6	6 2.100	6 2.850	8 3.100
odpłatność za pobyt w DPS	4	6	4	48 156.841	57 162.822	48 156.841
Program Posiłki w szkole i w domu – zasilek celowy na zakup żywności	7	7	11	10 4.000	23 6.720	26 9.400

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach.

Dla mieszkańców gminy Drużbice w wieku 60 lat i powyżej dostępna jest także Karta Seniora Województwa Łódzkiego, stanowiąca zbiór ulg i uprawnień oferowanych mieszkańcom województwa łódzkiego. Karta wydawana jest bezpłatnie i jest bezterminowa. Wnioski przyjmuje i karty wydaje Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi (ul. Snycerska 8, 91-302 Łódź).

W 2022 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach realizował Program Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Korpus Wsparcia Seniorów na rok 2022”. W ramach programu seniorom w wieku 65 lat i więcej został zapewniony bezpłatny dostęp do tzw. „opasek bezpieczeństwa” wyposażonych w następujące

funkcje: przycisk bezpieczeństwa – sygnał SOS, detektor upadku, czujnik zdjęcia opaski, lokalizator GPS, funkcje umożliwiające komunikowanie się z centrum obsługi i opiekunami, funkcje monitorujące podstawowe czynności życiowe (puls i saturacja), sprawowanie całodobowej opieki na odległość nad seniorami przez centrum monitoringu. Program został w całości sfinansowany z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Wzięło w nim udział 96 seniorów z terenu gminy.

W 2022 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach realizował także Program Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka Wytchnieniowa – edycja 2022”, kierowany do członków rodzin lub opiekunów, którzy wymagają wsparcia w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także nad osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Program w całości sfinansowany został z Funduszu Sprawiedliwości. Pomocą objęto 6 rodzin z terenu gminy.

Na terenie gminy organizowane są przedsięwzięcia kulturalne, rozrywkowe i sportowo-rekreacyjne kierowane do wszystkich jej mieszkańców, zatem w miarę własnych możliwości mogą w nich uczestniczyć także seniorzy.

Poza Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Drużbicach, na terenie gminy działają także inne podmioty świadczące i mogące, w razie potrzeby, świadczyć wsparcie seniorom z gminy. Są to: Gminna Biblioteka Publiczna pełniąca jednocześnie funkcję Gminnej Instytucji Kultury, a także Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Miejskim Centrum Kultury w Bełchatowie (Plac Gabriela Narutowicza 1A) oraz Koła Gospodyń Wiejskich z terenu gminy.

5. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W gminie Drużbice funkcjonuje 7 podmiotów wykonujących działalność leczniczą oraz działa 1 punkt apteczny. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Podmioty lecznicze i punkty apteczne w gminie

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Poradnia Medycyny Rodzinnej” w Wadlewie	Wadlew 78, 97-403 Drużbice
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Drużbice” w Drużbicach	Drużbice 20a, 97-403 Drużbice

Prywatny Gabinet Lekarski Dariusz Bednarek w Drużbicach-Kolonii	Drużbice-Kolonია 126, 97-403 Drużbice
Prywatna Praktyka Lekarska Daniel Stachurski w Kobyłkach	Kobyłki 32a, 97-403 Drużbice
Gabinet Stomatologiczny „An-Dent” Aneta Nowak-Kraska w Drużbicach	Drużbice 11h, 97-403 Drużbice
Gabinet Psychoterapii „Gestalt” Barbara Zimowska-Szewczyk w Kąciuku	Kąciuk 10, 97-403 Drużbice
Prywatny Gabinet Lekarski Wojciech Łucarz w Głupicach-Parceli	Głupice-Parcela 11, 97-403 Drużbice
Punkt apteczny „Twoje Zdrowie” w Drużbicach	Drużbice 18, 97-403 Drużbice

Źródło danych: Urząd Gminy Drużbice.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2020-2022 liczba porad udzielonych w gminie w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (podstawowej i specjalistycznej) stale rosła (19.035 w 2020 r., 22.057 w 2021 r., 22.863 w 2022 r.). Na terenie gminy brakuje takich lekarzy specjalistów, jak: kardiolog, ginekolog, pediatra i okulista.

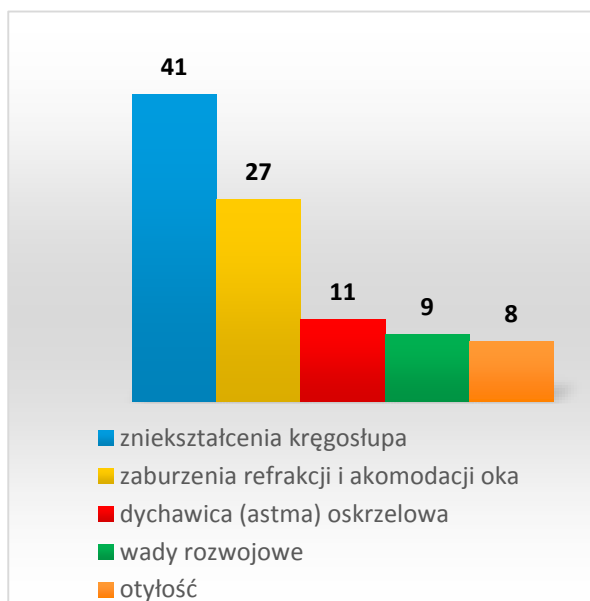
Specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgnarską dla mieszkańców gminy realizuje Szpital Wojewódzki im. Jana Pawła II w Bełchatowie (ul. Czapliniecka 123, 97-400 Bełchatów).

Informacji na temat stanu zdrowia mieszkańców gminy dostarcza Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Drużbice” w Drużbicach. Wynika z nich, że w 2022 r. z powodu chorób przewlekłych pod opieką czynną lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w ww. placówce pozostawało 84 dzieci i młodzieży oraz 594 osoby dorosłe. Najczęściej stwierdzanymi u osób w wieku przedprodukcyjnym schorzeniami były: zniekształcenia kręgosłupa (41 osób), zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (27), dychawica (astma) oskrzelowa (11), wady rozwojowe (9), otyłość (8) i padaczka (5). Z kolei u osób dorosłych najczęściej odnotowywano choroby układu krążenia (378 osób), cukrzycę (116), choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (105), otyłość (72), choroby tarczycy (61), choroby obwodowego układu nerwowego (56), przewlekłe choroby układu trawiennego (42), przewlekły nieżyt oskrzeli (25) i nowotwory (17).

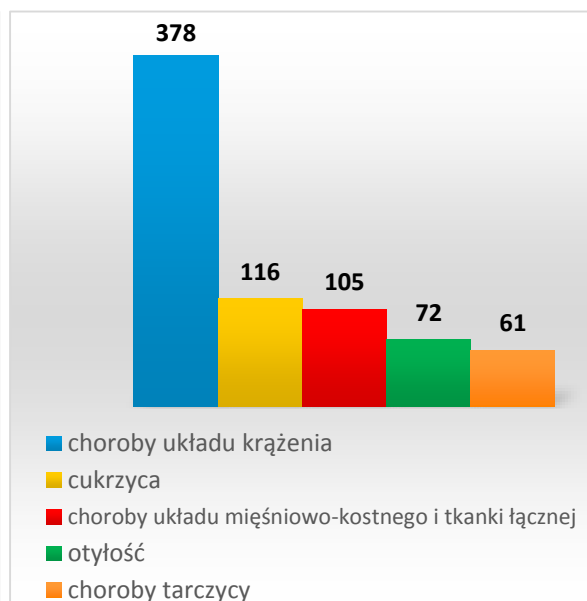
Na koniec 2022 r. łączna liczba osób zadeklarowanych do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w ww. placówce wynosiła 1.701, w tym 267 dzieci.

Dane szczegółowe na temat schorzeń najczęściej stwierdzanych u dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 22. Schorzenia najczęściej stwierdzone u dzieci i młodzieży w 2022 r.

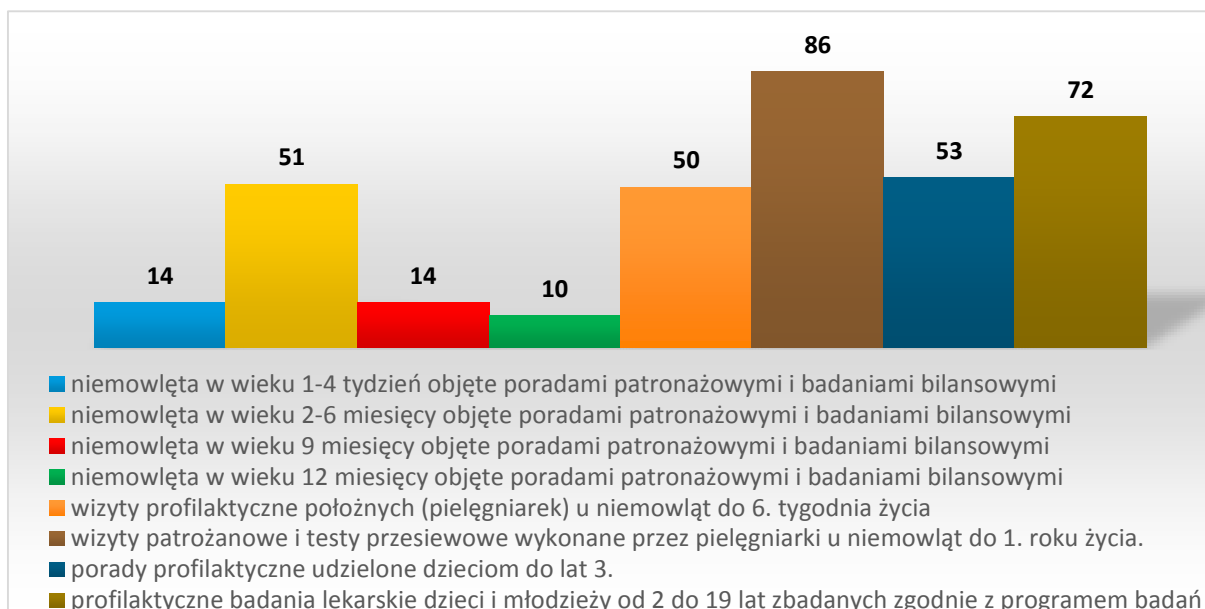
Wykres 23. Schorzenia najczęściej stwierdzone u osób dorosłych w 2022 r.

Źródło danych: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Drużbice” w Drużbicach.

W 2022 r. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Drużbice” w Drużbicach sprawował także opiekę profilaktyczną nad matką i dzieckiem. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 24. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2022 r.

Źródło danych: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Drużbice” w Drużbicach.

W 2021 r. poradom patrozanowym i badaniom bilansowym (w tym przesiewowym) poddano 14 niemowląt od 1 do 4 tygodnia życia, 51 niemowląt od 2 do 6 miesiąca

życia, 14 niemowląt w wieku 9 miesięcy oraz 10 niemowląt w wieku 12 miesięcy. Liczba wizyt profilaktycznych położnych (pielęgniarek) u niemowląt do 6. tygodnia życia wyniosła 50, a liczba wizyt patronażowych i testów przesiewowych wykonanych przez pielęgniarki u niemowląt do 1. roku życia – 86. Z porad profilaktycznych korzystały dzieci do lat 3. (udzielono 53 takie porady), natomiast profilaktycznym badaniom lekarskim poddano 72 dzieci i młodzieży w wieku od 2 do 19 lat.

Schorzeniami najczęściej stwierdzanymi u dorosłej populacji są choroby układu krążenia. Obok schorzeń narządów ruchu i neurologicznych należą one do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności, która oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują uszkodzenia narządu wzroku i słuchu, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

Orzecznictwem o niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców gminy Drużbice zajmuje się Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Bełchatowie. Według jego danych, w latach 2019-2022 mieszkańcom gminy wydano 21 orzeczeń o niepełnosprawności (dla dzieci do 16. roku życia) oraz 230 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dla osób powyżej 16. roku życia).

Placówka Terenowa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Tomaszowie Mazowieckim w ramach swojej działalności zajmuje się m.in. wydawaniem orzeczeń o całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym i samodzielnej egzystencji oraz o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2020-2022 w odniesieniu do mieszkańców gminy Drużbice przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Orzeczenia o całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym i do samodzielnej egzystencji oraz o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym wydane mieszkańcom gminy przez KRUS w latach 2020-2022

	2020 r.	2021 r.	2022 r.
liczba orzeczeń o całkowitej niezdolności do pracy i do samodzielnej egzystencji	2	1	2
liczba orzeczeń o całkowitej niezdolności do pracy	1	4	1
liczba orzeczeń o okresowej niezdolności do pracy	6	3	5

Źródło danych: Placówka Terenowa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Tomaszowie Mazowieckim.

Warto dodać, że dla mieszkańców gminy Drużbice orzeczenia o trwałej lub okresowej całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji, o trwałej całkowitej lub okresowej całkowitej niezdolności do pracy oraz o trwałej częściowej lub okresowej częściowej niezdolności do pracy wydaje Oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Tomaszowie Mazowieckim.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach obejmuje wsparciem część osób z niepełnosprawnością, pomagając im wypełniać role społeczne i zawodowe. W 2020 r. z powodu niepełnosprawności ze świadczeń pomocy społecznej w gminie skorzystały 43 rodziny liczące 79 osób, rok później – 43 rodziny liczące 71 osób, a w 2022 r. – 44 rodziny liczące 73 osoby.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat form pomocy udzielanej przez GOPS osobom z niepełnosprawnością w gminie.

Tabela 13. Formy świadczeń dla osób z niepełnosprawnością udzielonych w gminie w latach 2020-2022

formy świadczeń	liczba osób, którym przyznano świadczenie			liczba świadczeń, kwota świadczeń		
	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
zasiłek stały	23	25	24	223 131.857	261 151.760	235 154.737
schronienie	1	2	2	12 10.614	21 28.460	24 36.135
usługi opiekuńcze	4	5	7	730 13.651	990,5 19.939	1.999 43.249
zasiłek celowy i w naturze	13	18	6	14 4.050	58 18.168	6 1.800
pobyt w domach pomocy społecznej	8	7	7	86 210.388	75 202.195	84 245.347
zasiłek okresowy	9	9	4	30 10.993	42 14.786	28 10.767
wieloletni rządowy program: posiłek w szkole i w domu – zasiłek celowy na zakup żywności	27	18	20	84 27.900	99 29.370	71 27.000

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach.

Poza Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Drużbicach, do podmiotów działających na rzecz mieszkańców gminy z niepełnosprawnością należą: m.in.: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bełchatowie (ul. Czaplinecka 66, 97-400 Bełchatów), Dom Pomocy Społecznej w Zabłotach (Zabłoty 19, 97-425 Zelów), Dom Pomocy Społecznej w Przatówku (Przatówek 1, 98-240 Przatówek), Dom Pomocy

Społecznej w Pabianicach (ul. Wiejska 55/61, ul. Łaska 86, 95-200 Pabianice), Warsztat Terapii Zajęciowej w Bełchatowie (ul. Targowa 20A, 97-400 Bełchatów) oraz Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. gen. Janusza Głuchowskiego w Bełchatowie (ul. Targowa 20, 97-400 Bełchatów).

6. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC DOMOWA

Alkoholizm, narkomania i przemoc domowa są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w uzależnienia zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia oraz czynniki osobowościowe, jak niskie poczucie własnej wartości, deficyty emocjonalne, brak umiejętności radzenia sobie z kryzysami życiowymi itp.

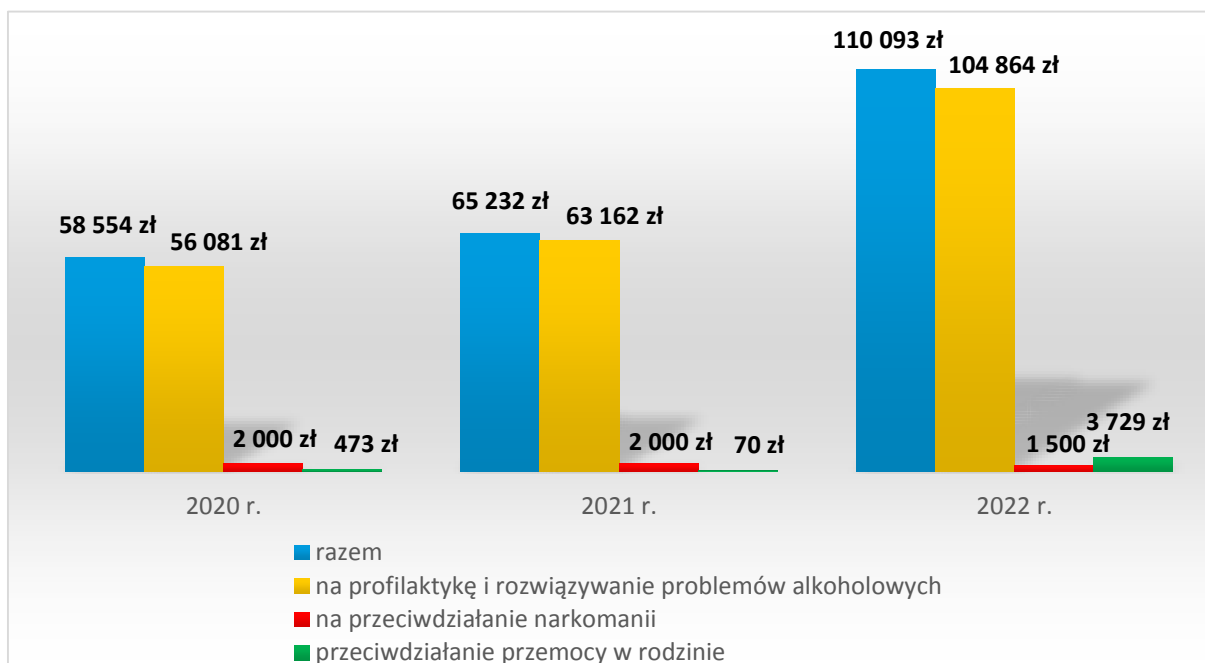
Szerzeniu się uzależnień sprzyjają coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających (najbardziej rozpowszechnionym i legalnym substancją psychoaktywną w Polsce jest alkohol), panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie środków odurzających jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach, ubóstwie, choć występuje również w rodzinach o wysokim statusie społecznym. Tło motywacyjne przemocy stanowią również czynniki psychologiczne po stronie osoby ją stosującej.

Doznającymi przemocy są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od osoby stosującej przemoc. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby z niepełnosprawnością, starsze i chore.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie Drużbice na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie w latach 2020-2022.

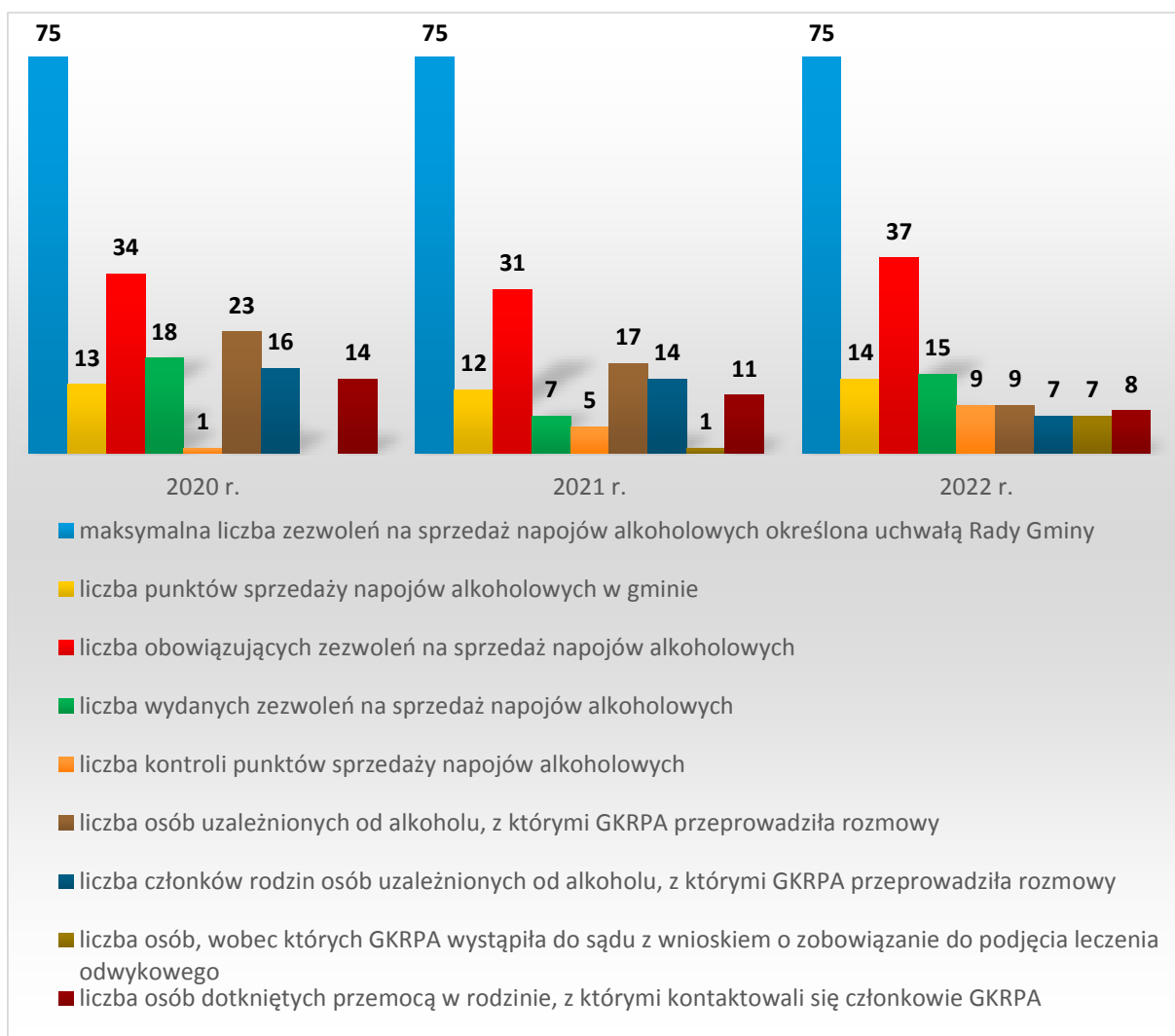
Wykres 25. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2020-2022

Źródło danych: Urząd Gminy Drużbice.

W 2022 r. wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie była znacznie wyższa niż w latach 2020-2021 (58.554 zł w 2020 r., 65.232 zł w 2021 r., 110.093 zł w 2022 r.). Przyczyniły się do tego wpływy do budżetu gminy z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym (wpływy z tzw. „małpek”).

Poniższy wykres przedstawia wybrane dane na temat rynku napojów alkoholowych w gminie Drużbice, a także aktywności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która zajmuje się inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz integracją społeczną osób uzależnionych. W ramach swoich zadań Komisja m.in. opiniuje wnioski w sprawie wydania lub cofnięcia zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, przeprowadza rozmowy motywujące, udziela porad osobom uzależnionym od alkoholu oraz członkom ich rodzin oraz podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Wykres 26. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2020-2022

Źródło danych: Urząd Gminy Drużbice.

W latach 2020-2022 określona uchwałą Rady Gminy maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w gminie była taka sama (po 75), a liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych zbliżona (13 w 2020 r., 12 w 2021 r., 14 w 2022 r.). Z kolei liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych ulegała wahaniom (34 w 2020 r., 31 w 2021 r., 37 w 2022 r.), podobnie jak liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (18 w 2020 r., 7 w 2021 r., 15 w 2022 r.). W analizowanym okresie stale rosła liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych (z 1 w 2020 r. do 9 w 2022 r.).

W latach 2020-2022 systematycznie zmniejszała się liczba osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy (z odpowiednio 23 i 16 w 2020 r. do odpowiednio 9 i 7 w 2022 r.). W latach 2021-

2022 GKRPA występowała także do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia alkoholowego (w stosunku do odpowiednio 1 i 7 osób).

Warto dodać, że w latach 2020-2022 członkowie Komisji kontaktowali się również z osobami doznającymi przemocy domowej i osobami ją stosującymi (odpowiednio 7 i 7 w 2020 r., 4 i 7 w 2021 r., 4 i 4 w 2022 r.).

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy domowej na terenie gminy odgrywają: w Drużbicach – Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem uzależnień oraz dotkniętych przemocą domową, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Zespół Interdyscyplinarny oraz Grupa AA „Nadzieja”, w Bełchatowie – Szpital Wojewódzki im. Jana Pawła II (Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia), Poradnia Leczenia Uzależnienia i Współuzależnienia „Wolmed”, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, grupy AA, Al-Anon, Alateen i DDA oraz Stowarzyszenie Abstynenckie Klub Wzajemnej Pomocy „Przyjaciel” w Bełchatowie, a także Klinika „Wolmed” w Dubiu (Oddział Detoksykacyjny i Oddział Leczenia Uzależnień), Szpital Wojewódzki im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu – Centrum Psychiatryczne w Warcie (Oddział Leczenia Uzależnień), Ośrodek Leczenia Odwykowego w Woskowicach Małych, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapii Uzależnień Sp. z o.o. w Parzymiechach oraz Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Łodzi.

Dane szczegółowe na temat podmiotów mogących wspierać mieszkańców gminy z problemami uzależnień i przemocy domowej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy z problemami uzależnień i przemocy domowej

nazwa jednostki	adres jednostki
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Drużbicach	Drużbice 20, 97-403 Drużbice
Punkt konsultacyjny dla osób z problemem uzależnień oraz dotkniętych przemocą domową w Drużbicach	Drużbice 20, 97-403 Drużbice
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach	Drużbice 20, 97-403 Drużbice
Zespół Interdyscyplinarny w Drużbicach	Drużbice 20, 97-403 Drużbice
Szpital Wojewódzki w Bełchatowie im. Jana Pawła II (Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia)	ul. Czapliniecka 123, 97-400 Bełchatów
Poradnia Leczenia Uzależnienia i Współuzależnienia „Wolmed” w Bełchatowie	ul. Opalowa 9, 97-400 Bełchatów

Klinika „Wolmed” w Dubiu (Oddział Detoksykacyjny i Oddział Leczenia Uzależnień)	Dubie 1a, 97-420 Szczerców
Szpital Wojewódzki im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu – Centrum Psychiatryczne w Warcie (Oddział Leczenia Uzależnień)	ul. Sieradzka 3, 98-290 Warta
Ośrodek Leczenia Odwykowego w Woskowicach Małych	Woskowice Małe, ul. Pałacowa 15, 46-100 Namysłów
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapii Uzależnień Sp. z o.o. w Parzymiechach	ul. Częstochowska 1, 42-164 Parzymiechy
Grupa AA „Nadzieja” w Drużbicach	Drużbice 54, 97-403 Drużbice
Grupa AA „Nowe Życie” w Bełchatowie	ul. Kościuszki 2, 97-400 Bełchatów
Grupa AA „Pierwszy Krok” w Bełchatowie	os. 1 Maja 4A, 97-400 Bełchatów
Grupa AA „Busola” w Bełchatowie	ul. Dąbrowskiego 2, 97-400 Bełchatów
Grupa AA „Azymut” w Bełchatowie	ul. Dąbrowskiego 2, 97-400 Bełchatów
Grupa AA „Na Szlaku” w Bełchatowie	al. Ks. Kardynała S. Wyszyńskiego 42, 97-400 Bełchatów
Grupa AA „Niedzielna” w Bełchatowie	Czyżewskiego 3, 97-400 Bełchatów
Grupa Al-Anon „Energia” w Bełchatowie	al. Ks. Kardynała S. Wyszyńskiego 42, 97-400 Bełchatów
Grupa Al-Anon „Ewa” przy Stowarzyszeniu Abstynenckim Klub Wzajemnej Pomocy „Przyjaciół” w Bełchatowie	ul. Dąbrowskiego 2, 97-400 Bełchatów)
Grupa Al-Anon „Razem Damy Radę” w Bełchatowie	al. Ks. Kardynała S. Wyszyńskiego 42, 97-400 Bełchatów
Grupa Alateen „Nadzieja” w Bełchatowie	al. Ks. Kardynała S. Wyszyńskiego 42, 97-400 Bełchatów
Grupa DDA „Wiosna” Poradnia Życia Rodzinnego w Bełchatowie	os. 1 Maja 4a, 97-400 Bełchatów
Stowarzyszenie Abstynenckie Klub Wzajemnej Pomocy „Przyjaciół” w Bełchatowie	ul. Dąbrowskiego 2, 97-400 Bełchatów
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bełchatowie	ul. Czapliniecka 66, 97-400 Bełchatów
Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Bełchatowie	ul. Kościuszki 2, Os. 1 Maja 4a, 97-400 Bełchatów
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Łodzi	ul. Franciszkańska 85, 91-837 Łódź

Źródło danych: Urząd Gminy Drużbice.

W latach 2020-2022 Punkt konsultacyjny dla osób z problemem uzależnień oraz dotkniętych przemocą domową objął wsparciem odpowiednio 23, 11 i 24 osoby z problemem alkoholowym, odpowiednio 5, 1 i 6 dorosłych członków rodzin osób z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionych i dorosłych dzieci alkoholików), odpowiednio 1, 2 i 3 osoby doznające przemocy oraz odpowiednio 5, 5 i 2 osoby stosujące przemoc. Warto dodać, że w 2022 r. w ramach Oddziału Detoksykacyjnego i Oddziału Leczenia Uzależnień Kliniki „Wolmed” w Dubiu udzielono pomocy 7 mieszkańcom gminy Drużbice.

W latach 2020-2022 stale zwiększała się liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem materialnym przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach z powodu alkoholizmu (odpowiednio 3, 5 i 10 rodzin liczących odpowiednio 5, 12 i 21 osób). W 2020 i 2022 r. Ośrodek udzielał także pomocy materialnej z powodu przemocy w rodzinie – po 1 rodzinie liczącej 2 osoby. W analizowanym okresie GOPS nie świadczył natomiast pomocy z powodu narkomanii.

W latach 2020-2022 Ośrodek był także odpowiedzialny za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego w Drużbicach. W analizowanym okresie odbyły się odpowiednio 2, 4 i 4 posiedzenia Zespołu oraz odpowiednio 38, 36 i 26 posiedzeń grup roboczych, wszczęto odpowiednio 15, 12 i 7 nowych procedur „Niebieskie Karty”. W 2022 r. łącznie z kontynuowanymi z lat poprzednich prowadzono 14 ww. procedur.

Działalność profilaktyczna z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej w gminie prowadzona jest głównie w ramach realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i gminnego programu przeciwdziałania przemocy w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych obejmuje m.in. organizowanie i realizowanie programów i warsztatów profilaktycznych, jednorazowych prelekcji i pogadanek, konkursów i spektakli profilaktycznych. Ponadto organizowane są m.in. festyny i inne imprezy plenerowe, imprezy sportowe, konkursów, wypoczynek dla dzieci i młodzieży oraz szkolenia z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy dla członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych, nauczycieli i pedagogów.

W latach 2021-2022 programami z obszaru profilaktyki uniwersalnej i selektywnej objęto odpowiednio 315 i 320 uczniów, w jednorazowych prelekcjach i pogadankach wzięły udział 323 osoby w 2020 r. i 320 osób w 2022 r.,

w spektaklach profilaktycznych – 324 osoby w 2020 r., 80 osób w 2021 r. i 120 osób w 2022 r., w festynach i innych imprezach plenerowych – 50 osób w 2021 r. i 190 osób w 2022 r., w imprezach sportowych – 85 osób w 2020 r. i 50 osób w 2022 r., w konkursach – 8 osób w 2020 r., 30 osób w 2021 r. i 111 osób w 2022 r., a w koloniach z programem zajęć profilaktycznych – 3 osoby w 2022 r.

Wśród przedsięwzięć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej organizowanych w gminie w latach 2020-2022 można wymienić: spektakle teatralne „Strach ma wielkie oczy” i „Tajemnicza skrzynia”, zajęcia profilaktyczne i animacje sportowo-rekreacyjne w okresie wakacji i ferii zimowych, warsztaty z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy oraz rozwijania umiejętności i kompetencji społecznych, warsztaty literacko-plastyczne, warsztaty z zakresu rozwoju osobistego i zainteresowań, Program profilaktyczny przeciw uzależnieniom od alkoholu, kampanie „Reaguj na przemoc” i „Przeciw pijanym kierowcom”, akcję „Cięża bez alkoholu”, koncert „Życie – spacer po kamieniach”, zajęcia dotyczące cyberprzemocy „Moje miejsce w sieci”, pikniki rodzinne, program „Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej”, działania profilaktyczne i informacyjno-edukacyjne z zakresu uzależnień „Dziękuję – nie próbuję. Lekcja asertywnego odmawiania”.

7. EDUKACJA I WYCHOWANIE, OPIEKA NAD DZIEĆMI DO LAT 3.

Gmina Drużbice posiada bazę oświatową, na którą składają się 3 szkoły podstawowe oraz 3 punkty przedszkolne i 1 filia punktu przedszkolnego. Młodzież z gminy najczęściej kontynuuje naukę w szkołach ponadpodstawowych w Bełchatowie i Pabianicach, gdzie znajdują się szkoły branżowe, technika i licea.

Dane szczegółowe na temat działających w gminie placówek oświatowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Placówki oświatowe w gminie

nazwa placówki	adres placówki
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Drużbicach	Drużbice 15, 97-403 Drużbice
Szkoła Podstawowa im. T. Kościuszki w Drużbicach	Drużbice 15, 97-403 Drużbice
Punkt Przedszkolny Nr 1	Drużbice 15, 97-403 Drużbice
w tym: Punkt Przedszkolny Nr 2	Drużbice 15, 97-403 Drużbice
Filia Punktu Przedszkolnego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Drużbicach z siedzibą w Suchcicach	Suchcice 61, 97-403 Drużbice

Szkoła Podstawowa im. H. Sienkiewicza w Rasach	97-403 Rasy 27
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Wadlewie	97-403 Wadlew 59
w tym: Punkt Przedszkolny im Misia Czarodzieja w Wadlewie	97-403 Wadlew 59

Źródło danych: Urząd Gminy Drużbice.

W roku szkolnym 2022/2023 do punktów przedszkolnych uczęszczało 66 dzieci, w szkołach podstawowych uczyło się 421 uczniów, a w obu typach placówek zatrudnionych było ogółem 68 nauczycieli (w tym 8 w punktach przedszkolnych). Wszystkie placówki oświatowe biorą czynny udział w akcjach i projektach edukacyjnych, które wspierają ogólny rozwój dzieci.

Na terenie gminy funkcjonuje także placówka świadcząca opiekę nad dziećmi do lat 3. Jest to Żłobek Gminny w Drużbicach (97-403 Drużbice 16), który w 2022 r. opieką obejmował 24 dzieci w 4 grupach wiekowych i zatrudniał 8 osób, w tym dyrektora, 5 opiekunek i 1 pielęgniarkę. Na bieżącą działalność placówki w analizowanym roku wydatkowano 377.059 zł, w tym 307.871 zł z funduszy unijnych oraz 69.188 zł ze środków własnych gminy.

Warto dodać, że według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2020-2022 liczba dzieci w wieku do lat 3. zmniejszała się w gminie z roku na rok (225 w 2020 r., 223 w 2021 r., 193 w 2022 r.).

8. KULTURA, SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Działalność kulturalna w gminie ogniskuje się wokół Gminnej Biblioteki Publicznej w Drużbicach pełniącej funkcję Gminnej Instytucji Kultury. Placówka zajmuje się w szczególności gromadzeniem, opracowywaniem, przechowywaniem i ochroną materiałów bibliotecznych, udostępnianiem zbiorów na miejscu i wypożyczaniem na zewnątrz, prowadzeniem wypożyczeń międzybibliotecznych z uwzględnieniem szczególnych potrzeb dzieci i młodzieży. Obok podstawowej działalności Biblioteka prowadzi działania kulturalno-oświatowe i promocyjne organizując m.in.: wystawy, spotkania autorskie, lekcje biblioteczne, konkursy oraz imprezy okolicznościowe. W strukturach Biblioteki działają Zespół Ludowy „Ale Babki” oraz Orkiestra Gminna „Suchcice i Okolice”.

Biblioteka jest administratorem Świetlicy Wiejskiej w Drużbicach-Kolonii, która jest miejscem spotkań integrujących środowisko, mającym na celu inicjowanie aktywności mieszkańców oraz prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej; budynkiem ogólnodostępnym i udostępnianym bezpłatnie organizacjom lokalnym

działającym na terenie gminy, np. stowarzyszeniom, radom sołectkim, ochotniczym strażom pożarnym.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2022 r. księgozbiór Biblioteki liczył 9.734 woluminy, liczba czytelników wyniosła 232 osoby, a liczba wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz 9.760 woluminów. Placówka umożliwiała czytelnikom korzystanie z komputerów z dostępem do sieci Internet; w analizowanym roku na jej wyposażeniu było 10 komputerów, z czego 1 dostępny dla czytelników.

Poniższa tabela zawiera wykaz placówek kulturalnych działających w gminie.

Tabela 16. Placówki kulturalne w gminie

nazwa placówki	adres placówki
Gminna Biblioteka Publiczna w Drużbicach	Drużbice 20, 97-403 Drużbice

Źródło danych: Urząd Gminy Drużbice.

Do najważniejszych imprez o charakterze kulturalno-rozrywkowym zorganizowanych w gminie w 2022 r. należały: Dożynki Gminne, Święto Niepodległości, Dzień Kobiet, Wigilia Gminna dla osób samotnych, Tydzień Bibliotek.

Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służy dostępna na jej terenie infrastruktura sportowo-rekreacyjna. Składają się na nią m.in.: hala sportowa, sala gimnastyczna, boiska sportowe, place zabaw, siłownie zewnętrzne oraz urządzenia rekreacji indywidualnej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie

nazwa obiektu	adres obiektu
Hala sportowa w Drużbicach	Drużbice 15, 97-403 Drużbice
Moje Boisko „Orlik 2012” w Rasach	Rasy 27, 97-403 Drużbice
Boisko sportowe w Drużbicach	97-403 Drużbice, Drużbice 15
Boisko sportowe w Wadlewie	97-403 Drużbice, Wadlew 59
Sala gimnastyczna w Wadlewie	97-403 Drużbice, Wadlew 59
Plac zabaw przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Drużbicach	Drużbice 15, 97-403 Drużbice
Plac zabaw przy Szkole Podstawowej w Wadlewie	Wadlew 59, 97-403 Drużbice
Ogródek dydaktyczny przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Drużbicach	Drużbice 15, 97-403 Drużbice
Plac zabaw w Kazimierzowie	Kazimierzów, 97-403 Drużbice
Urządzenia siłowni zewnętrznej – plac integracyjny w Drużbicach	97-403 Drużbice

Plac zabaw w Chynowie	Chynów, 97-403 Drużbice
Plac zabaw i urządzenia siłowni zewnętrznej w Zwierzyńcu	Zwierzyniec, 97-403 Drużbice
Urządzenia siłowni zewnętrznej i plac zabaw w Wdowinie	Wdowin 11, 97-403 Drużbice
Plac zabaw w Stokach	Stoki, 97-403 Drużbice
Plac zabaw oraz urządzenia siłowni zewnętrznej w Różniatowicach	Różniatowice, 97-403 Drużbice
Urządzenia siłowni zewnętrznej oraz plac zabaw w Bukowie Dolnym	Bukowie Dolne, 97-403 Drużbice
Urządzenia siłowni zewnętrznej wraz z boiskiem sportowym w Wadlewie	Wadlew, 97-403 Drużbice
Urządzenia rekreacji indywidualnej przy budynku w Wadlewie (obok ronda)	Wadlew, 97-403 Drużbice
Urządzenia rekreacji indywidualnej przy budynku w Hucisku (obok sali)	Hucisko, 97-403 Drużbice
Urządzenia rekreacji indywidualnej przy budynku w Suchcicach (obok domu kultury)	Suchcice, 97-403 Drużbice

Źródło danych: Urząd Gminy Drużbice.

Do najważniejszych przedsięwzięć sportowo-rekreacyjnych organizowanych w gminie należą: Turniej Piłki Nożnej i Rzutów Karnych „Kopnij Raka”, Wojewódzkie Mistrzostwa Zrzeszenia Ludowych Zespołów Sportowych w warcabach 64-polowych, Wakacyjny Turniej o Puchar Wójta Gminy Drużbice, Mistrzostwa Ludowych Zespołów Sportowych Gminy Drużbice tenisa stołowego w grach pojedynczych, Międzypowiatowe Mistrzostwa Ludowych Zespołów Sportowych w tenisa stołowego w grach pojedynczych i podwójnych.

Gmina posiada zasoby przyrodnicze i kulturowe pozwalające na rozwój na jej terenie różnych form wypoczynku i rekreacji. Turystyka w gminie może rozwijać się w oparciu o tereny leśne i obszary przyrzeczne. Uwarunkowania środowiska przyrodniczego pozwalają na uprawianie turystyki kwalifikowanej – pieszej, wodnej i rowerowej.

Potencjał rekreacyjny gminy tworzy zbiornik wodny Teresin z przyległymi terenami komunalnymi przeznaczonymi pod zabudowę letniskową. Przez teren gminy przebiega szlak kajakowy na rzece Grabi oraz szlak rowerowy z Bełchatowa przez Bukowie, Drużbice, Dziewuliny, Suchcice do Dobrzelowa.

9. EKONOMIA SPOŁECZNA I SOLIDARNA

Ekonomia społeczna i solidarna to sfera będąca przejawem społeczeństwa obywatelskiego, w której działalność ekonomiczna i pożytku publicznego służy realizacji celów społecznych. Należą do nich: zatrudnianie i reintegracja osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i zagrożonych wykluczeniem społecznym (w szczególności osób z niepełnosprawnością, bezrobotnych oraz seniorów), wspieranie podmiotowości i samodzielności tych osób oraz odbudowa ich zdolności do pełniejszego uczestniczenia w życiu społecznym i zawodowym, a także działalność na rzecz rozwoju lokalnego.

Cele ekonomii społecznej i solidarnej realizowane są przez podmioty ekonomii społecznej, do których zalicza się:

- przedsiębiorstwa społeczne (np. spółdzielnie socjalne), które zatrudniają osoby zagrożone wykluczeniem społecznym;
- jednostki reintegracyjne (m.in. zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej czy centra integracji społecznej, których głównym celem jest ponowna integracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- podmioty działające w sferze pożytku publicznego – organizacje pozarządowe oraz podmioty sfery gospodarczej utworzone w związku z realizacją celu społecznego – spółki non-profit i spółdzielnie, których celem jest zatrudnienie np. inwalidów i niewidomych.

W gminie Drużbice funkcjonuje ponad 20 podmiotów ekonomii społecznej. Są to organizacje pozarządowe, z którymi samorząd gminy podejmuje lub może podejmować wspólne działania na podstawie uchwalanego corocznie programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w ustawie o pożytku publicznym i o wolontariacie. Jego celem głównym jest budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi. W szczególności chodzi o poprawę jakości życia poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb mieszkańców gminy, prowadzenie efektywnych działań na rzecz mieszkańców promocją i wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych, tworzenie systemowych rozwiązań dla ważnych problemów społecznych wykorzystujących mechanizmy ekonomii społecznej.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat działających w gminie podmiotów ekonomii społecznej. Uwzględniają one m.in. informacje na temat

obszarów i odbiorców ich działań, które określają ich zdolności do realizacji usług społecznych, w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

Tabela 18. Podmioty ekonomii społecznej w gminie

nazwa i adres organizacji	obszary działań	odbiorcy działań
Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Hucisko i Okolic Hucisko 25, 97-403 Drużbice	rozwój lokalny; kultura, sztuka, tradycja	społeczność lokalna
Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Podstoła „Podstoli” Podstoła, 97-403 Drużbice	rozwój lokalny; kultura, sztuka, tradycja	społeczność lokalna
Stowarzyszenie „Nasza Wieś” w Rasach Rasy 23, 97-403 Drużbice	rozwój lokalny; kultura, sztuka, tradycja	społeczność lokalna
Stowarzyszenie „Pokolenia” Koło w Bukowiu Dolnym Bukowie Dolne 11A 97-403 Drużbice	rozwój lokalny; kultura, sztuka, tradycja	społeczność lokalna
Gminny Ludowy Klub Sportowy w Drużbicach 97-403 Drużbice 15	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna
Gminny Ludowy Klub Sportowy „ReAktywacja” w Drużbicach 97-403 Drużbice 15	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna
Zespół Ludowy „Alebabki” w Drużbicach 97-403 Drużbice	kultura, sztuka, tradycja	społeczność lokalna
Koło Gospodyń Wiejskich Chynów Chynów, 97-403 Drużbice	rozwój lokalny; kultura, sztuka, tradycja	społeczność lokalna
Koło Gospodyń Wiejskich Drużbice 97-403 Drużbice	rozwój lokalny; kultura, sztuka, tradycja	społeczność lokalna
Koło Gospodyń Wiejskich Podstoła Podstoła, 97-403 Drużbice	rozwój lokalny; kultura, sztuka, tradycja	społeczność lokalna
Koło Gospodyń Wiejskich Rasy Rasy, 97-403 Drużbice	rozwój lokalny; kultura, sztuka, tradycja	społeczność lokalna
Koło Gospodyń Wiejskich Roźniatowice Roźniatowice, 97-403 Drużbice	rozwój lokalny; kultura, sztuka, tradycja	społeczność lokalna
Koło Gospodyń Wiejskich Suchcice Suchcice, 97-403 Drużbice	rozwój lokalny; kultura, sztuka, tradycja	społeczność lokalna
Koło Gospodyń Wiejskich Stefanów Stefanów, 97-403 Drużbice	rozwój lokalny; kultura, sztuka, tradycja	społeczność lokalna
Koło Gospodyń Wiejskich Wadlew Wadlew, 97-403 Drużbice	rozwój lokalny; kultura, sztuka, tradycja	społeczność lokalna

Koło Gospodyń Wiejskich Zwierzyniec Zwierzyniec, 97-403 Drużbice	rozwój lokalny; kultura, sztuka, tradycja	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Drużbicach 97-403 Drużbice 27	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Bukowiu Górnym Bukowie Górne 17, 97-403 Drużbice	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Chynowie Chynów 45, 97-403 Drużbice	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Podstole Podstoła 48, 97-403 Drużbice	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Suchcicach Suchcice, 97-403 Drużbice	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Rasach Rasy 23, 97-403 Drużbice	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Roźniatowicach Roźniatowice 18, 97-403 Drużbice	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Wadlewie Wadlew 82, 97-403 Drużbice	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna

Źródło danych: Urząd Gminy Drużbice.

Na 2023 r. Gmina Drużbice zaplanowała zlecenie w trybach, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zadań publicznych, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, dotyczących:

- kultury i sztuki, ochrony dziedzictwa narodowego, pielęgnowanie tradycji narodowych, regionalnych i lokalnych,
- wspierania działań stowarzyszeń sportowych i innych organizacji społecznych prowadzących działalność w zakresie upowszechniania kultury fizycznej,
- rekreacji, turystyki i aktywnych form wypoczynku mieszkańców gminy w szczególności dzieci i młodzieży,
- ekologii i ochrony środowiska,
- działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży.

10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy Drużbice czuwa Komenda Powiatowa Policji w Bełchatowie (ul. 1 Maja 7, 97-400 Bełchatów), a bezpośrednio czynności policyjne wykonują funkcjonariusze Komisariatu Policji w Zelowie (ul. Kościuszki 33 97-425 Zelów) oraz Posterunku Policji w Drużbicach (Kolonia Drużbice 137, 97-403 Drużbice).

Według danych Komisariatu Policji w Zelowie, w 2022 r. na terenie gminy Drużbice stwierdzono łącznie 30 przestępstw. Najwięcej dotyczyło prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości (12).

Dane szczegółowe na temat wybranych przestępstw popełnionych w gminie w 2022 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Wybrane przestępstwa popełnione w gminie w 2022 r.

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw	liczba sprawców	wiek sprawców
oszustwo	2	2	22, 46 lat
kradzież mienia	1	1	39 lat
przywłaszczenie mienia	1	1	45 lat
zniszczenie cudzej rzeczy	1	1	61 lat
znęcanie się nad osobą najbliższą	4	4	31, 36, 43 lata
naruszenie miru domowego	1	1	41 lat
narażenie życia lub zdrowia pracownika	1	2	32, 67 lat
uszkodzenie ciała	1	1	31 lat
przestępstwo narkotykowe	1	1	24 lata
prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	12	12	28, 30, 34, 37, 40, 43, 45, 46, 58, 62 lata
spowodowanie wypadku w komunikacji	1	1	40 lat

niezatrzymanie się do kontroli	1	1	56 lat
niestosowanie się do orzeczeń Sądu	3	3	33, 46 lat

Źródło: Komisariat Policji w Zelowie.

Spośród ujawnionych w gminie sprawców przestępstw nie było osób nieletnich. Na szczególną uwagę zasługują przestępstwa przeciwko rodzinie – w 2022 r. odnotowano 4 przestępstwa polegające na znęcaniu się nad osobą najbliższą; sprawcy byli w wieku 31-43 lata.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach obejmuje wsparciem osoby mające trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego. W 2020 r. z tego powodu z pomocy społecznej w gminie skorzystały 4 osoby, a w latach 2021-2022 po 1 osobie.

Istotne dla mieszkańców gminy jest także bezpieczeństwo pożarowe. Na jej terenie ochronę przeciwpożarową zapewnia 8 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. W ich dyspozycji pozostaje sprzęt specjalistyczny, m.in. samochody ratowniczo-gaśnicze, zestawy ratownictwa drogowego, technicznego, sprzęt hydrauliczny, aparaty oddechowe, agregaty i wentylatory oddymiające, defibrylatory, kamera termowizyjna, zestawy ratownictwa medycznego, motopompy pożarnicze i szlamowe, pilarki spalinowe do drewna i betonu, agregaty prądotwórcze, węże tłoczone i ssawne, drabiny, radiostacje nasobne.

Jednostki OSP biorą udział w akcjach gaśniczych, udzielają pomocy przy wypadkach drogowych, usuwają zalegające drzewa i zabezpieczają zerwane linie energetyczne wskutek wichur i nawałnic, pomagają w usuwaniu skutków powodzi i podtopień po ulewnych deszczach. W 2022 r. jednostki OSP wyjechały do 41 pożarów, 79 miejscowych zagrożeń oraz 51 wyjazdów gospodarczych, a także 2 fałszywych alarmów. W 2022 r. uprawnienia do bezpośredniego udziału w akcjach ratowniczych posiadało 308 strażaków i strażaczek.

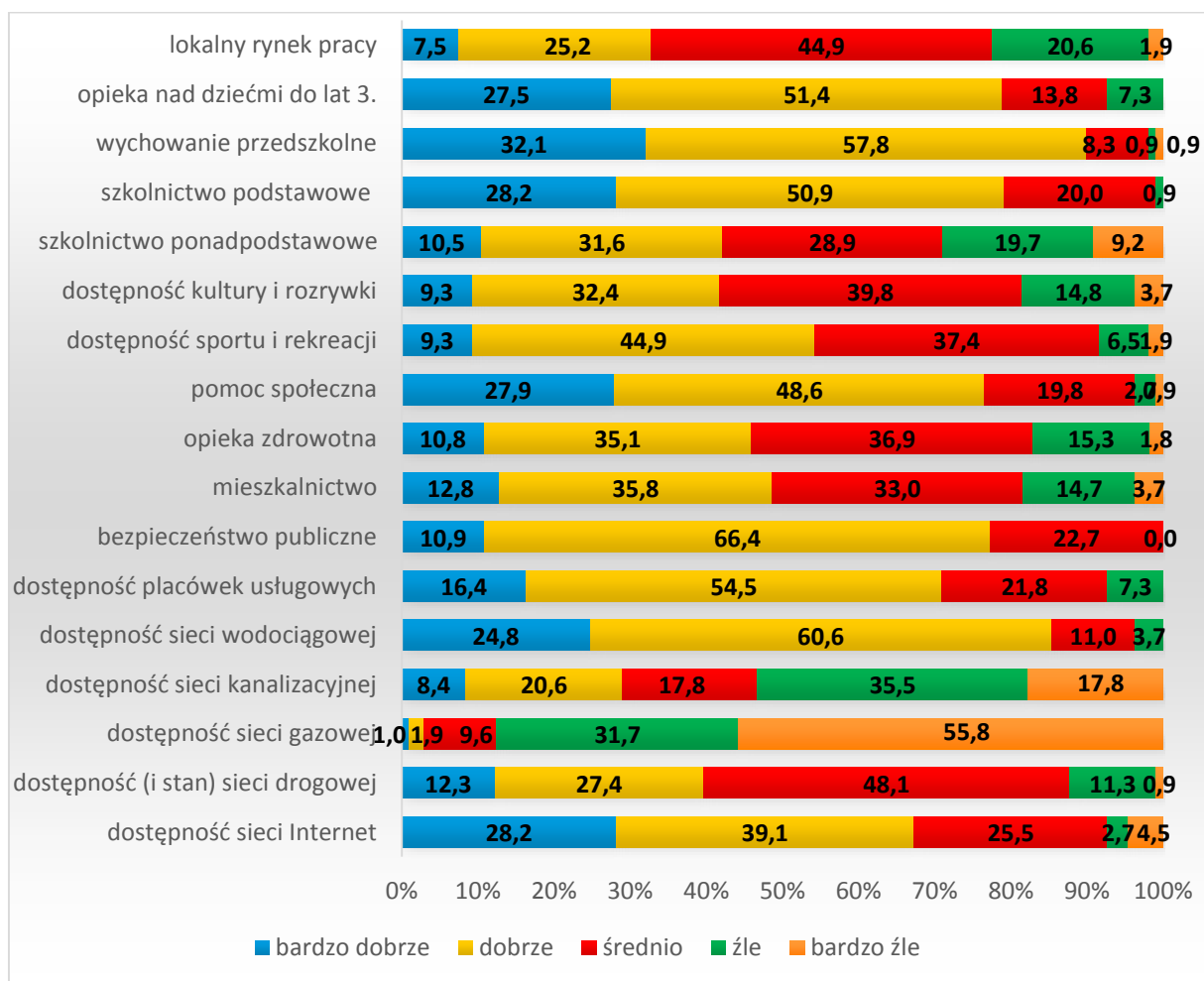
11. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

Badania ankietowe w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Drużbice zostały przeprowadzone w II kwartale 2023 r. i posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiety, którą skierowano do mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Wójta Gminy, Sekretarza Gminy, Skarbnika Gminy, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła. W sumie do analizy przedłożono 111 wypełnionych anonimowo ankiet.

W pierwszym pytaniu poproszono ankietowanych o ocenę warunków życia w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 27. Warunki życia w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

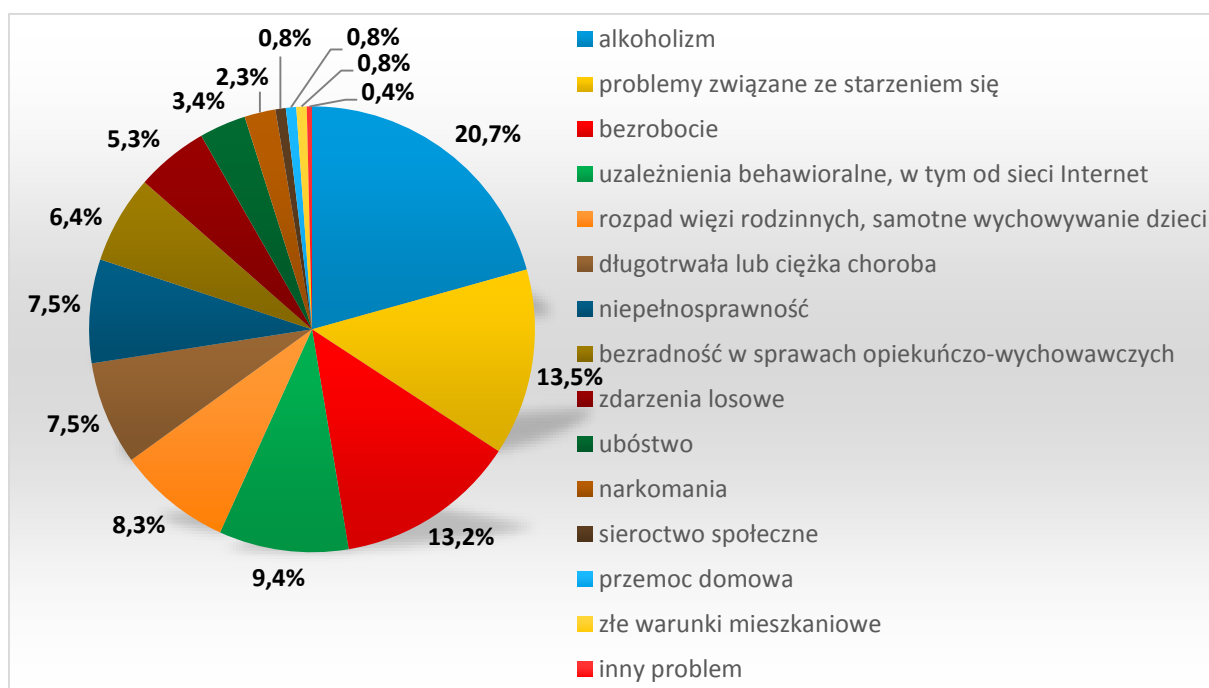
Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najlepiej ocenili dostęp do wychowania przedszkolnego (łącznie 89,9% ocen dobrych i bardzo dobrych), dostępność sieci wodociągowej (w sumie 85,4% ocen

dobrych i bardzo dobrych), szkolnictwa podstawowego (łącznie 79,1% ocen dobrych i bardzo dobrych), opieki nad dziećmi do lat 3. (w sumie 78,9% ocen dobrych i bardzo dobrych), stan bezpieczeństwa publicznego (łącznie 77,3% ocen dobrych i bardzo dobrych) i pomoc społeczną (w sumie 76,5% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najgorzej badani ocenili z kolei dostęp do sieci gazowej (łącznie 87,5% ocen bardzo złych i złych) i kanalizacyjnej (w sumie 87,5% ocen złych i bardzo złych), a także szkolnictwa ponadpodstawowego (łącznie 28,9% ocen złych i bardzo złych).

W kolejnym pytaniu zapytano badanych o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

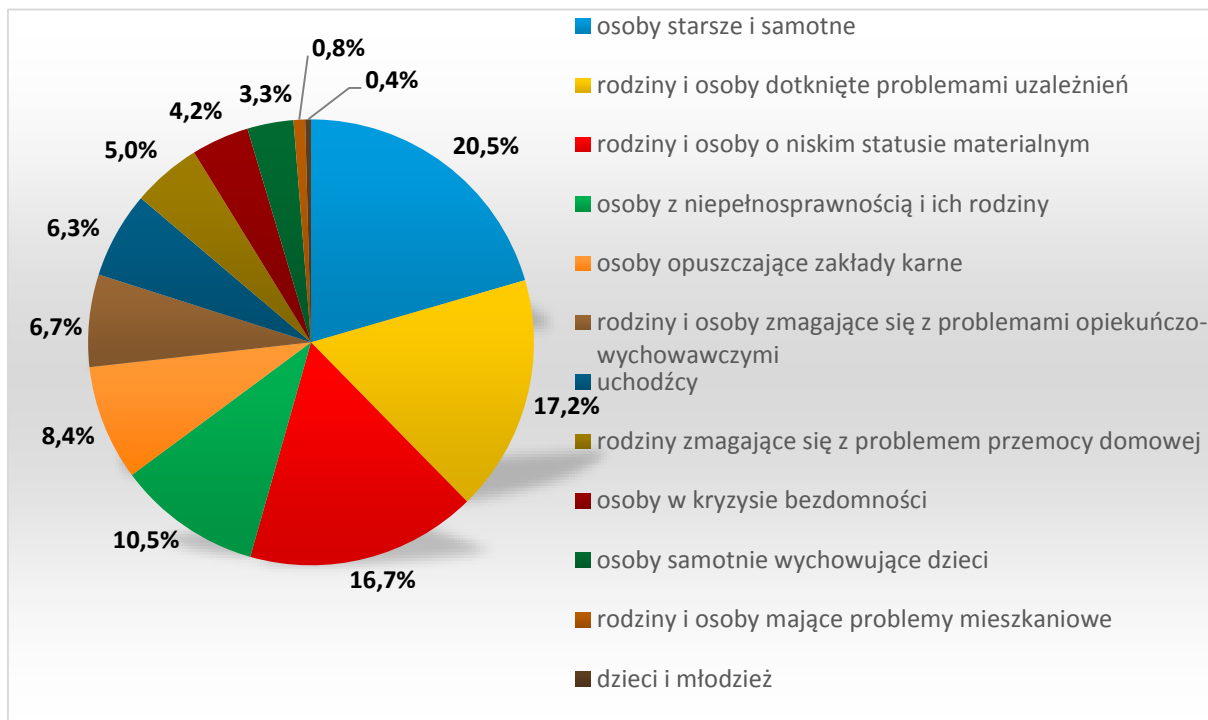
Wykres 28. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Za problemy, który najczęściej dotykają mieszkańców gminy, respondenci uznali alkoholizm (20,7%), a także problemy związane ze starzeniem się (13,5%), bezrobocie (13,2%), uzależnienia behawioralne, w tym od sieci Internet, komputera i telefonu (9,4%) oraz rozpad więzi rodzinnych i samotne wychowywanie dzieci (8,3%).

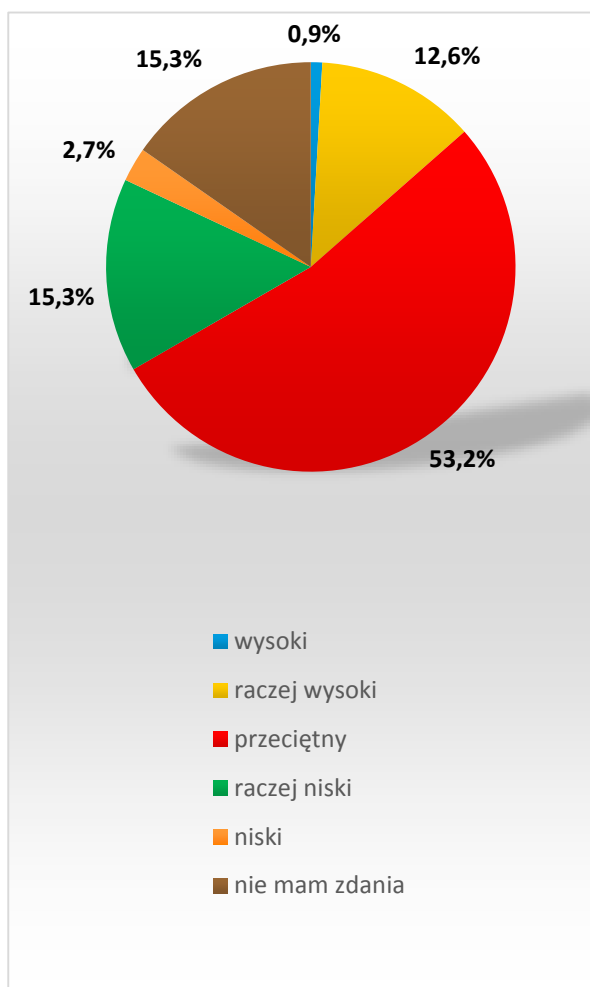
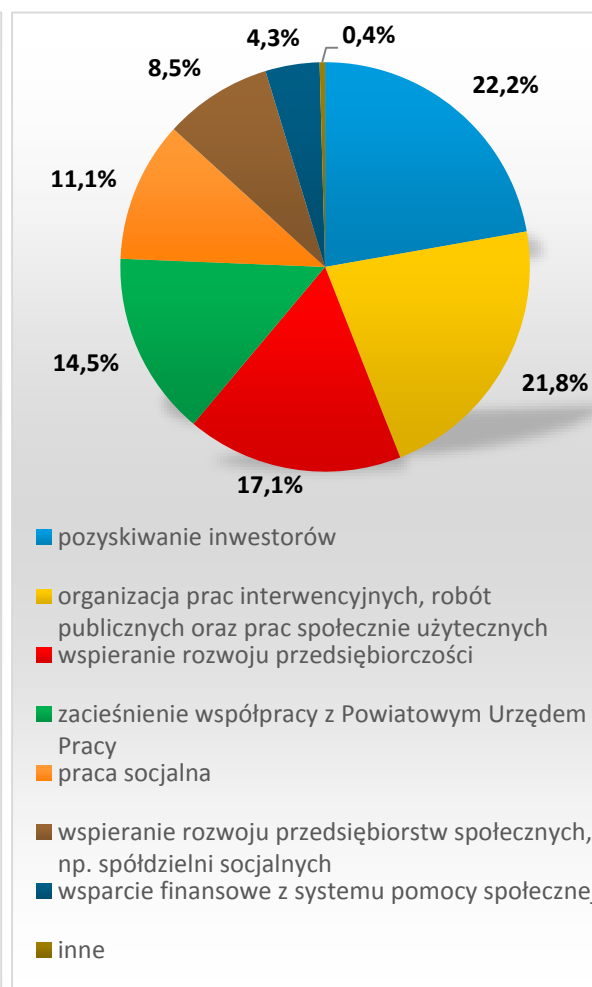
Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 29. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są osoby starsze i samotne (20,5%), rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień (17,2%), rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (16,7%), a także osoby z niepełnosprawnością i ich rodziny (10,5%).

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w gminie oraz wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób nim dotkniętych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 30. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?**Wykres 31. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?**

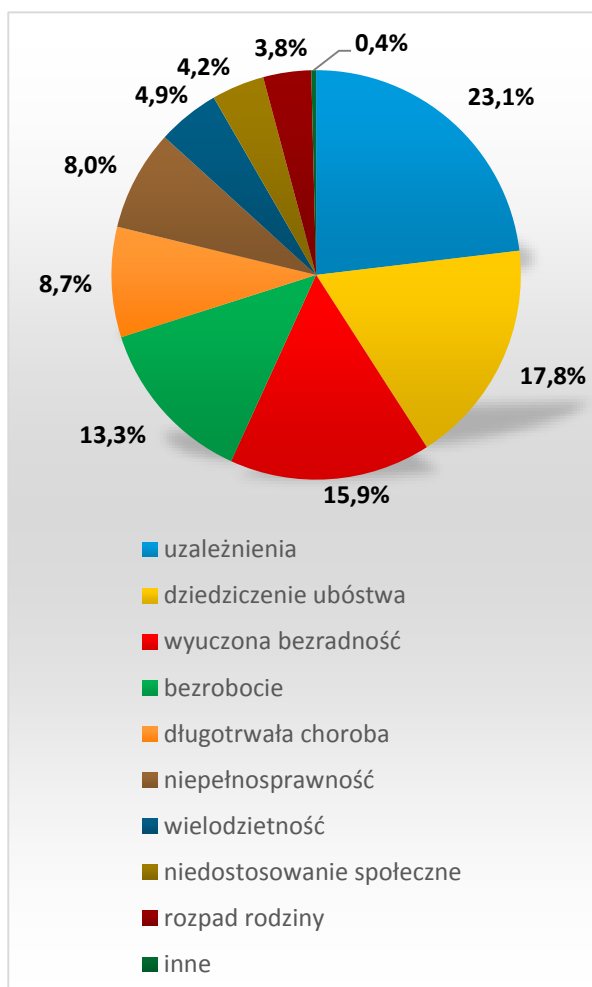
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Większość ankietowanych (53,2%) stwierdziła, że poziom bezrobocia w gminie jest przeciętny. Jednocześnie zdaniem łącznie 18% respondentów jest on raczej niski lub niski.

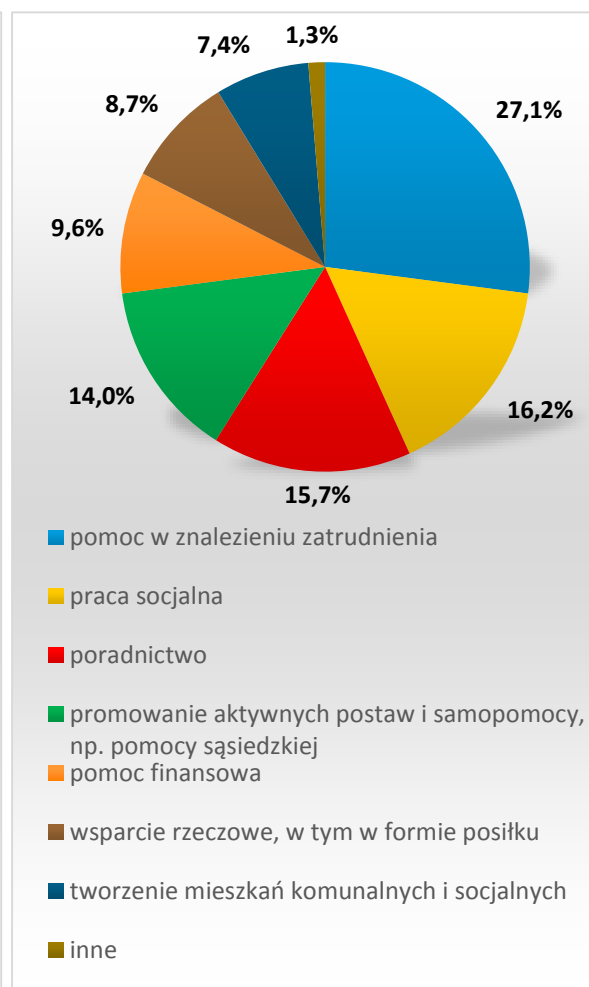
Wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób pozostających bez pracy, badani najczęściej wymieniali: pozyskiwanie inwestorów (22,2%), organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych (21,8%), wspieranie rozwoju przedsiębiorczości (17,1%) oraz zacieśnianie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia osobom bezrobotnym (poprzez świadczenie poradnictwa oraz organizowanie stażu, kursów i szkoleń; 14,5%).

W odpowiedzi na następujące pytania ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy oraz przedstawili propozycje działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób nim dotkniętych. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 32. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?

Wykres 33. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?

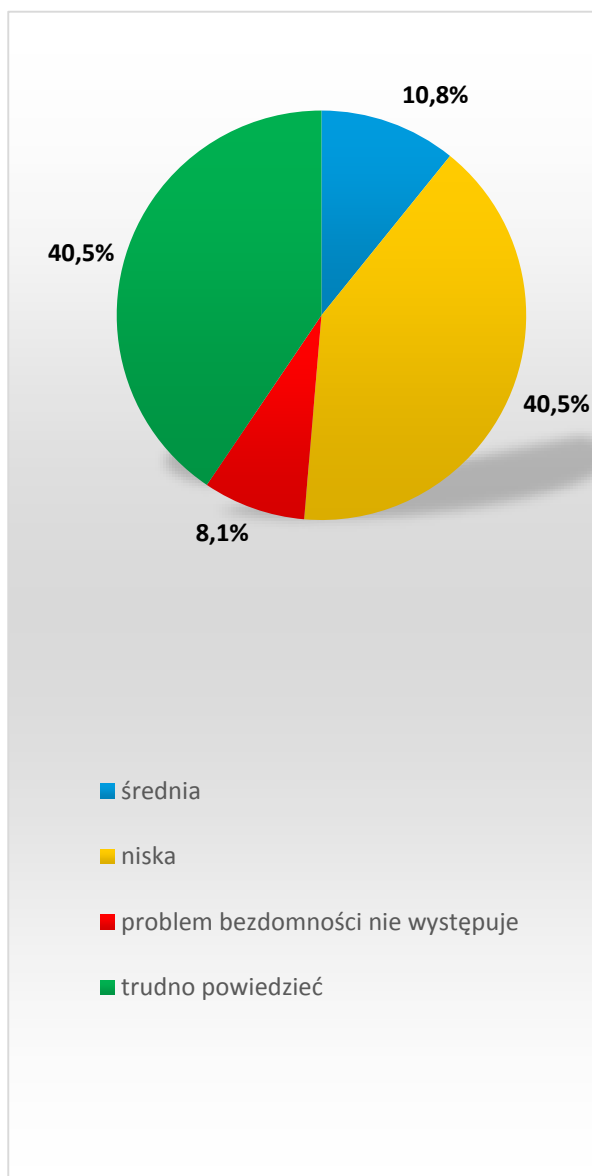
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wśród przyczyn popadania mieszkańców gminy w ubóstwo, ankietowani najczęściej wskazywali uzależnienia (23,1%), dziedziczenie ubóstwa (17,8%), wyuczoną bezradność (15,9%) oraz bezrobocie (13,3%).

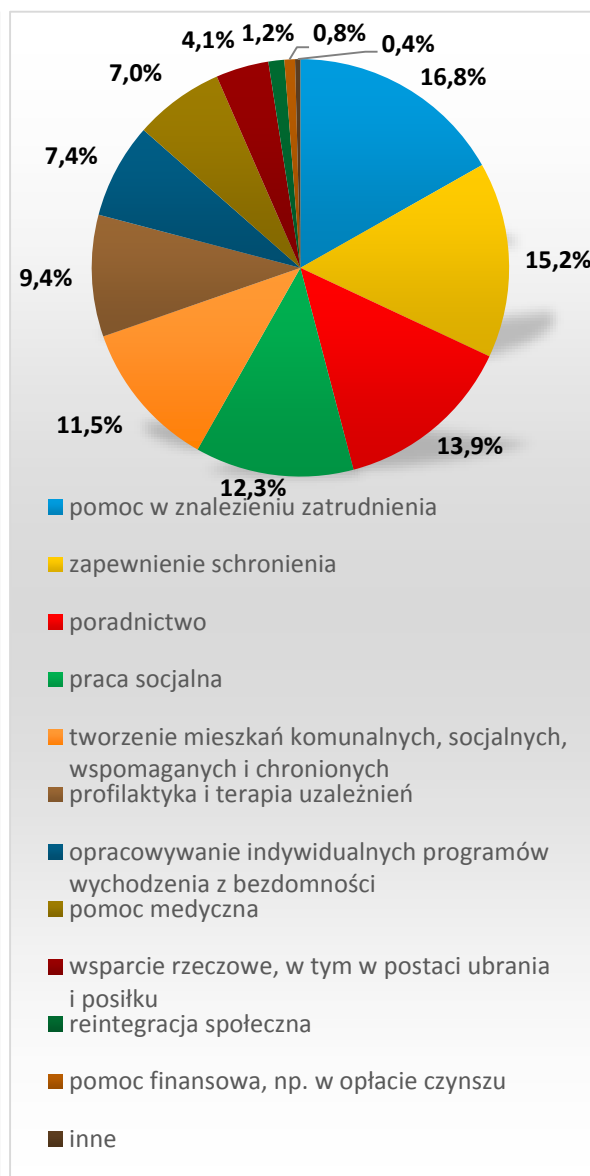
Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa, należałoby przede wszystkim udzielać pomocy w znalezieniu zatrudnienia (27,1%). Za ważne badani uznali także prowadzenie pracy socjalnej (16,2%), świadczenie poradnictwa (15,7%) oraz promowanie aktywnych postaw i samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej (14%).

W kolejnych pytaniach została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię na temat skali tego problemu w gminie oraz wskazanie działań, które przyniosłyby największą skuteczność w jego zapobieganiu i rozwiązywaniu. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 34. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?

Wykres 35. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?

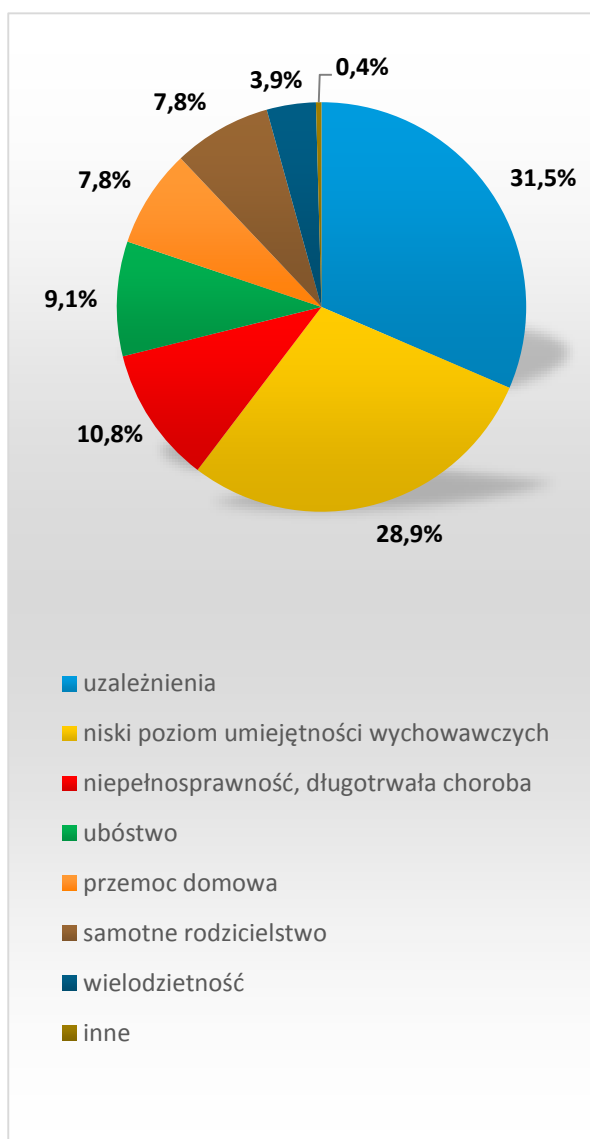
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Ponad 40% badanych, stwierdziło, że skala bezdomności w gminie jest średnia i niska. Jednocześnie tylu samo ankietowanych nie miało na ten temat zdania.

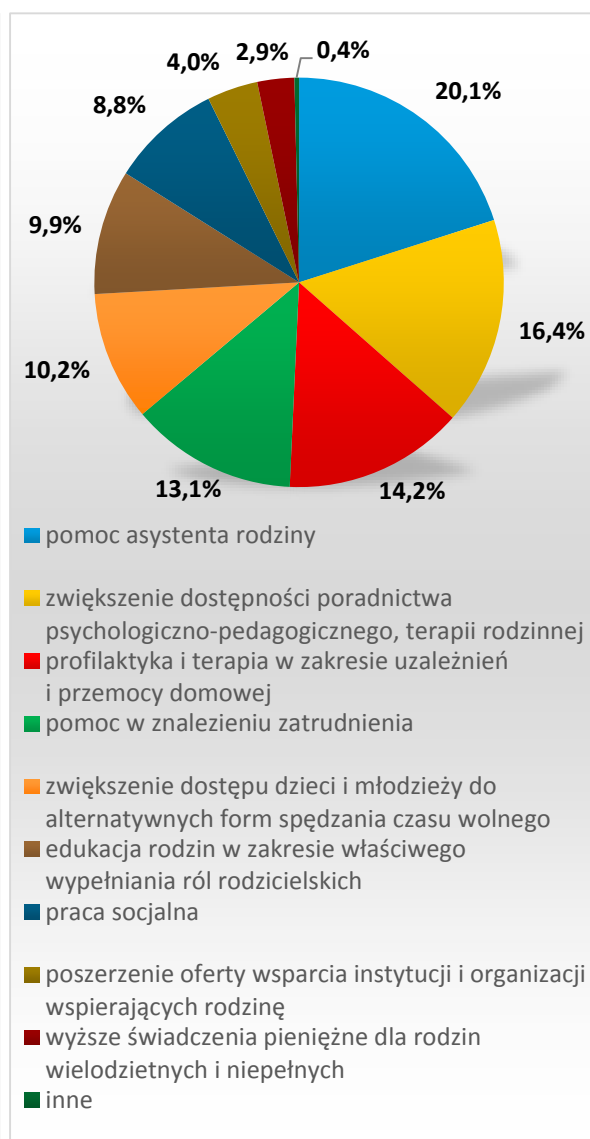
W opinii ankietowanych największe efekty w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności może przynieść udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (16,8%), zapewnienie schronienia (15,2%), świadczenie poradnictwa (13,9%), prowadzenie pracy socjalnej (12,3%) oraz tworzenie mieszkań komunalnych, socjalnych, wspomaganych i chronionych (11,5%).

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 36. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

Wykres 37. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

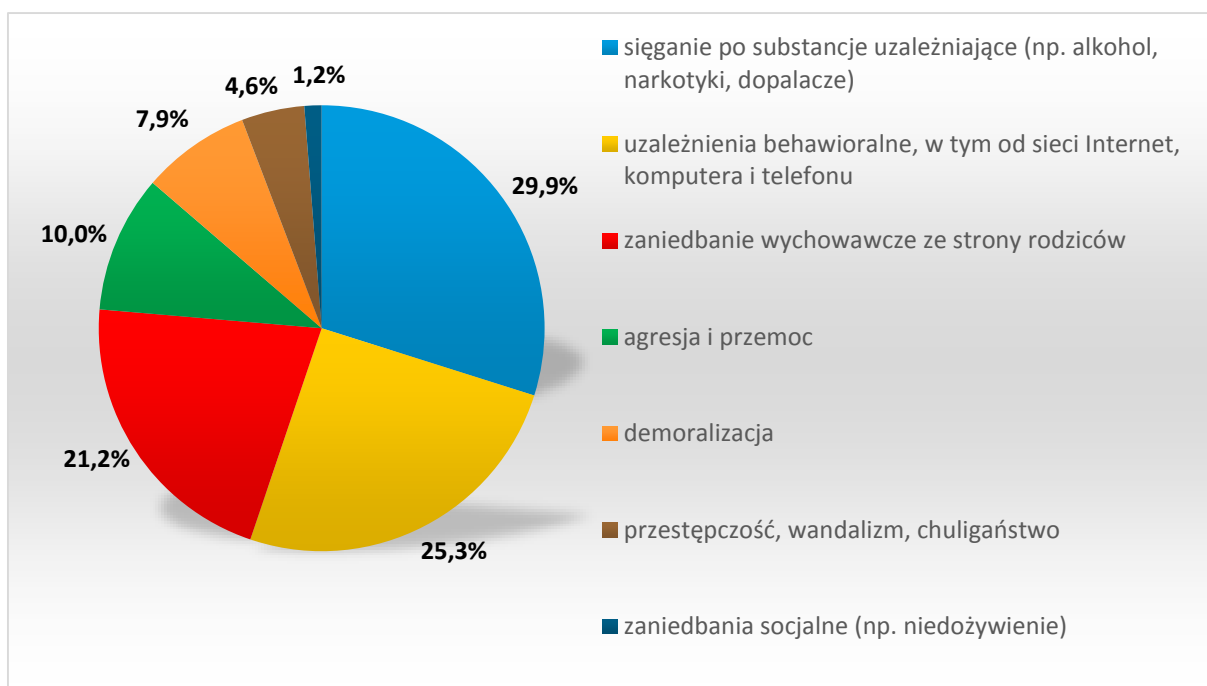
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w gminie są uzależnienia (31,5%) i niski poziom umiejętności wychowawczych (28,9%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali: udzielenie wsparcia ze strony asystenta rodziny (20,1%), zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego i terapii rodzinnej (16,4%), prowadzenie profilaktyki i terapii w zakresie uzależnień i przemocy domowej (14,2%) oraz pomoc w znalezieniu zatrudnienia (13,1%).

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 38. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?

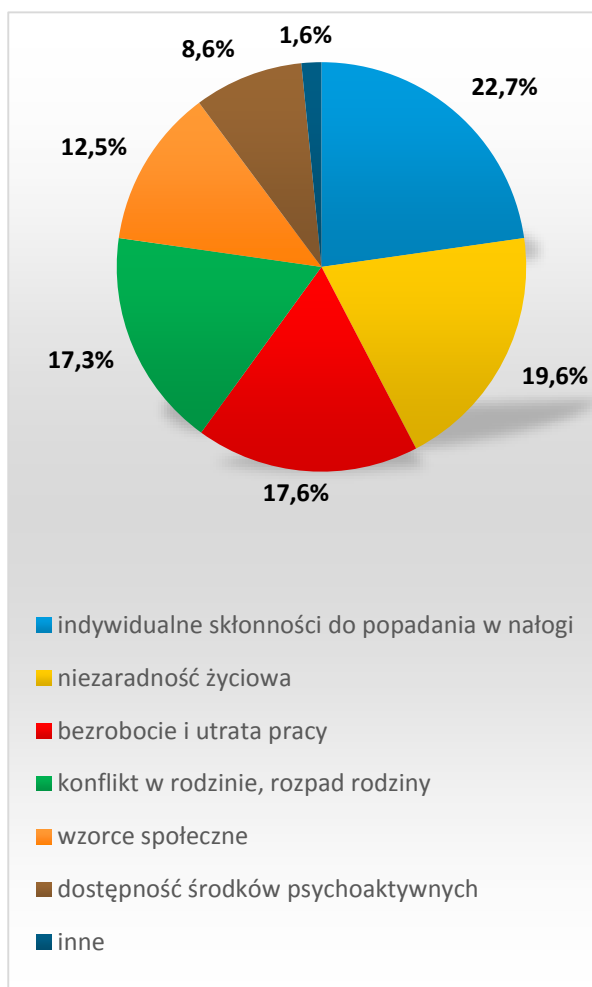

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

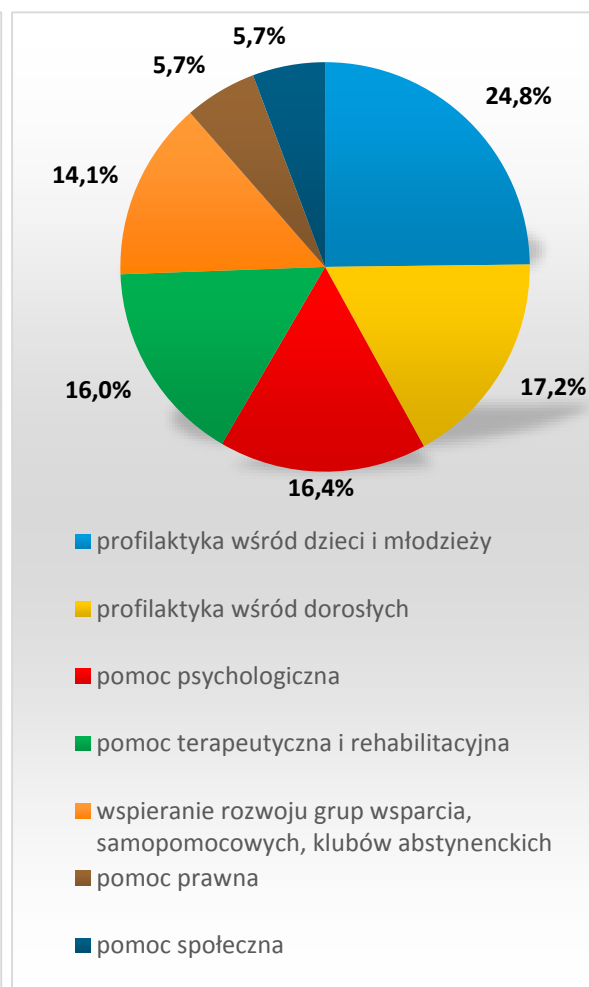
Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki i dopalacze (29,9%), uzależnienia behawioralne, w tym od sieci Internet, komputera i telefonu (25,3%) i zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców (21,2%).

W następujących pytaniach poproszono respondentów o podanie przyczyn występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz wskazanie działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych. Odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 39. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy

Wykres 40. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

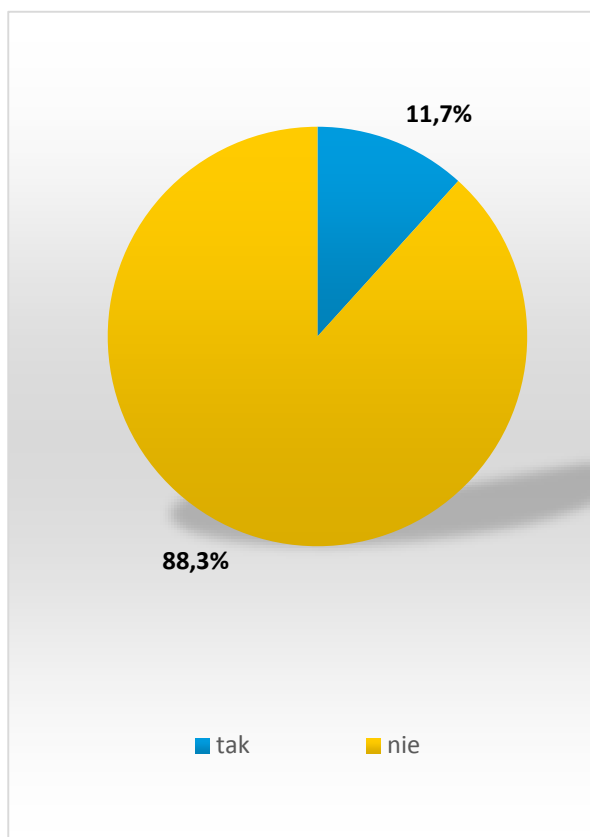
Do zasadniczych powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy badani zaliczyli indywidualne skłonności do popadania w nałogi (22,7%), niezaradność życiową (19,6%), bezrobocie i utratę pracy (17,6%) oraz konflikt w rodzinie i jej rozpad (17,3%).

Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na prowadzeniu profilaktyki wśród dzieci i młodzieży (24,8%) oraz dorosłych (17,2%), zwiększeniu dostępu do pomocy psychologicznej (16,4%), zwiększeniu dostępu do pomocy terapeutycznej

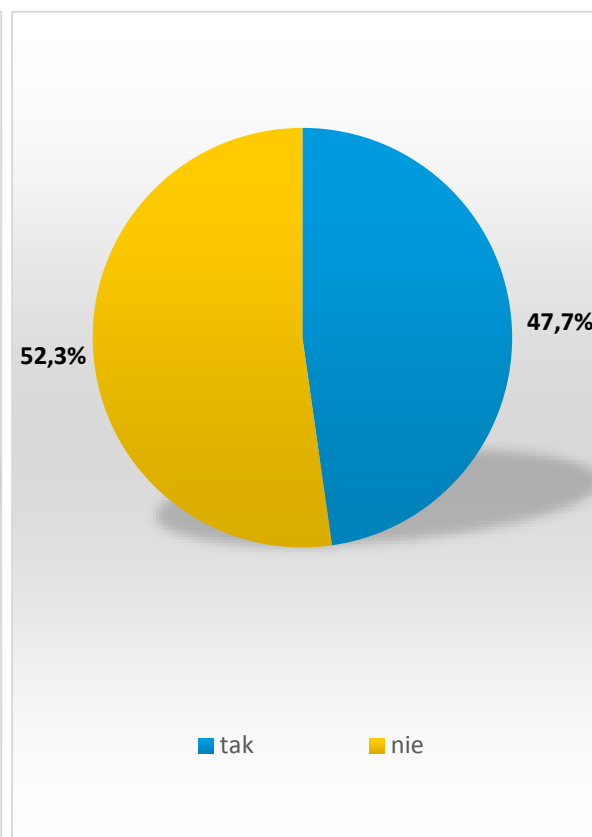
i rehabilitacyjnej (16%) oraz wspieraniu rozwoju grup wsparcia, samopomocowych (AA, Al-Anon), klubów abstyntenckich (14,1%).

Następnie zapytano badanych o doświadczenie i znajomość przypadków występowania problemu, który niejednokrotnie ma swoje źródło w uzależnieniach, tj. przemocy domowej, oraz poproszono o przedstawienie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 41. Czy doświadczyła Pani/doświadczył Pan przemocą?

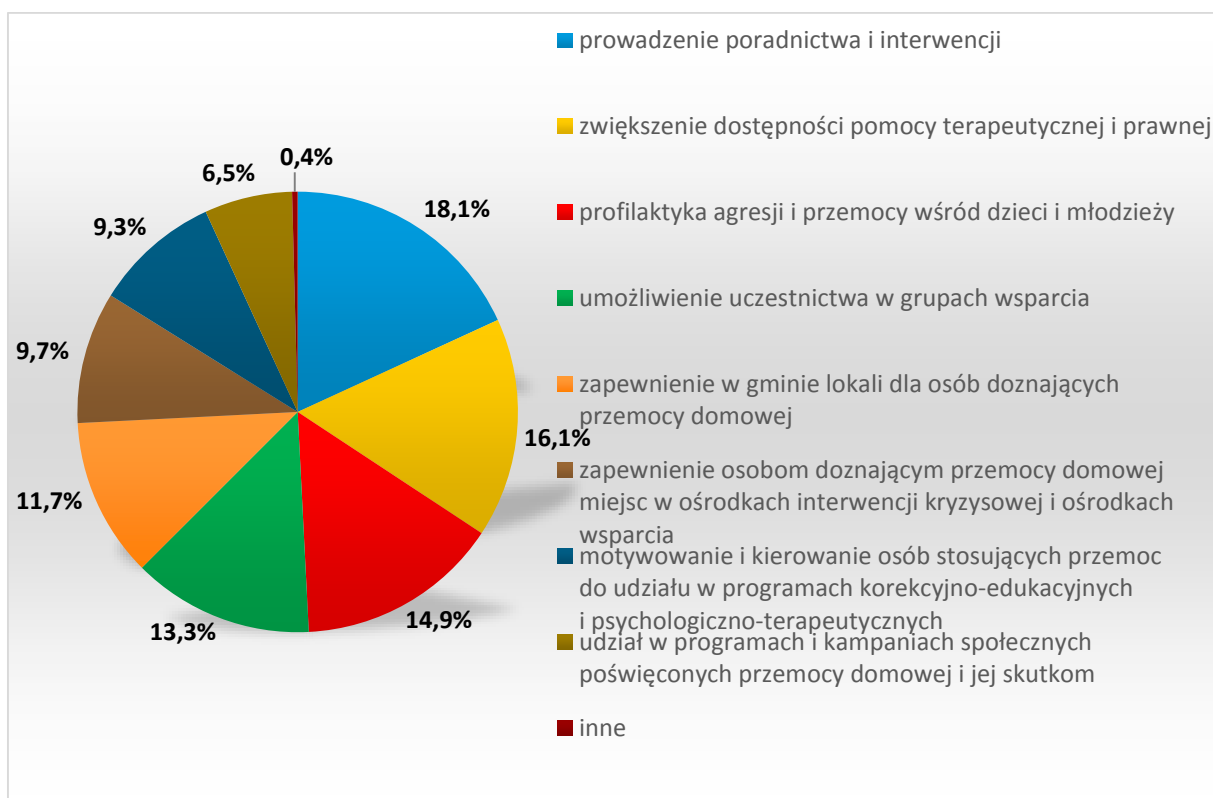
Wykres 42. Czy słyszała Pani/słyszał Pan o osobach w gminie, które doświadczyły przemocą?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość badanych (88,3%) odpowiedziała, że nie doświadczyła przemocy. Jednocześnie 52,3% ankietowanych odpowiedziało, że nie słyszało o osobach w gminie, które doświadczyły tego problemu.

Wykres 43. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej?

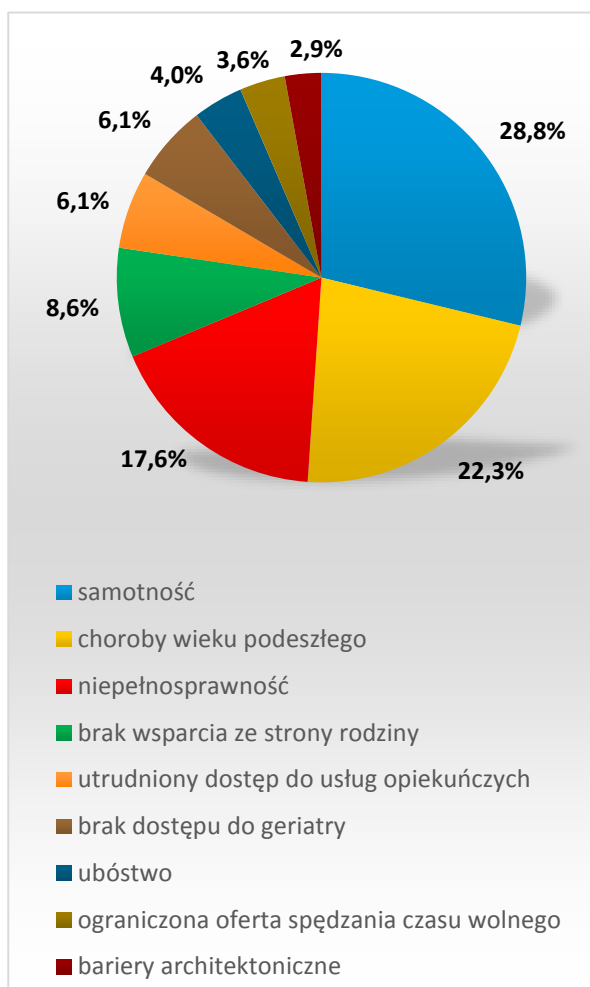

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

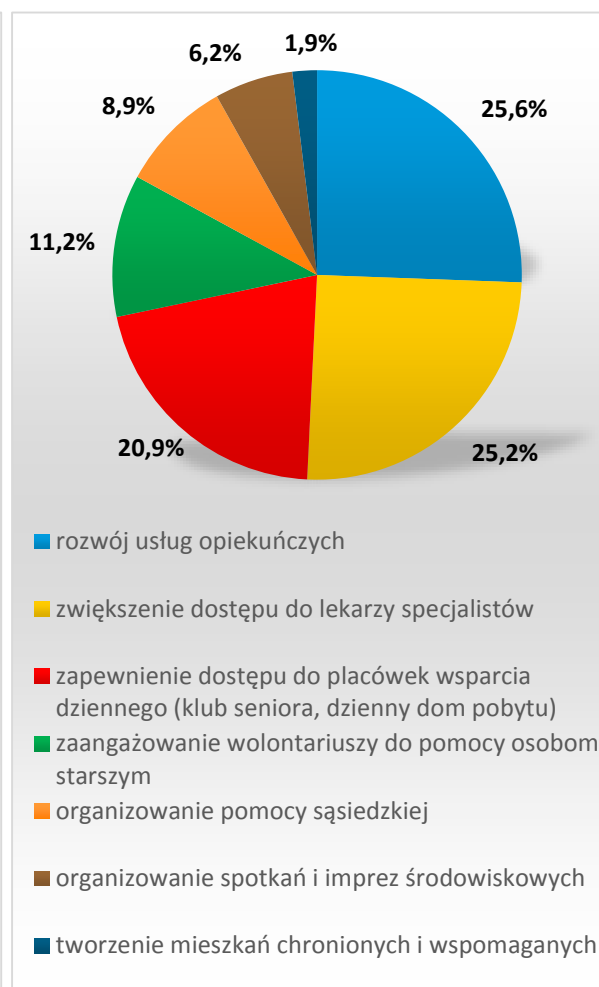
Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy domowej, należy przede wszystkim prowadzić poradnictwo i interwencje (18,1%), zwiększyć dostępność pomocy terapeutycznej i prawnej (16,1%), prowadzić profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży (14,9%), umożliwić udział w grupach wsparcia (13,3%) oraz zapewnić w gminie lokale dla osób doznających przemocy domowej (11,7%).

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w gminie, oraz działań, których wdrożenie przyczyniłoby się do poprawy ich sytuacji. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 44. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy

Wykres 45. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?

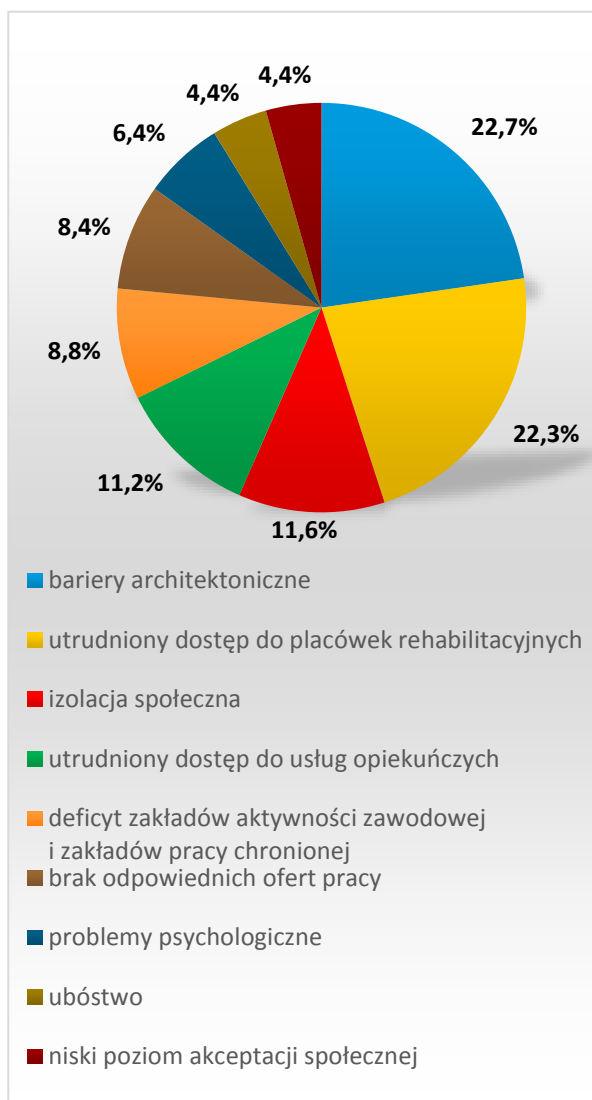
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii osób ankietowanych, problemami, które najczęściej dotykają seniorów w gminie, są samotność (28,8%), choroby wieku podeszłego (22,3%) a także niepełnosprawność (17,6%).

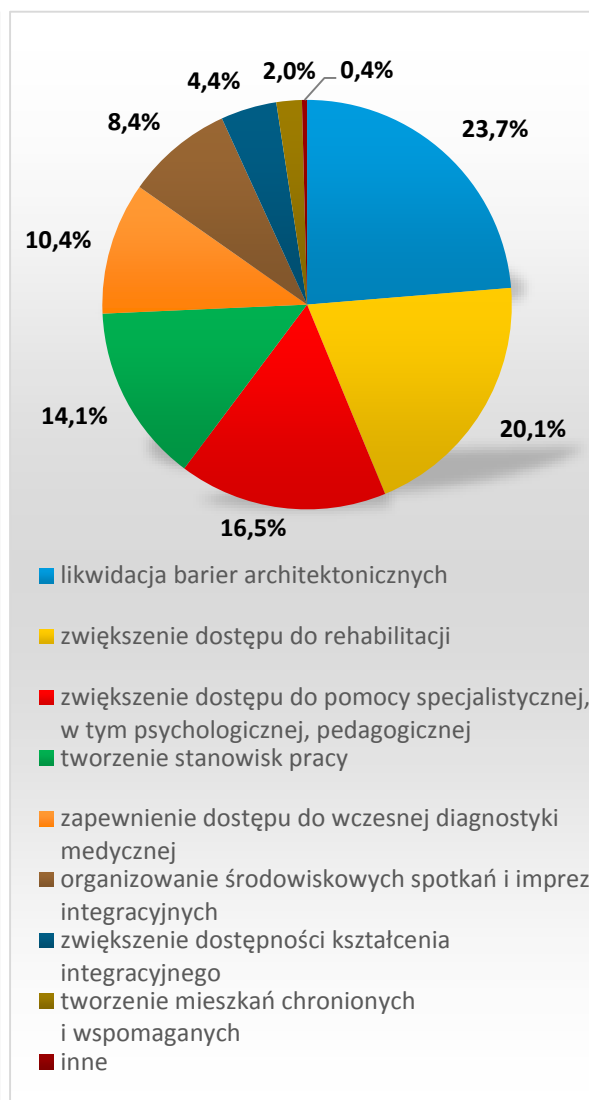
Do działań, których realizacja mogłaby się przyczynić do poprawy sytuacji seniorów w gminie, respondenci najczęściej zaliczali: rozwijanie usług opiekuńczych (25,6%), zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (25,2%), oraz zapewnienie dostępu do placówek wsparcia dziennego (klub seniora, dzienny dom pobytu; 20,9%).

W odpowiedzi na kolejne pytania ankietowani identyfikowali problemy, których najczęściej doświadczają osoby z niepełnosprawnością w gminie, oraz wskazywali działania, których podjęcie pozwoliłoby na pełniejszy ich udział w życiu społecznym. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 46. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby z niepełnosprawnością z gminy

Wykres 47. Jakie działania umożliwiłyby osobom z niepełnosprawnością pełniejszy udział w życiu społecznym?

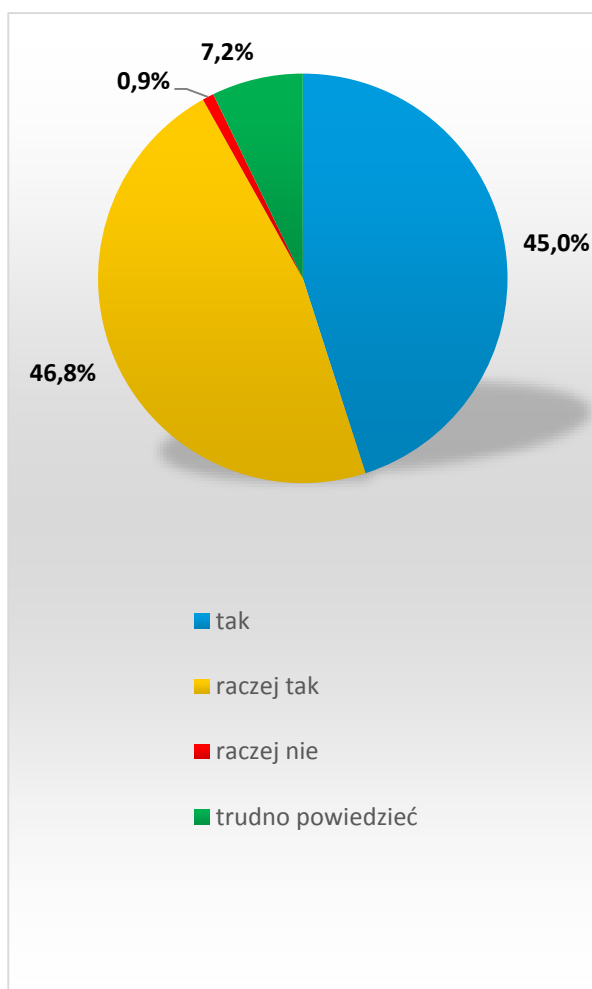
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według badanych problemami, z którymi najczęściej zmagają się osoby dotknięte niepełnosprawnością z gminy, są: bariery architektoniczne (22,7%), utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (22,3%), a także izolację społeczną (11,6%) oraz utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (11,2%).

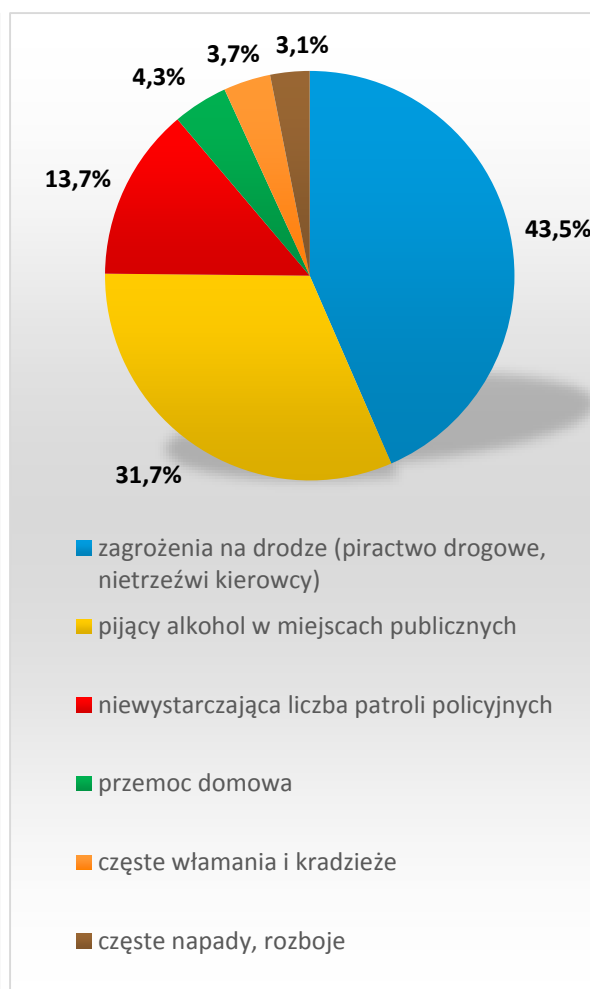
W opinii ankietowanych, działania, które umożliwiłyby osobom z niepełnosprawnością pełniejszy udział w życiu społecznym, powinny skupiać się na likwidacji barier architektonicznych (23,7%), zwiększeniu dostępu do rehabilitacji (20,1%), pomocy specjalistycznej, w tym psychologicznej i pedagogicznej (16,5%) oraz tworzeniu stanowisk pracy (14,1%).

W ostatnich pytaniach podjęto temat stanu bezpieczeństwa w gminie – poczucia bezpieczeństwa, przyczyn jego braku oraz działań, które wpłynęłyby na jego zwiększenie. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 48. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?

Wykres 49. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie

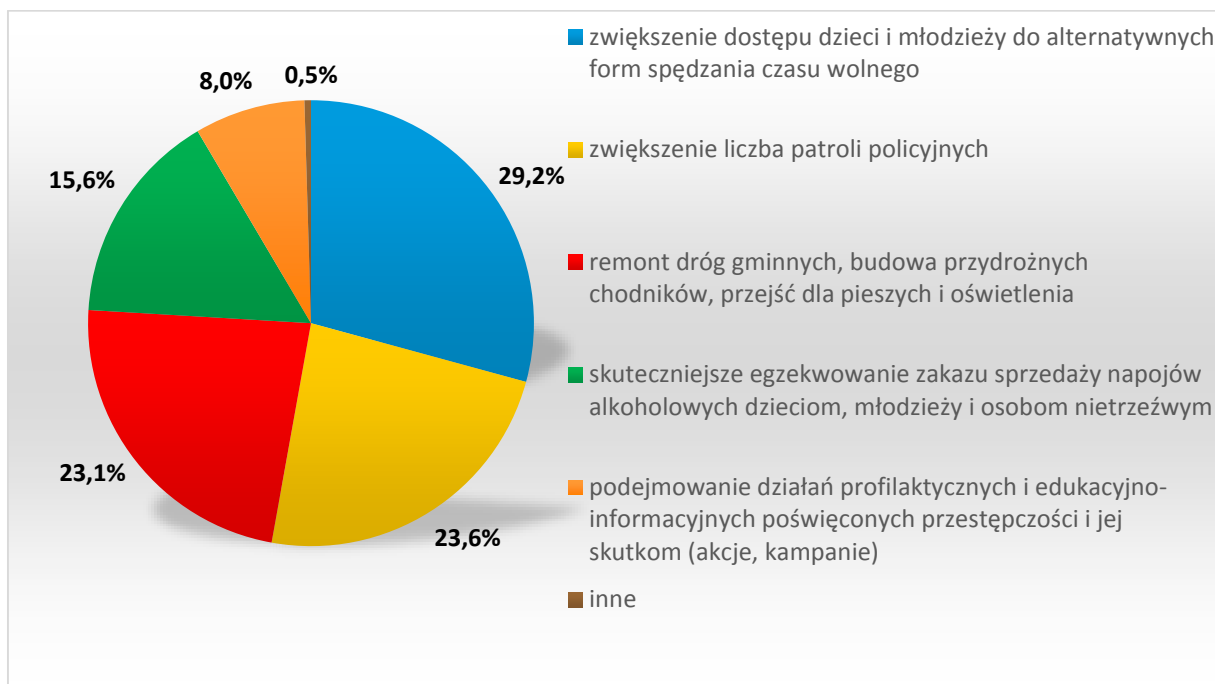

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 91,8%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie bądź bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmiennego zdanie było jedynie 0,9% badanych.

Wśród przyczyn braku bezpieczeństwa respondenci najczęściej wskazywali zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy; 43,5%), osoby pijące alkohol w miejscach publicznych (31,7%), oraz niewystarczającą liczbę patroli policyjnych (13,7%).

Wykres 50. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdaniem ankietowanych na poprawę bezpieczeństwa publicznego w gminie w największym stopniu wpłynęłyby takie działania, jak: poszerzenie oferty alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (29,2%), zwiększenie liczby patroli policyjnych (23,6%), remont dróg gminnych, budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia (23,1%), a także skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (15,6%).

12. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim

posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Analizę SWOT przeprowadzoną na potrzeby niniejszego dokumentu przedstawiono poniżej.

Tabela 20. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ położenie gminy przy trasie Bełchatów – Łódź ▪ upowszechnianie ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach ▪ zapewnianie wsparcia osobom wychodzącym w bezdomności ▪ funkcjonowanie gminnego żłobka ▪ zapewnianie rodzinom wsparcia ze strony asystenta rodziny ▪ dobra dostępność szkolnictwa podstawowego ▪ działalność Gminnej Biblioteki Publicznej pełniącej funkcję Gminnej Instytucji Kultury ▪ dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna w gminie ▪ działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interdyscyplinarnego ▪ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej ▪ funkcjonowanie Punktu konsultacyjnego dla osób z problemem uzależnień oraz dotkniętych przemocą domową oraz grupy AA ▪ dostęp w gminie do lokali dla osób doznających przemocy domowej ▪ świadczenie usług opiekuńczych ▪ działalność Kół Gospodyń Wiejskich ▪ udział gminy w programach służących wsparciu i aktywizacji seniorów i osób z niepełnosprawnością, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niewystarczająca liczba miejsc pracy w gminie ▪ zbyt niska skala działań zachęcających inwestorów do tworzenia w gminie nowych miejsc pracy ▪ nieodpowiednie zasoby mieszkań komunalnych w gminie, w tym socjalnych ▪ nieodpowiedni dostęp rodzin do poradnictwa specjalistycznego ▪ niewystarczający, w stosunku do potrzeb, dostęp do opieki nad dziećmi do lat 3. oraz opieki zdrowotnej ▪ brak dostępu do kształcenia integracyjnego ▪ brak ośrodka kultury i placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ▪ niedostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego ▪ nieodpowiedni dostęp w gminie do opieki zdrowotnej ▪ niewystarczająca skala działań profilaktycznych, informacyjno-edukacyjnych i szkoleniowych w zakresie uzależnień i przemocy ▪ niewystarczająca liczba pracowników świadczących usługi opiekuńcze ▪ brak w gminie ośrodków wsparcia dla osób starszych i z niepełnosprawnością ▪ niska skala działań prozdrowotnych wśród osób starszych i z niepełnosprawnością

<p>np. „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, „Opieka wytchnieniowa”, „Korpus Wsparcia Seniorów”</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dobrze wykształcona, posiadająca doświadczenie i podnosząca kwalifikacje kadra GOPS-u ▪ wystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w gminie ▪ odpowiednia jakość obsługi klienta systemu pomocy społecznej ▪ pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ▪ promowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi ▪ utrudniony dostęp do opieki geriatrycznej i usług rehabilitacyjnych ▪ zbyt niska skala działań aktywizujących i umożliwiających spędzanie czasu wolnego osobom starszym i z niepełnosprawnością ▪ istnienie barier utrudniających osobom z niepełnosprawnością codzienne życie, w tym architektonicznych ▪ nieodpowiednia liczba pracowników socjalnych ▪ niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej ▪ brak w gminie przedsiębiorstw społecznych i jednostek reintegracyjnych ▪ ograniczona współpraca z podmiotami ekonomii społecznej działającymi w obszarze polityki społecznej oraz z przedstawicielami kościoła ▪ niewystarczająco rozwinięty w gminie sektor pozarządowy działający w obszarze polityki społecznej ▪ niska aktywność mieszkańców gminy, m.in. w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych ▪ brak wolontariatu w gminie
---	---

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ duży potencjał inwestorów w powiecie ▪ zmniejszający się odsetek mieszkańców gminy, wśród których postępuje zjawisko ubóstwa ▪ aktywna promocja gminy i jej walorów, w tym turystycznych; rozwój agroturystyki ▪ promowanie przedsiębiorczości ▪ dostęp do europejskich rynków pracy ▪ ogólnopolskie programy wsparcia rodziny ▪ zwiększenie dostępu do wsparcia specjalistów 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zjawisko dziedziczenia bezrobocia ▪ niska aktywność osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy ▪ ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież ▪ zwiększająca się liczba osób zagrożonych bezdomnością i w kryzysie bezdomności wymagających schronienia ▪ odpływ ludzi młodych i wykształconych z gminy do większych jednostek administracyjnych ▪ ujemny przyrost naturalny

- rosnąca świadomość społeczna na temat problemów uzależnień i przemocy domowej
- promowanie aktywnego starzenia się
- dostępność programów pozwalających na rozwój usług i infrastruktury socjalnej oraz zwiększenie aktywności osób starszych i z niepełnosprawnością
- pomoc rodziny dla osób starszych
- wzrost społecznej akceptacji osób z niepełnosprawnością
- możliwość pozyskiwania środków finansowych z funduszy zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, w tym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej
- rozwój sektora ekonomii społecznej i solidarnej, w tym sektora pozarządowego oraz zacieśnianie z nim współpracy
- dalsze pobudzanie aktywności społecznej
- uruchomienie wolontariatu
- utrzymująca się liczba rodzin dysfunkcyjnych
- kryzys funkcji rodziny; osłabienie więzi rodzinnych i społecznych, rozpad rodzin
- rosnąca liczba osób wymagających leczenia z uzależnień
- obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej
- rosnący dostęp do środków psychoaktywnych
- zwiększająca się skala uzależnień behawioralnych
- rosnący udział osób starszych i z niepełnosprawnością w populacji gminy
- niezadawalający poziom życia seniorów
- samotność i izolacja społeczna osób starszych i z niepełnosprawnością
- niewystarczająca dostępność domów pomocy społecznej
- marginalizacja problemów i potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnością
- rosnąca liczba beneficjentów pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego
- przeciążenie pracowników pomocy społecznej obowiązkami i doznawanie syndromu wypalenia zawodowego
- niewłaściwie finansowany system pomocy społecznej; zbyt duże obciążenie zadaniami samorządu gminy
- wciąż niekorzystny wizerunek sektora pomocy społecznej
- bierna i roszczeniowa postawa odbiorców pomocy społecznej

13. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w gminie Drużbice, pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- wzrost udziału osób starszych w populacji gminy, co wymaga m.in. zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych (w tym specjalistycznych) w miejscu zamieszkania, rehabilitacyjnych i medycznych, a także rozwijania oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych i z niepełnosprawnością, w tym utworzenia dziennego domu pobytu, rozszerzenia wachlarza środowiskowych przedsięwzięć integracyjnych, dalszego likwidowania barier, w tym architektonicznych, oraz udzielania wsparcia osobom z niepełnosprawnością w uzyskaniu i utrzymaniu zatrudnienia;
- trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz utrzymującą się liczbę rodzin dysfunkcyjnych, co wymaga m.in. kontynuowania edukowania rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, poszerzenia dostępu do poradnictwa specjalistycznego, wsparcia ze strony asystenta rodziny oraz do opieki przedszkolnej i nad dziećmi do lat 3, a także zwiększania dostępności alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym tworzenia placówek wsparcia dziennego;
- zagrożenie problemami uzależnień i przemocy domowej, które powodują m.in. konieczność zintensyfikowania prowadzonej w gminie działalności profilaktycznej, zwiększenia dostępności leczenia i wsparcia, w tym pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej i prawnej (m.in. poprzez rozwijanie oferty punktu konsultacyjnego) oraz wspieranie ruchu samopomocowego, w tym działań mających na celu powołanie grupy wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- zwiększenie dostępności pomocy i zwiększenie szans dla osób ubogich i pozostających bez pracy, m.in. poprzez zachęcanie do aktywnych postaw (poprzez pracę socjalną i poradnictwo), kontynuowanie działań na rzecz pozyskania podmiotów tworzących w gminie nowe miejsca pracy, poprawę warunków do inwestowania, wspieranie rozwoju firm już istniejących oraz rolnictwa i zmian w rolnictwie, propagowanie przedsiębiorczości oraz

zwiększenia w gminie zasobów mieszkań komunalnych, w tym tworzenie lokali socjalnych i wspomaganych;

- zaspokajanie w szerszym zakresie potrzeb zdrowotnych mieszkańców gminy, m.in. poprzez zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej, oraz kontynuowanie działań prozdrowotnych;
- utrzymanie bezpieczeństwa publicznego, m.in. poprzez kontynuowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych poświęconych przestępczości;
- zwiększanie kapitału społecznego i ludzkiego w środowisku lokalnym, m.in. poprzez profesjonalizację służb społecznych i rozwijanie infrastruktury socjalnej, a także wspieranie rozwoju sektora ekonomii społecznej i solidarnej oraz rozszerzanie współpracy z należącymi do niego podmiotami.

Wyniki diagnozy, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2024-2029. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

1. **Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania:** zapewnienie osobom starszym i z niepełnosprawnością odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej, a także ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych;
2. **Poprawa kondycji rodzin oraz tworzenie warunków do rozwoju dzieci i młodzieży:** pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju, a także wspieranie rodzin i osób wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy i znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej;
3. **Poprawa skuteczności wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej, zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie:** udzielanie pomocy osobom i rodzinom z problemami uzależnień i przemocy

domowej, prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie oraz działań prozdrowotnych, zwiększenie dostępności specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich;

4. **Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego:** profesjonalizacja i poszerzenie sektora pomocy społecznej w gminie, rozwijanie i wspieranie sektora ekonomii społecznej i solidarnej oraz rozszerzanie współpracy z należącymi do niego podmiotami.

IV. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu gminy Drużbice w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024-2029 jest:

aktywizowanie i integrowanie grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz skuteczne przywracanie rodzinom zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów i partnerów w realizacji poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania, czas realizacji oraz prognozę zmian.

Cel strategiczny 1.:

Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.

Cele operacyjne

1. Zapewnienie osobom starszym i z niepełnosprawnością odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Informowanie osób starszych i z niepełnosprawnością o dostępnych formach pomocy, podejmowanych na ich rzecz działaniach oraz przysługujących im prawach.
2. Udzielanie osobom starszym i z niepełnosprawnością wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej.
3. Rozwijanie usług opiekuńczych i uruchomienie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
4. Inicjowanie i promowanie wśród mieszkańców gminy działań samopomocowych, np. pomocy sąsiedzkiej.
5. Podejmowanie działań prozdrowotnych wśród seniorów i osób z niepełnosprawnością.

6. Udział w realizacji programów pozwalających na rozwój systemu wsparcia osób starszych i z niepełnosprawnością, np. „Opieka 75+”, „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, „Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami”, |Korpus Wsparcia Seniorów”.
7. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i z niepełnosprawnością – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, m.in. w ramach gminnej instytucji kultury oraz przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.
8. Podjęcie działań w kierunku utworzenia na terenie gminy dziennego domu pobytu.
9. Wspieranie inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób starszych i z niepełnosprawnością oraz wykorzystujących ich potencjał.
10. Podjęcie działań w kierunku utworzenia na terenie gminy środowiskowego domu samopomocy.
11. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia.
12. Podejmowanie i rozszerzanie współpracy z instytucjami i podmiotami ekonomii społecznej działającymi na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnością, m.in. z podmiotami leczniczymi, ośrodkami wsparcia, domami pomocy społecznej, podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne, zakładami aktywności zawodowej, zakładami pracy chronionej, organizacjami pozarządowymi, a także z Kościołem.
13. Rozwój wolontariatu na rzecz wspierania osób starszych i niepełnosprawnych w codziennym życiu.

Czas realizacji:

Lata 2024-2029.

Realizatorzy:

Wójt Gminy Drużbice, Rada Gminy Drużbice, Urząd Gminy Drużbice, Gminna Biblioteka Publiczna w Drużbicach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach, gminne publiczne placówki oświatowe.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bełchatowie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ponadpodstawowe, podmioty lecznicze, pracodawcy, ośrodki wsparcia, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, domy pomocy społecznej, zakłady pracy chronionej, instytucje rządowe, podmioty ekonomii społecznej, w tym zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej i organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnością (m.in. Koła Gospodyń Wiejskich), a także Kościoł, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, podmioty ekonomii społecznej, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Prognoza zmian:

Efektywniejszy udział seniorów i osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym, wyższy standard świadczonych usług, lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i z niepełnosprawnością w środowisku zamieszkania, wzrost liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 2.:

Poprawa kondycji rodzin oraz tworzenie warunków do rozwoju dzieci i młodzieży

Cele operacyjne:

1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji.
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju.
3. Wspieranie rodzin i osób wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy i znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.

1. Kontynuowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i wymagającymi ochrony macierzyństwa lub wielodzietności.
2. Zapewnienie wsparcia ze strony asystenta rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń.
3. Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, m.in. przez pracowników GOPS-u, placówek oświatowych.
4. Zapewnienie rodzinom szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego.
5. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci.
6. Zwiększenie w gminie dostępu do opieki przedszkolnej i nad dziećmi do lat 3.
7. Kontynuowanie i wspieranie działań integracyjnych na rzecz rodzin, m.in. organizowanie imprez integracyjnych dla rodzin.
8. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin, dzieci i młodzieży, m.in. poprzez rozwijanie służącej temu infrastruktury oraz zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy, organizowanie wypoczynku.
9. Tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w gminie.
10. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych.

11. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i z budżetu państwa (w ramach konkursów); podejmowanie współpracy w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi.
12. Integrowanie i koordynowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i kościoła.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Kontynuowanie pracy socjalnej z osobami ubogimi i bezrobotnymi obejmującej m.in. motywowanie do podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania zatrudnienia i rozwiązywania własnych problemów oraz zawieranie z nimi kontraktów socjalnych.
2. Podejmowanie wśród osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej działań edukacyjnych służących poprawie ich położenia oraz zapobieganiu zjawisku dziedziczenia biedy, m.in. edukowanie w zakresie umiejętnego gospodarowania budżetem domowym.
3. Zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promowanie wśród nich samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej, oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych; kontynuowanie działalności Punktu Wymiany Rzeczy „Kredens”.
4. Udzielanie pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, m.in. z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego.
5. Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku oraz czasu wolnego.
6. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego oraz udział w realizacji programów aktywizacji i integracji osób bezrobotnych.

7. Promowanie wśród bezrobotnych mieszkańców gminy samozatrudnienia oraz udzielanie informacji na temat możliwości pozyskania środków finansowych na podjęcie i rozwój działalności gospodarczej.
8. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, m.in. prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie wsparcia finansowego i rzeczowego oraz w dostępie do opieki zdrowotnej i terapii uzależnień, zapewnienie schronienia (podejmowanie współpracy w tym zakresie z ośrodkami wsparcia zapewniającymi schronienie).
9. Podejmowanie działań na rzecz uchodźców, m.in. zapewnienie schronienia, udzielanie wsparcia finansowego, rzeczowego i psychologicznego, udzielenie pomocy w uzyskaniu zatrudnienia, organizowanie bezpłatnych kursów językowych i przedsięwzięć integracyjnych.
10. Poszerzenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych, w tym tworzenie lokali socjalnych i wspomaganych.
11. Promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów, dalsze pozyskiwanie nowych inwestorów, rozwijanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie inwestorom ulg podatkowych, wspieranie i promowanie przedsiębiorczości w tym małej i średniej.
12. Wspieranie w gminie rolnictwa i zmian w rolnictwie w celu zwiększenia jego konkurencyjności.
13. Promowanie walorów turystycznych i wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji w gminie, rozwijanie oferty i infrastruktury turystycznej, w tym agroturystyki.
14. Opracowanie, realizacja lub współdziałanie w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).
15. Podejmowanie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom ubogim, bezrobotnym i w kryzysie bezdomności, a także z Kościołem.

Czas realizacji:

Lata 2024-2029.

Realizatorzy:

Wójt Gminy Drużbice, Rada Gminy Drużbice, Urząd Gminy Drużbice, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Drużbicach, Gminna Biblioteka Publiczna w Drużbicach, gminne publiczne placówki oświatowe.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bełchatowie, placówki ponadpodstawowe, inwestorzy, pracodawcy, w tym lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska poza gminą, podmioty lecznicze, specjaliści, instytucje rządowe, podmioty ekonomii społecznej udzielające pomocy rodzinom i dzieciom, zajmujące się wspieraniem i upowszechnianiem kultury, turystyki, sportu i rekreacji, wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom bezrobotnym, ubogim i w kryzysie bezdomności, jednostki ochotniczej straży pożarnej, Kościoł, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, podmioty ekonomii społecznej, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, skuteczniejsze wsparcie dla rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, rodziców samotnych i wychowujących dzieci niepełnosprawne, zwiększenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci, szerszy dostęp w gminie do opieki przedszkolnej i nad dziećmi do lat 3., podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, zwiększenie dostępności kultury, wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających, usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej, poprawa warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego, łatwiejszy dostęp do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym, lepsze wsparcie dla osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, dalszy wzrost aktywności gospodarczej w gminie, większa aktywność zawodowa mieszkańców gminy.

Cel strategiczny 3.:

Poprawa skuteczności wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej. zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie

Cele operacyjne:

1. Udzielanie pomocy osobom i rodzinom z problemami uzależnień i przemocy domowej oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie.
2. Prowadzenie działań prozdrowotnych oraz zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej, głównie specjalistycznej.
3. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin z problemami uzależnień i przemocy domowej, m.in. poprzez rozwijanie oferty funkcjonującego w gminie Punktu konsultacyjnego, oraz podejmowanie współpracy z placówkami leczenia uzależnień i ośrodkami wsparcia i ośrodkami interwencji kryzysowej funkcjonującymi w gminie i poza gminą.
2. Zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, uzależnień behawioralnych i przemocy domowej, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz nauczycieli.
3. Wspieranie ruchu samopomocowego w gminie, w tym działań mających na celu utworzenie grup wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.
4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
5. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.
6. W razie potrzeby zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej lokali w gminie lub miejsc w ośrodkach wsparcia i ośrodkach interwencji kryzysowej, a także kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych; nawiązywanie współpracy w tym zakresie m.in. z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Bełchatowie.
7. Tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w gminie.

8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii, przemocy domowej i uzależnieniami behawioralnymi.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Wspieranie działań służących zwiększeniu dostępu mieszkańcom gminy do świadczeń zdrowotnych, w tym świadczeń specjalistycznych.
3. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.
4. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami.
5. Upowszechnianie wśród mieszkańców gminy informacji na temat dostępności i możliwości skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych, w tym wykonania badań specjalistycznych.
6. Opracowanie i realizacja gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).
2. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów.
3. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie.
4. Kontynuowanie przez jednostki gminne i mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez budowę i remont dróg gminnych, budowę chodników i ścieżek rowerowych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych, organizację dowozu dzieci do szkół.

Czas realizacji:

Lata 2024-2029.

Realizatorzy:

Wójt Gminy Drużbice, Rada Gminy Drużbice, Urząd Gminy Drużbice, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Drużbicach, Punkt konsultacyjny dla osób z problemem uzależnień oraz dotkniętych przemocą domową w Drużbicach, Zespół Interdyscyplinarny w Drużbicach, Gminna Biblioteka Publiczna w Drużbicach, gminne publiczne placówki oświatowe.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bełchatowie, placówki ponadpodstawowe, podmioty lecznicze, placówki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, ośrodki interwencji kryzysowej, specjaliści, grupy samopomocowe, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, w tym organizacje udzielające pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy domowej, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, podmioty ekonomii społecznej, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy domowej, lepszy dostęp do wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą domową, obniżenie liczby przypadków przemocy domowej, większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia, lepszy dostęp do opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej, ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych, wzrost zasobu wiedzy mieszkańców o przestępczości i jej skutkach, bezpieczniejsze drogi.

Cel strategiczny 4.:

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. Profesjonalizacja i poszerzenie sektora pomocy społecznej w gminie.
2. Rozwijanie i wspieranie sektora ekonomii społecznej i solidarnej oraz rozszerzanie współpracy z należącymi do niego podmiotami.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Systematycznie podnoszenie kompetencji przez kadrę GOPS-u, m.in. poprzez uczestnictwo w kursach i szkoleniach.
2. Utrzymanie, a w razie potrzeby zwiększenie liczby asystentów rodziny.
3. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w gminie poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych.
4. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy.
5. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. poprzez rozwijanie strony internetowej GOPS-u.
6. Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem ekonomii społecznej i solidarnej oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
2. Wspieranie tworzenia podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej w formie przedsiębiorstw społecznych i jednostek reintegracyjnych, np. spółdzielni socjalnej, klubu lub centrum integracji społecznej, ewentualnie podejmowanie współpracy z ww. jednostkami.
3. Inicjowanie powstawania oraz wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania.

4. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych; samoorganizowania się, samopomocy oraz tworzenia podmiotów ekonomii społecznej.
5. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych.
6. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Czas realizacji:

Lata 2024-2029.

Realizatorzy:

Wójt Gminy Drużbice, Rada Gminy Drużbice, Urząd Gminy Drużbice, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach i inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerzy w realizacji:

Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bełchatowie, instytucje rządowe, podmioty ekonomii społecznej, w tym organizacje pozarządowe (m.in. Koła Gospodyń Wiejskich), inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościoły, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, podmioty ekonomii społecznej, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Większe kompetencje kadr pomocy społecznej, wyższa jakość świadczonych usług, zwiększenie aktywności mieszkańców, zwielokrotnienie inicjatyw społecznych, różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem ekonomii społecznej i solidarnej.

V. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Drużbice na lata 2024-2029 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii,
- gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej,
- gminny program wspierania rodziny,
- program współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w ustawie o pożytku publicznym i o wolontariacie.

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd gminy lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów, które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań.

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Gminy i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

Zaprojektowane zgodnie z zapisami strategicznymi przedsięwzięcia mogą być dofinansowywane m.in. ze środków programów resortowych (np. w ramach otwartych konkursów ofert).

VI. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Drużbice na lata 2024-2029 będzie Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Drużbicach. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii.

Tabela 21. Ramy finansowe strategii w latach 2024-2029 (w zł)

2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.	2028 r.	2029 r.
3.574.065	3.713.454	3.828.571	3.939.600	4.053.848	4.174.410

Źródło danych: Urząd Gminy Drużbice.

Ramy finansowe na 2024 r. opracowano na podstawie projektu budżetu gminy na 2024 r., w kolejnych latach zwiększając środki o wskaźnik inflacji na podstawie założeń do Wieloletniego Planu Finansowego Państwa na lata 2023-2026.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji.

Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku.

Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie przez koordynatora jej realizacji w formie raportu monitoringowego i przekazana do 30 czerwca do Wójta Gminy. Poza oceną wdrożenia zapisów strategicznych, będzie on zawierał propozycje rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

W celu skutecznego i sprawnego opracowywania raportu monitoringowego, Wójt Gminy może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny stopnia wdrożenia strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe (dla każdego wskaźnika określono jego wartość początkową za 2022 r. oraz wartość docelową w ostatnim roku realizacji dokumentu). W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

Tabela 22. Wskaźniki monitoringowe do oceny stopnia wdrożenia strategii

wskaźnik monitoringowy	wartość w 2022 r.	wartość docelowa w 2029 r.
cel strategiczny 1		
odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców gminy	22,1	25
liczba seniorów objętych pomocą społeczną	30	45
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu niepełnosprawności	73	91
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	7	20
liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi (oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi)	0 (0)	5 (5)
liczba osób korzystających z dziennego domu pobytu	0	5
liczba osób objętych wsparciem w ramach środowiskowego domu samopomocy	0	5
liczba osób objętych całodobową opieką w domach pomocy społecznej	7	16
liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i z niepełnosprawnością	0	5
cel strategiczny 2		
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	19	19
liczba rodzin objętych pracą socjalną	88	110
liczba asystentów rodziny (oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem)	1 (5)	2 (12)
liczba dzieci do lat 3. objętych w gminie opieką	30	30
liczba dzieci objętych opieką przedszkolną	66	70
liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	0	1
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa, bezrobocia i bezdomności	16, 45, 3	20, 55, 3
liczba rodzin pobierających świadczenia pomocy społecznej, świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego	210, 177, 13	190, 150, 16
liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem w formie stypendiów i zasiłków szkolnych	33	30
liczba osób bezrobotnych w gminie	94	80
liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie	3	3
liczba mieszkań komunalnych i lokali socjalnych (oraz wspomaganych)	18 i 2 (0)	20 i 4 (2)
liczba podmiotów gospodarczych w gminie	439	450
cel strategiczny 3		
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy domowej	21, 0, 2	25, 3, 5
liczba osób objętych pomocą w ramach punktu konsultacyjnego	35	50
liczba grup samopomocowych	1	2
liczba rodzin objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego	14	18
liczba lokali w gminie dla osób doznających przemocy domowej	1	1
liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia	3	5
liczba osób umieszczonych w ośrodkach interwencji kryzysowej	0	2
liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych	0	9

liczba osób skierowanych do udziału w programach psychologiczno-terapeutycznych	0	4
liczba przedsięwzięć gminy w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	3	3
liczba porad udzielonych w gminie w ramach ambulatoryjnej (podstawowej i specjalistycznej) opieki zdrowotnej	22.863	23,152
liczba realizowanych programów zdrowotnych	0	1
liczba stwierdzonych przestępstw	30	40
liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych (w zakresie profilaktyki)	8	16
liczba inwestycji służących poprawie bezpieczeństwa na drodze	10	20
cel strategiczny 4		
liczba pracowników GOPS-u (liczba pracowników socjalnych)	7 (2)	10 (3)
liczba pracowników GOPS-u, którzy uczestniczyli w kursach i szkoleniach	7	10
liczba organizacji pozarządowych	24	28
liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych	2	19

Źródło danych: Urząd Gminy Drużbice.

Monitoring strategii dostarczy również informacji pozwalających na przeprowadzenie jej ewaluacji, która umożliwi ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia dokumentu – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ. Zostanie ona przeprowadzona po zakończeniu realizacji dokumentu i ujęta w ramach poszerzonego o ewaluację raportu z wdrażania strategii za 2029 r.

SPIS TABEL I WYKRESÓW**Tabele:**

Tabela 1. Kadra GOPS-u w 2022 r.....	30
Tabela 2. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2020-2022.....	31
Tabela 3. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez OPS w latach 2020-2022	32
Tabela 4. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w gminie w latach 2020-2022	34
Tabela 5. Dzieci z gminy w pieczy zastępczej w latach 2020-2022	34
Tabela 6. Świadczenia wychowawcze przyznane w gminie w latach 2020-2022.	34
Tabela 7. Świadczenia rodzinne wypłacone w gminie w latach 2020-2022	35
Tabela 8. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacone w gminie w latach 2020-2022.....	36
Tabela 9. Karty Dużej Rodziny i ulgi dla rodzin w gminie w latach 2020-2022...	36
Tabela 10. Podmioty udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy	37
Tabela 10. Formy świadczeń udzielonych seniorom w gminie w latach 2020-2022	42
Tabela 11. Podmioty lecznicze i punkty apteczne w gminie.....	43
Tabela 12. Orzeczenia o całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym i do samodzielnej egzystencji oraz o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym wydane mieszkańcom gminy przez KRUS w latach 2020-2022.....	46
Tabela 13. Formy świadczeń dla osób z niepełnosprawnością udzielonych w gminie w latach 2020-2022	47
Tabela 14. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy z problemami uzależnień i przemocy domowej	51
Tabela 15. Placówki oświatowe w gminie	54
Tabela 16. Placówki kulturalne w gminie.....	56
Tabela 17. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie.....	56
Tabela 18. Podmioty ekonomii społecznej w gminie.....	59
Tabela 19. Wybrane przestępstwa popełnione w gminie w 2022 r.	61
Tabela 20. Analiza SWOT.....	78

Tabela 21. Ramy finansowe strategii w latach 2024-2029 (w zł)	97
Tabela 22. Wskaźniki monitoringowe do oceny stopnia wdrożenia strategii	98

Wykresy:

Wykres 1. Osoby w gminie, którym w latach 2020-2022 udzielono pomocy i wsparcia	19
Wykres 2. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2020-2022 przyznano świadczenie	19
Wykres 3. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2020-2022 przyznano świadczenie pieniężne	19
Wykres 4. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2020-2022 przyznano świadczenie niepieniężne	19
Wykres 5. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2020-2022 (liczba osób w rodzinach)	20
Wykres 6. Mieszkania w gminie w latach 2020-2022	21
Wykres 7. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2020-2022.....	21
Wykres 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty (w ha) w gminie...	24
Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2020-2022	25
Wykres 10. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2022 r.	25
Wykres 11. Mieszkańcy gminy pracujący w gospodarce narodowej w 2022 r. ...	27
Wykres 12. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2020-2022	27
Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2022 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia.....	27
Wykres 17. Stopa bezrobocia w powiecie bełchatowskim, w województwie łódzkim i w kraju w latach 2020-2022 (w %)	28
Wykresy 18-19. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2020-2022	39
Wykresy 20-21. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2020-2022	40
Wykres 22. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2022 r. .	45
Wykres 23. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2022 r.	45
Wykres 24. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2022 r.	45
Wykres 25. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2020-2022	49

Wykres 26. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2020-2022.....	50
Wykres 27. Warunki życia w gminie	63
Wykres 28. Problemy najczęściej dotyczące mieszkańców gminy.....	64
Wykres 29. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie	65
Wykres 30. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?.....	66
Wykres 31. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?.....	66
Wykres 32. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?	67
Wykres 33. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?	67
Wykres 34. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?	68
Wykres 35. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?	68
Wykres 36. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie	69
Wykres 37. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?	69
Wykres 38. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?	70
Wykres 39. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy	71
Wykres 40. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?.....	71
Wykres 41. Czy doświadczyła Pani/doświadczył Pan przemocy?	72
Wykres 42. Czy słyszała Pani/słyszał Pan o osobach w gminie, które doświadczyły przemocy?	72
Wykres 43. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej?	73
Wykres 44. Problemy najczęściej dotyczące osoby starsze z gminy.....	74
Wykres 45. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?	74
Wykres 46. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby z niepełnosprawnością z gminy.....	75
Wykres 47. Jakie działania umożliwiłyby osobom z niepełnosprawnością pełniejszy udział w życiu społecznym?	75

Wykres 48. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?.....	76
Wykres 49. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie	76
Wykres 50. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?	77